

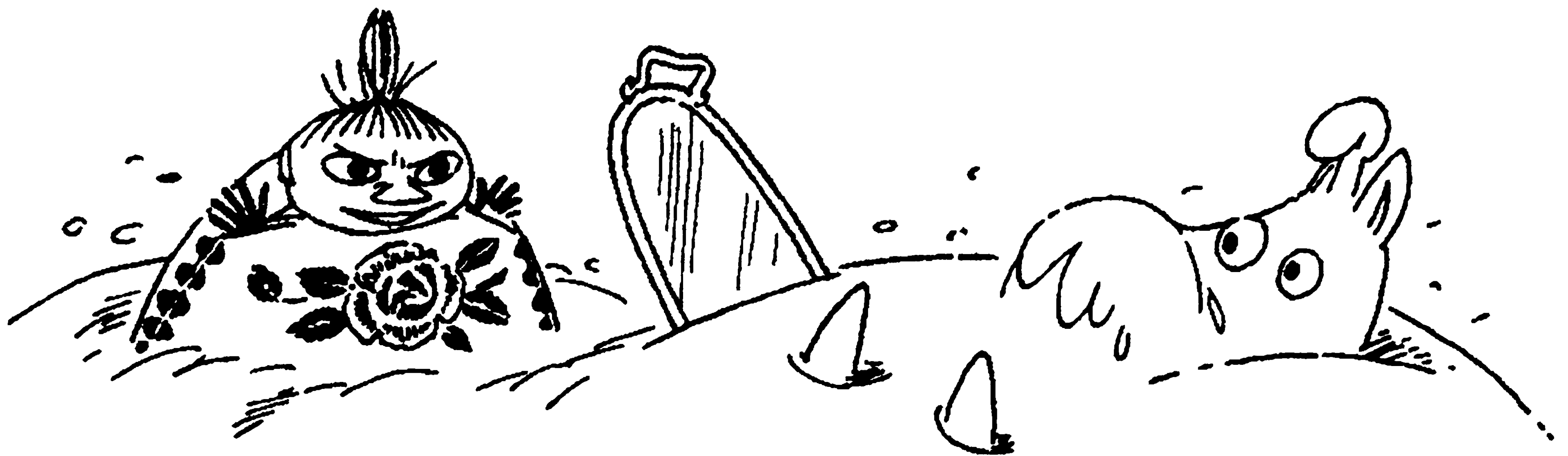
Tove Jansson

MÙA ĐÔNG HUYỀN BÍ

Nhà xuất bản
KIM ĐỒNG

NGƯỜI DỊCH: VÔ XUÂN QUẾ
HIỆU ĐÍNH: BUI VIỆT HOA

... **Ở** một nơi nào đó, khi mùa đông được bao phủ bằng những lớp băng dày cùng cái lạnh tê tái, các sinh vật chìm sâu trong giấc ngủ đông dài đằng đằng... Mumi chợt bừng tỉnh giữa giấc ngủ đông ấy, cậu đã chứng kiến một thế giới mới lạ, khi mà mặt trời chẳng còn tỏa ánh nắng, xung quanh đều là tuyết, nước đá cùng những nguy hiểm rình rập...

Một bức tranh của mùa đông hiện lên sinh động như những thước phim hoạt hình ngộ nghĩnh, vui tươi cùng những sinh vật bé nhỏ giữa một thế giới trong trẻo và tinh khiết...

“Tove Jansson là một nhà văn thiên tài về thể loại truyện huyền ảo. Những cuốn truyện đơn giản cộng hưởng với những rung động đa chiều và sâu sắc, được cả trẻ em và người lớn vô cùng yêu thích, đã trở nên phổ biến trên khắp thế giới và nhất là ở Bắc Âu.”

(PHILIP PULLMAN – Nhà văn Anh nổi tiếng)

“Những câu chuyện về Mumi rất tuyệt vời để đọc to cũng như để nhâm nhi một mình trước khi đi ngủ.”

(TẠP CHÍ WALLSTREET – Hoa Kỳ)

Tove Jansson

(1914 - 2001)

Nữ văn sĩ, họa sĩ, nhà điêu khắc nổi tiếng
người Phần Lan gốc Thụy Điển.

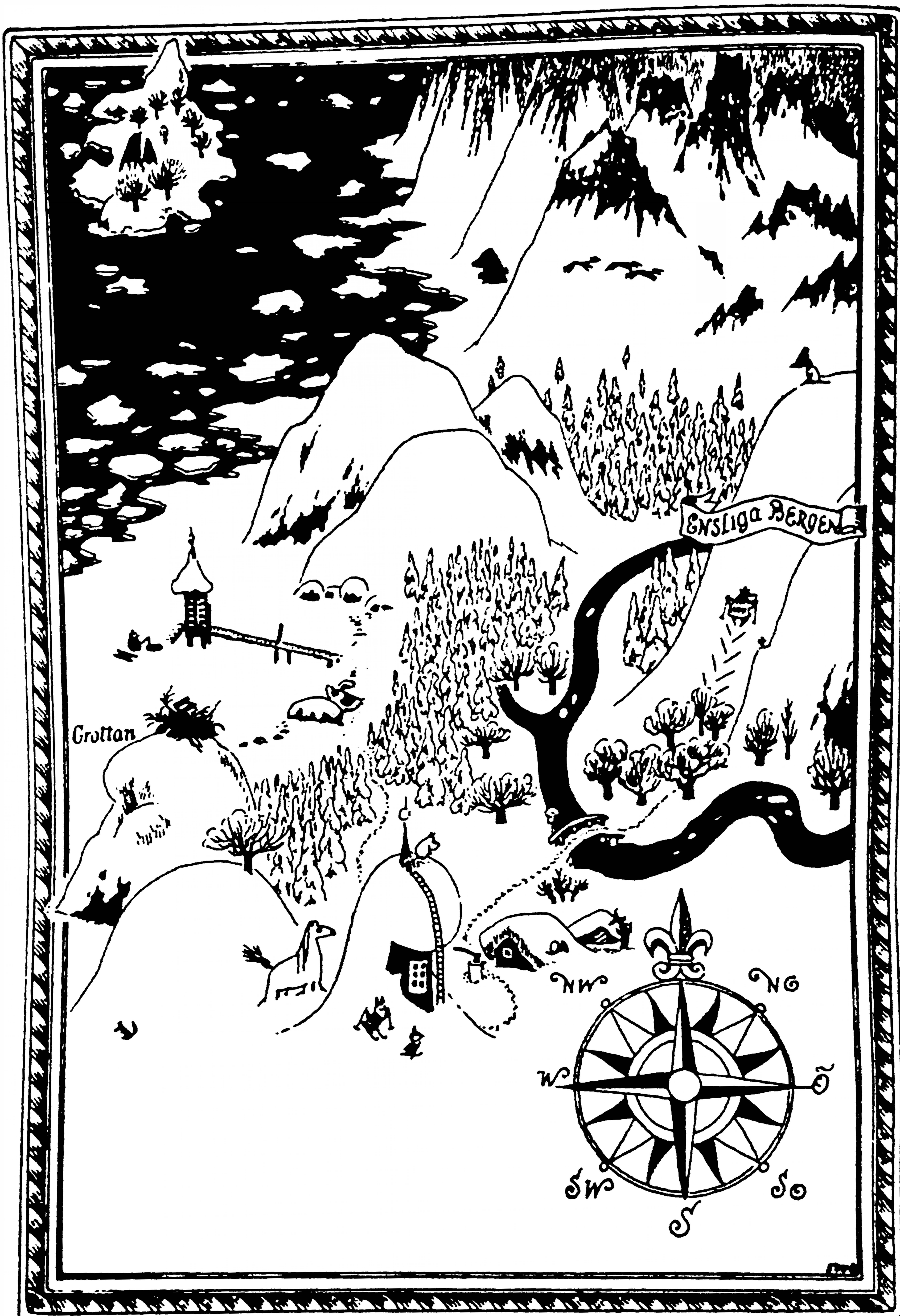
Đã nhận nhiều giải thưởng của Phần Lan
và quốc tế về sáng tác văn học:

Giải thưởng Hans Christian Andersen (1966),

Giải thưởng của Viện Hàn lâm Thụy Điển

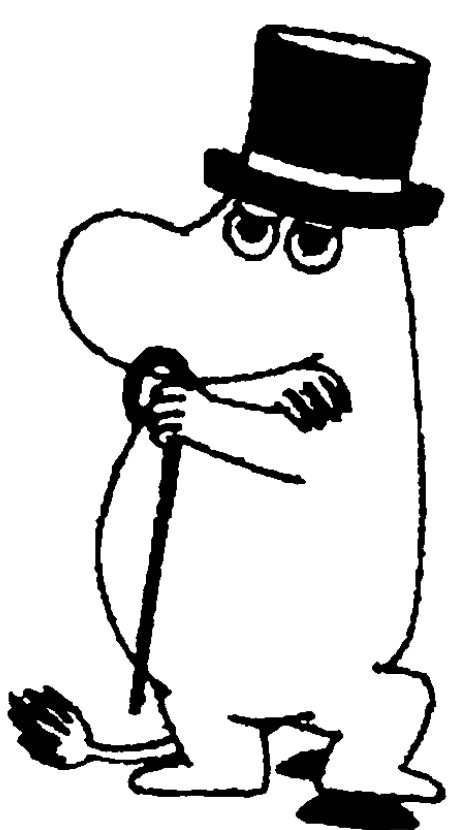
(1972, 1994) và Giải thưởng Nhà nước

Phần Lan về Văn học (1963, 1971, 1982)...

Giới thiệu nhân vật

* Mumi Bố

Cha của gia đình, nhưng tính tình trẻ con và mạo hiểm, thường có mặt khi có điều gì đó bất thường xảy ra, hay triết lí và thích viết hồi kí.

* Mumi Mẹ

Điềm tĩnh, nhân hậu, thương yêu con cái và tất cả mọi người, luôn có những món ăn ngon cùng những thứ cần thiết trong túi xách của mình, sẵn sàng giải quyết mọi thứ khi ai đó làm điều sai trái.

* Mumi

Cậu bé dễ thương, quan tâm và vui vẻ với hết thấy mọi thứ nhìn thấy và tìm thấy, luôn nỗ lực hoàn thiện, đôi khi gặp rắc rối nhưng rất dũng cảm và luôn tìm cách để giúp đỡ mọi người.

* *Hemuli*

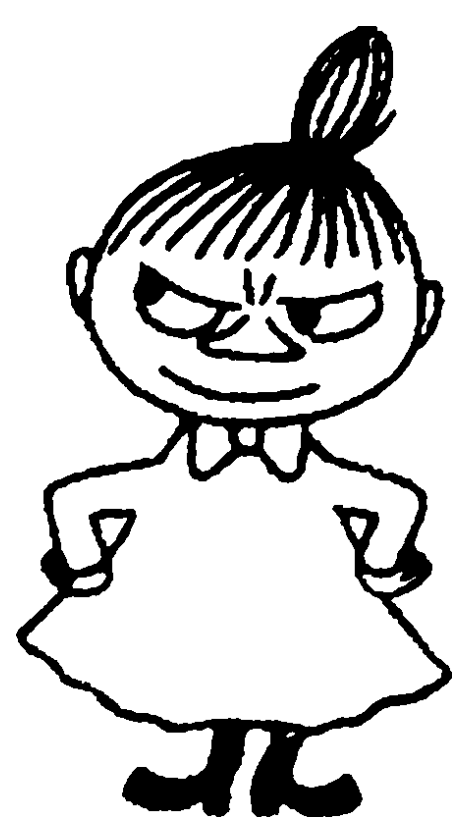
Yêu thích sự trật tự, gọn gàng, khó nghe lời bất cứ ai và quá nghiêm nghị. Một số Hemuli say mê sưu tầm các loại côn trùng, thực vật và không quan tâm đến những chuyện khác.

* *Muikunen*

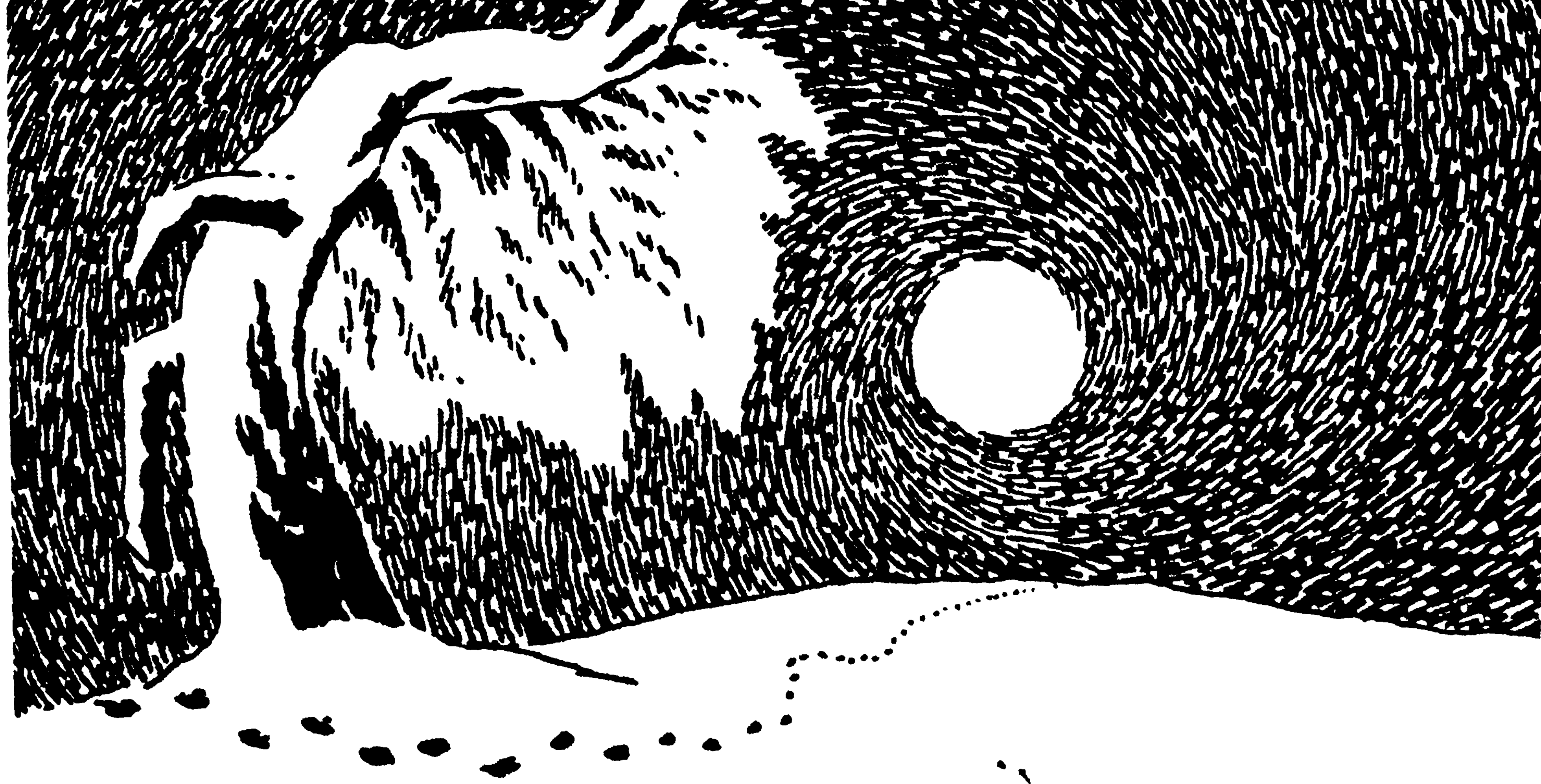
Kẻ lữ hành cô đơn, thích thổi kèn ácmonica và đi lang thang khắp thế giới với chỉ một vài đồ dùng, điềm tĩnh và can đảm ngay cả trong những tình huống nghiêm trọng nhất.

Muy Tí hon

Con gái bé xíu, láu lỉnh nhất của nhà Muymeli, chị của Muikunen và là bạn của Mumi. Mọi cuộc chơi sẽ kém vui nếu thiếu Muy Tí Hon.

Kính tặng mẹ!

I

Phòng khách tuyết phủ

Bầu trời gần như đen kịt, nhưng tuyết lại sáng xanh lên dưới ánh trăng.

Biển ngủ im lìm dưới băng còn phía sâu dưới lớp đất ẩm, giữa các chòm rễ, những con vật nhỏ bé đang nằm mơ về mùa xuân. Nhưng còn phải khá lâu nữa mùa xuân mới đến vì mùa đông dài chỉ vừa mới bỏ năm mới lại phía sau.

Một ngôi nhà chìm trong tuyết ở nơi thung lũng lượn vòng hướng núi cao vươn lên. Ngôi nhà thật cô đơn và trông giống như một đống tuyết. Cạnh ngôi nhà, một con sông đen ngòm lượn vòng vèo giữa các tảng băng. Dòng chảy

khiến nước không thể đóng băng trong suốt mùa đông. Nhưng trên cầu không hề in một dấu chân và những đồng tuyết được gió mang đến bao phủ quanh nhà thật nguyên sơ, tinh khiết.

Tuy nhiên, bên trong ngôi nhà rất ấm áp và dễ chịu. Những tảng than bùn âm ỉ cháy trong cái lò ở tầng hầm. Trăng ngó qua cửa sổ, chiếu ánh sáng bạc lên những tấm vải phủ đồ đạc trong phòng khách và cả chiếc đèn chùm giữa phòng đã được bọc lại bằng mảnh vải lanh. Quanh cái lò sưởi trắng men lớn nhất trong nhà nơi phòng khách, cả gia đình Mumi đang chìm trong giấc ngủ dài mùa đông.

Loài mumi luôn ngủ từ tháng Mười Một năm trước đến tháng Tư năm sau vì tổ tiên họ đã làm như thế và mumi luôn giữ tập quán của mình. Tất cả đã ăn no lá thông giống như tổ tiên từng ăn và họ bày bên cạnh giường mình tất cả những thứ sẽ cần đến khi mùa xuân sang, như: mai, xẻng, dụng cụ đo gió và một số thứ đồng loại như thế.

Sự tĩnh mịch và đợi chờ bao phủ khắp căn phòng.

Thỉnh thoảng có ai đó thở dài và chui mình sâu hơn trong chăn.

Ánh trăng lang thang từ chiếc ghế xích đu quét lên mặt chiếc bàn trong phòng khách, lướt qua cái nệm đồng ở cuối giường và rơi thẳng vào mặt Mumi.

Đúng lúc ấy, một điều chưa từng thấy cũng như

chưa từng nghe kể từ khi mumi đầu tiên bắt đầu ngủ đông, đã xảy ra. Mumi bừng tỉnh và không thể ngủ tiếp được nữa.

Cậu nhìn ánh trăng và những cành hoa băng trên khung cửa sổ. Cậu dỏng tai lên nghe tiếng o o, rì rì của lò sưởi ở dưới hầm và mỗi lúc một thêm ngạc nhiên. Cuối cùng cậu ngồi dậy và rón rén đi đến giường Mumi Mẹ.

Mumi thận trọng kéo nhẹ tai mẹ, nhưng Mumi Mẹ không tỉnh dậy mà chỉ cuộn tròn lại trong chăn.

“Mẹ mà không dậy thì chẳng nên mất công đánh thức ai khác”, Mumi nghĩ và đi một vòng quanh căn nhà lạ lẫm và bí ẩn. Những chiếc đồng hồ đã ngừng chạy từ lâu và tất cả được phủ bởi một lớp bụi mỏng. Trên chiếc bàn trong phòng khách vẫn còn cái đĩa đựng xúp với những chiếc lá thông còn vương lại từ mùa thu. Chiếc đèn chùm pha lê bọc trong mảnh vải lạnh vang lên những tiếng kêu khe khẽ.

Chợt Mumi thấy sợ và đứng lại một lát ở chỗ tối và ẩm, nơi ánh trăng không chiếu tới. Cậu thấy mình cô đơn khủng khiếp.

- Mẹ ơi! Dậy! - Mumi hét lên và kéo chăn của Mumi Mẹ. - Cả trái đất biến mất rồi!

Nhưng Mumi Mẹ không dậy. Những giấc mơ về mùa hè khiến Mumi Mẹ trở nên khó chịu và phiền muộn mất một lúc, song bà không thể tỉnh dậy được. Mumi cuộn tròn

trên tấm đệm cạnh giường Mumi Mạ và đêm mùa đông dài tiếp tục trôi.

Rạng sáng, đông tuyết trên mái nhà bắt đầu dịch chuyển. Nó hơi chuôi xuống phía dưới một tí rồi trượt qua mái hiên và rơi phịch xuống đất.

Bây giờ tuyết đã phủ kín tất cả các cửa sổ và chỉ có một tia sáng xám xám, yếu ớt rọi được vào trong nhà. Phòng khách trông như nằm sâu, rất sâu trong lòng đất.

Mumi dỏng tai lên nghe. Sau đó cậu thắp chiếc đèn ngủ và đi đến bên cạnh chiếc tủ nhỏ đầu giường để đọc bức thư mùa xuân của Muikunen. Như thường lệ, bức thư nằm dưới chiếc xe điện nhỏ làm bằng bột biển, giống như những bức thư mùa xuân khác mà Muikunen từng để lại khi cậu ta đi về phương nam vào tháng Mười Một hằng năm.

Bức thư mở đầu bằng từ *Chào* với kiểu chữ viết tay to và tròn. Nội dung bức thư chỉ mấy dòng ngắn gọn:

Ngủ ngon và đừng buồn. Tổ sẽ trở lại vào ngày đầu xuân ấm áp. Hãy đập đập trong khi đợi tổ.

Muikunen.

Mumi đọc bức thư mấy lần và bỗng thấy đói bụng.

Cậu đi xuống bếp. Bếp cũng chìm sâu dưới đất, lạnh lẽo và trống vắng. Tủ đựng thức ăn rỗng không. Cậu chẳng

tìm được gì khác từ trong đó ngoài một lọ nước quả rừng đã dùng dở và nửa túi bánh mì đen khô⁽¹⁾ bám đầy bụi.

Mumi ngồi dưới bàn ăn trong bếp, và bắt đầu vừa ăn vừa đọc lại bức thư của Muikunen một lần nữa.

Sau đó cậu nằm ngửa trên sàn và nhìn vào các góc vuông dưới mặt bàn. Bếp hết sức tĩnh lặng.

- Chào, - Mumi thì thầm. - Ngủ ngon và đừng buồn. Ngày ấm áp đầu xuân. - Cậu nói hơi to hơn. Rồi cậu hét to hết cỡ: - Tôi sẽ trở về nhà với bạn, tôi sẽ trở lại đây, mùa xuân sẽ đến, ấm áp sẽ về, rồi tôi sẽ ở đây, chúng ta sẽ lang thang đây đó, trên mọi nẻo đường...

Bất chợt cậu ngừng phát lại khi bắt gặp một cặp mắt nhỏ xíu đang chăm chăm nhìn cậu từ phía dưới bồn rửa bát.

Mumi nhìn lại. Bếp vẫn lặng thinh không một tiếng động. Rồi cặp mắt nhỏ xíu biến mất.

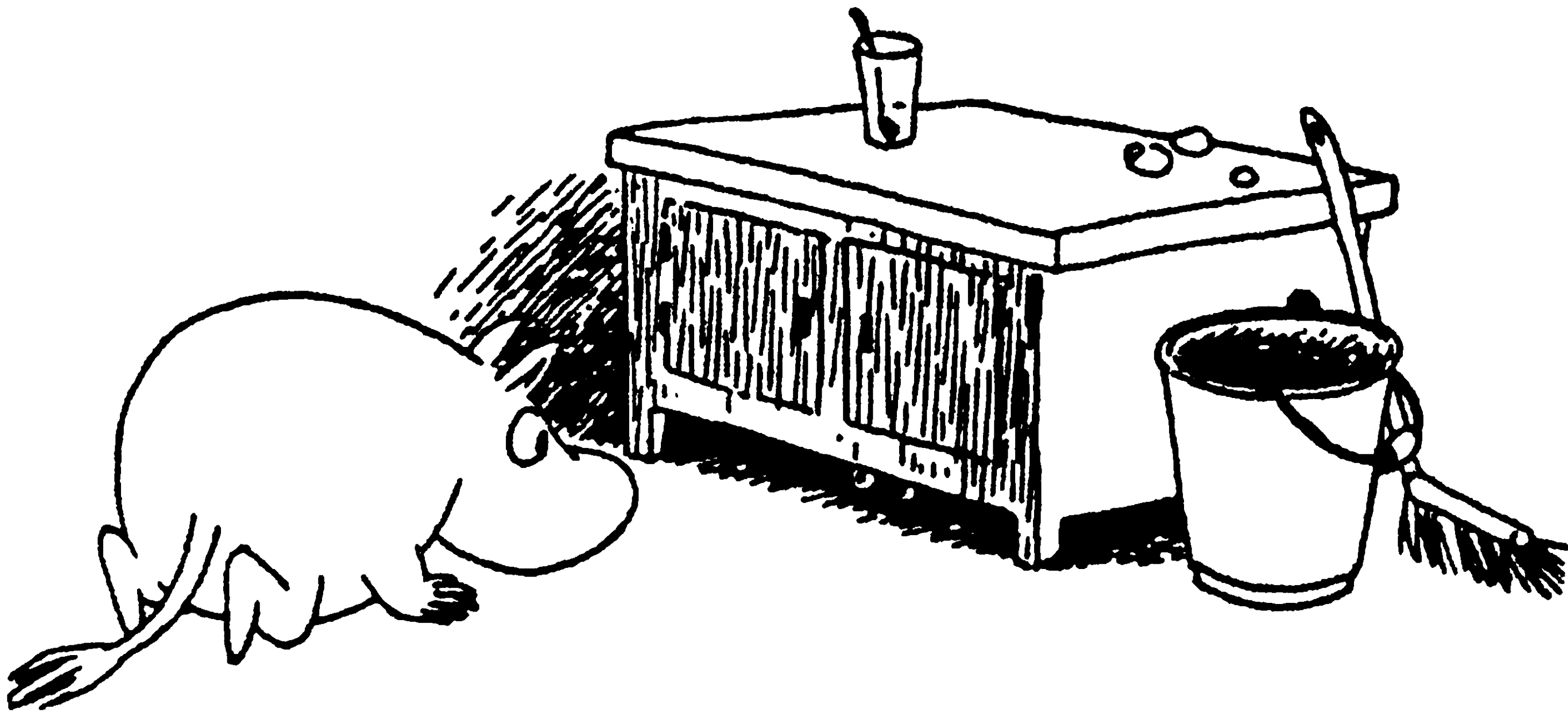
- Chờ đã. - Mumi hốt hoảng kêu lên. Cậu cúi xuống phía dưới bồn rửa bát và dịu dàng gọi: - Ra đây đi, đừng sợ. Tôi là bạn tốt. Quay lại đi...

Nhưng con vật gì đó sống dưới bồn rửa bát không quay lại. Mumi rải những mẩu bánh mì đen thành một hàng dưới sàn và rót một ít nước quả việt quất để bên cạnh.

Khi Mumi quay lại phòng khách, chiếc đèn chùm pha lê buồn bã rung lên những tiếng kêu leng keng.

(1) Một loại bánh làm bằng bột yến mạch đen, cắt thành lát nhỏ, để khô giữ được lâu, rất thông dụng ở Phần Lan.

- Bây giờ ta đi ra ngoài đây - Mumi nghiêm nghị nói với chiếc đèn chùm. - Ta thấy mệt mỏi với tất cả các người rồi. Ta đi về phía nam để đón Muikunen đây.

Cậu đi đến cửa trước và cố gắng mở, nhưng cánh cửa đã bị đóng băng.

Cậu rên rỉ chạy từ cửa sổ này đến cửa sổ khác và cố sức mở, nhưng tất cả cửa sổ cũng đều bị băng tuyết giữ chặt. Mumi cô đơn lao lên gác mái giật nắp đệm và trèo lên mái nhà.

Một luồng gió lạnh phả vào cậu.

Cậu thở hổn hển, trượt và lăn tròn xuống dưới qua gờ mái. Thế là Mumi đã bị đẩy ra ngoài bơ vơ trong một thế giới xa lạ, nguy hiểm và lần đầu tiên chìm sâu vào đông tuyết. Tuyết như những chiếc gai nhọn đâm vào làn da mượt như nhung của cậu. Nhưng mũi cậu lại ngửi thấy một mùi mới lạ. Cái mùi nồng gắt hơn bất cứ mùi gì cậu từng ngửi thấy trước đây làm cậu thấy hơi sợ. Tuy nhiên, nó đã giúp Mumi tỉnh hẳn ngủ và khiến cậu thấy tò mò.

Một thứ ánh sáng lơ mơ bao trùm khắp thung lũng.

Nhưng thung lũng cũng không còn xanh mà đã chuyển sang màu trắng. Mọi thứ từng chuyển động giờ đây đứng im. Những âm thanh sống động giờ im bật. Những thứ vốn góc cạnh giờ trở thành hình tròn.

- Đây là tuyết, - Mumi thì thầm. - Mẹ đã từng nghe nói về cái đó và người ta gọi nó là tuyết.

Mumi không hề biết là làn da mượt như nhung của cậu đã bắt đầu mọc thêm lông.

Làn da tuyết biến dần thành một lớp lông, thứ rất cần đến vào mùa đông. Một chặng đường dài còn ở phía trước, nhưng quyết định là quyết định. Và đó luôn luôn là một điều tốt.

Trong lúc đó Mumi chập vạt bước từng bước trong tuyết về phía trước, đến chỗ con sông. Đó là con sông nước từng trong vắt, chảy róc rách qua cái vườn mùa hè của nhà Mumi. Nhưng bây giờ trông nó hoàn toàn khác. Nó đen ngòm và lạnh lùng, như cả nó nữa cũng thuộc vào một thế giới mới lạ mà Mumi chưa từng bắt gặp.

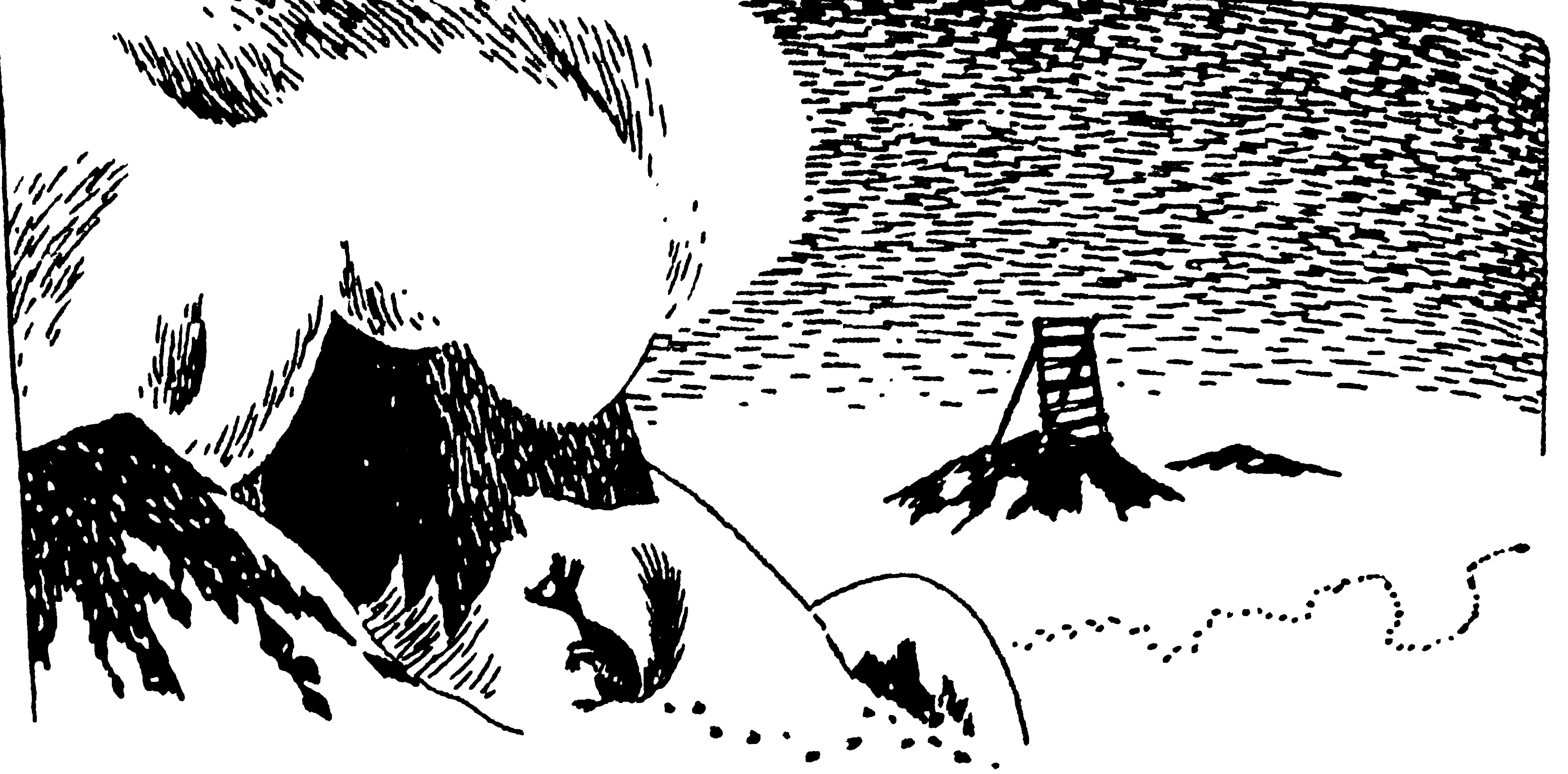
Để cho chắc chắn, Mumi nhìn chiếc cầu. Rồi cậu nhìn cái thùng thư. Chúng vẫn ở chỗ cũ. Cậu nhấc nắp chiếc thùng thư lên, nhưng bên trong thùng không có gì khác ngoài một cái lá khô trên đó chẳng viết gì.

Bây giờ Mumi đã quen với mùi của mùa đông nên nó không còn khiến cậu tò mò nữa.

Mumi nhìn bụi nhài với các cành trơ trụi, tùy tiện đâm chĩa lung tung và kinh hoàng nghĩ: “Nó đã chết. Cả trái đất đã chết trong khi ta ngủ. Thế giới này thuộc về ai đó mà mình không biết. Có thể là Quỷ Đông. Nó không phải là thế giới dành cho họ hàng mumi.”

Mumi chân chừ một lát. Rồi cậu nghĩ sẽ càng tồi tệ hơn nếu như chỉ có một mình thức khi xung quanh ai cũng ngủ cả.

Thế là Mumi liền di những vệt đầu tiên lên trên tuyết trên cầu và cả cái dốc. Những dấu vết rất nhỏ, nhưng chúng đứt khoát, mạch lạc đi qua các gốc cây hướng về phía nam.

II

Nhà tắm ma ám

Hơi chếch về hướng tây nơi phía biển, một con sóc đang nhảy qua nhảy lại trên tuyết. Nó đúng là con sóc nhỏ ngốc nghếch, cứ luôn nghĩ mình là “con sóc có cái đuôi tuyệt đẹp”.

Nhưng thường thường, nó không mấy khi nghĩ và không bao giờ nghĩ về điều gì lâu. Nó chỉ hay sờ mó, động chạm và hít ngửi. Ngay lúc này nó thấy rằng tấm nệm trong tổ của mình đã trở nên thô cứng vì thế nó phải ra ngoài để tìm một cái mới.

Giờ đây nó luôn miệng lẩm nhẩm: “Nệm” để khỏi quên cái điều mà nó tìm. Tính nó rất dễ quên.

Con sóc nhảy ngang nhảy dọc trên tuyết từ bụi cây này sang bụi cây khác, mũi chọc vào trong tuyết và ngẫm nghĩ rồi lại ngẩng đầu nhìn lên trời, lắc đầu và tiếp tục nhảy về phía trước.

Cuối cùng nó trở về hang và nhảy tót vào bên trong. Nhưng chẳng bao lâu sau nó không thiết gì việc tìm kiếm nữa và hoàn toàn quên khuấy tấm nệm. Thay vào đó nó ngồi trên cái đuôi của mình và bắt đầu nghĩ rằng người ta có thể gọi nó là “con sóc có cái chổi tuyết vời”.

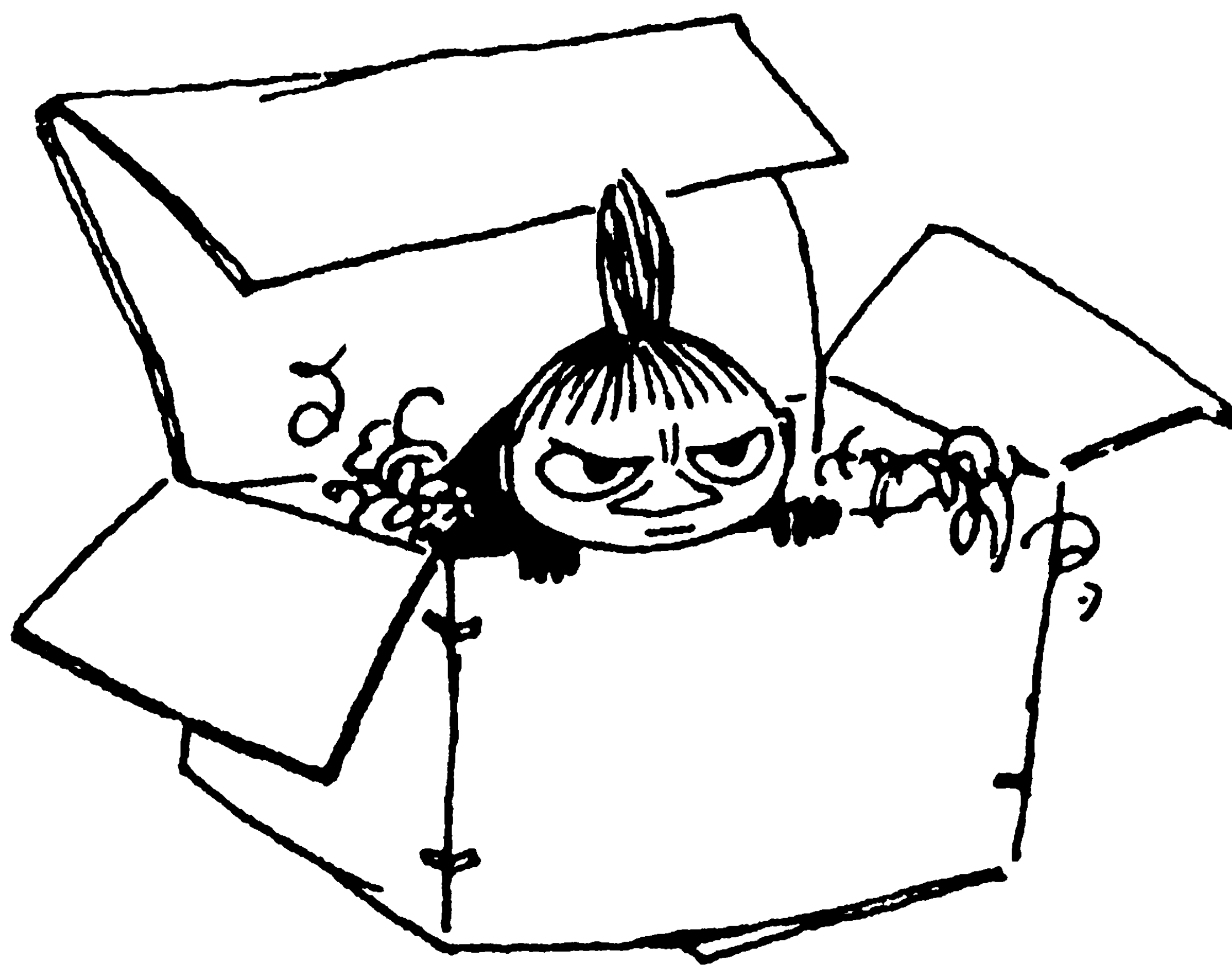
Có ai đó đã rải một ít rơm trên mặt đất phía sau đồng tuyết lớn ở cửa hang. Lăn trong rơm có một cái hộp xộp nắp mở hé.

- Thật lạ lùng - Con sóc ngạc nhiên kêu lên. - Cái hộp giấy này lúc trước làm gì có ở đây. Chắc có điều lạ lùng gì đó đã xảy ra. Hoặc đây không phải là cái hang của ta. Hay ta không phải là ta nữa, nhưng điều này thật khó tin.

Nó mở một góc của nắp hộp và thò đầu vào trong. Hơi ẩm phả vào mõm nó êm dịu và mềm mại, khiến nó chợt nhớ đến cái nệm của mình. Nó dùng những chiếc răng nhỏ và sắc cắn một túm len nhồi trong hộp và kéo ra ngoài.

Nó kéo hết túm len này đến túm len khác ra ngoài đây cả một ôm, và đào bới bằng cả bốn chân. Nó cảm thấy rất hài lòng và vui sướng.

Bất ngờ có ai đó cố gắng cắn vào chân sóc. Nhanh như chớp, nó nhảy vọt ra khỏi hộp, ngán ngừ một lát rồi quyết định nên tò mò hơn là sợ hãi.

Không phải đợi lâu, một cái đầu tóc buộc túm, giận dữ hiện ra ở lỗ thủng trên nắp hộp

- Cậu có óc không vậy!? - Mui Tí Hon lên tiếng.

- Không đâu, tôi không tin. - Sóc đáp

- Cậu đã làm ta thức giấc. - Mui Tí Hon nghiêm nghị nói tiếp. - Và cậu đã chén cái túi ngủ của ta. Cậu làm cái gì vậy?

Con sóc ngạc nhiên đến nỗi không còn nhớ gì đến cái nệm của nó nữa.

Mui Tí Hon khịt mũi và trèo ra khỏi hộp xộp. Nó đóng nắp hộp lại để che cho chị nó ngủ rồi đi thử tuyết.

- À, hóa ra tuyết là thế này đây, - nó nói. - Người ta còn nghĩ ra cái gì nữa chứ.

Nó vội nắm một nắm tuyết và ném vào đầu sóc. Rồi Mui Tí Hon rời hang đi khám phá mùa đông. Đầu tiên nó trượt trên ghềnh đá đóng băng và lao phịch xuống một cú đau điếng.

- Thế đấy, - Mui Tí Hon
nói với giọng hăm dọa. - Thì ra
là thế này!

Sau đó nó chột nghĩ nếu một
muy nào đó nằm lơ lửng trên trời thì
sẽ nhìn ra sao và cười sằng sặc một lúc lâu.

Nó nhìn ghênh đá và ngẫm nghĩ. Rồi nó nói:

“Được” và ngồi trượt từ trên sườn dốc xuống,
nảy bình bịch, rồi lại trượt và lao tít xuống mặt băng
bóng loáng xa xa..

Nó làm như thế đến sáu lần và bắt đầu thấy lạnh ở bụng.

Mui Tí Hon liền trở lại hang và hất cô chị đang ngủ ra
khỏi hộp xộp. Mui chưa bao giờ nhìn thấy cái trượt tuyết,
nhưng nó đinh ninh rằng có nhiều cách để dùng chiếc hộp
xộp một cách hợp lí.

Thế còn sóc thì sao, nó đang ngồi trong rừng và lơ
lửng nhìn hết cây này đến cây khác. Thế có cái đuôi dài nó
không thể nhớ nổi cây nào nó đã từng sống và nó ra ngoài
để tìm cái gì.

*

* *

Mumi không kịp đi xa về phía nam khi bóng tối đã bắt
đầu trùm xuống rừng cây.

Mỗi bước đi chân lại bị lún sâu trong tuyết và cậu thấy tuyết không còn thú vị như lúc ban đầu.

Rừng hoàn toàn đứng yên và lặng im. Thỉnh thoảng những mảng tuyết lớn từ trên các cành cây rơi phịch xuống đất. Cành cây rung lên trong chốc lát rồi tất cả lại yên tĩnh như trước.

“Cả thế giới đang chìm trong giấc ngủ mùa đông,” Mumi nghĩ. “Chỉ mỗi mình ta là tỉnh dậy và không ngủ lại được nữa. Một mình ta lang thang hết ngày này sang tuần khác, cho đến khi biến thành một đống tuyết mà không ai biết đó từng là gì.”

Rồi một thung lũng lớn hiện ra từ phía sau cánh rừng, và phía dưới kia là một thung lũng mới. Mumi nhìn thấy phía bên kia thung lũng Dãy Núi Cô Đơn. Những ngọn núi như những con sóng dồn đuổi nhau về phía nam và trông chúng cô đơn hơn bao giờ hết.

Đến lúc này Mumi mới bắt đầu thấy lạnh thực sự. Bóng tối của buổi chiều đã len qua các khe đèo và chậm chạp bò lên các đỉnh núi đóng băng. Phía trên đó tuyết như những chiếc răng thú trắng phau tương phản với ghênh đá đen. Trắng, đen và vắng vẻ tràn ngập khắp nơi.

“Ở một nơi nào đó phía sau khung cảnh này là Muikunen,” Mumi tự nói với mình. “Chắc cậu ta đang ngồi chỗ nào đó và ăn cam. Giá mình biết được liệu cậu ấy có biết mình đang vượt qua những ngọn núi này chỉ vì cậu ấy.

Nếu biết chắc, thì mình sẽ trèo ngay. Nhưng chỉ một mình mình biết thế này thì sẽ không vượt được.”

Rồi Mumi quay lại và chậm chạp lần theo những dấu chân mà cậu đã để lại trên tuyết.

“Mình sẽ chinh lại tất cả các đồng hồ,” cậu nghĩ. “Có thể như thế thì mùa xuân sẽ nhanh đến hơn một chút. Và có thể ai đó sẽ tỉnh dậy nếu mình bất ngờ làm vỡ một thứ gì đó lớn.”

Nhưng cậu biết là sẽ chẳng có ai tỉnh dậy.

Đúng lúc đó có một điều khác lạ xảy ra. Nhiều vết chân nhỏ cắt ngang những dấu chân trên tuyết của Mumi. Cậu dừng lại và trở mắt nhìn một lúc lâu. Một con vật nào đó vừa đi qua cánh rừng, có lẽ cách đây chỉ khoảng nửa giờ. Có thể nó chưa đi xa đây lắm. Nó đi về phía thung lũng và có vẻ nhỏ hơn Mumi. Những dấu chân của nó gần như không lõm xuống mặt tuyết.

Mumi cảm thấy người nóng lên, từ mót đuôi cho đến đỉnh tai.

- Đợi đã! - Mumi hét lên. - Đừng bỏ ta lại một mình! Rồi cậu lom còm, lảo đảo đi trong tuyết, chột cảm thấy sợ vì bóng tối và sự cô đơn.

Nỗi sợ ấy có lẽ được giấu kín ở một nơi nào đó từ khi cậu tỉnh dậy trong ngôi nhà, nhưng giờ đây, cậu mới thật sự dám bộc lộ ra.

Mumi không kêu nữa vì cậu sợ sẽ không nhận được lời

đáp lại. Cậu cũng không dám đi chệch ra khỏi vệt đường đang mỗi lúc một khó nhận ra trong bóng tối. Cậu chập vệt lê bước và luôn mồm rên rĩ.

Bất ngờ cậu nhìn thấy ánh lửa.

Mặc dù đó chỉ là vệt sáng nhỏ, nhưng nó cũng làm cả rừng cây bừng sáng với ánh sáng đỏ và ấm áp.

Mumi lấy lại bình tĩnh. Cậu quên phắt vệt đường và chậm chậm tiến về phía trước. Cho đến khi tới nơi cậu mới nhận ra đây chỉ là một ngọn nến bình thường, được cắm xuống tuyết. Bao quanh ngọn nến là một cái lồng nhỏ hình nón làm bằng những nắm tuyết tròn. Những nắm tuyết trong suốt và có màu vàng đỏ giống như màu ánh sáng của những chiếc đèn ngủ ở nhà Mumi.

Phía bên kia của ngọn nến, ai đó đào một cái hố trông

thật xinh xắn rồi nằm trong đó nhìn lên bầu trời tĩnh mịch và huýt sáo, rất khê thôi, nhưng dù sao vẫn là huýt sáo.

- Bài hát gì vậy? - Mumi hỏi.

- Đây là bài hát về tớ, - câu trả lời vọng lên từ trong hố. - Một bài hát về Tutikki, kẻ đã làm cái đèn lồng tuyết, nhưng điệp khúc thì nói về chuyện khác.

- Tớ hiểu, - Mumi nói và ngồi phịch xuống tuyết.

- Cậu không hiểu. - Tutikki nói một cách vui vẻ và nhồm lên đủ để người khác nhìn thấy cái áo len sọc đỏ, trắng của mình. - Vì cái điệp khúc nói về những điều không thể hiểu được. Hiện giờ tớ đang nghĩ về luồng sáng cực quang. Không thể biết được nó có thực không hay chỉ mắt nhìn thấy thế. Mọi thứ đều không chắc chắn và điều đó khiến tớ thấy thanh thản.

Rồi nó ngả xuống hố của mình và lại bắt đầu nhìn chăm chăm lên bầu trời lúc này đã tối sẫm.

Mumi cũng ngược mồm lên và nhìn những luồng sáng cực quang nhiều màu mà trước đó có lẽ chưa mumi nào nhìn thấy. Những luồng sáng vừa có màu trắng vừa có màu xanh nước biển lại xen lẫn màu xanh lá cây, chằng mảnh phủ kín bầu trời bằng những lượn sóng nhấp nháy.

- Tớ cho rằng nó có thực, - Mumi nói.

Tutikki không nói gì. Nó đi đến chỗ cái đèn lồng tuyết và lấy cây nến ra.

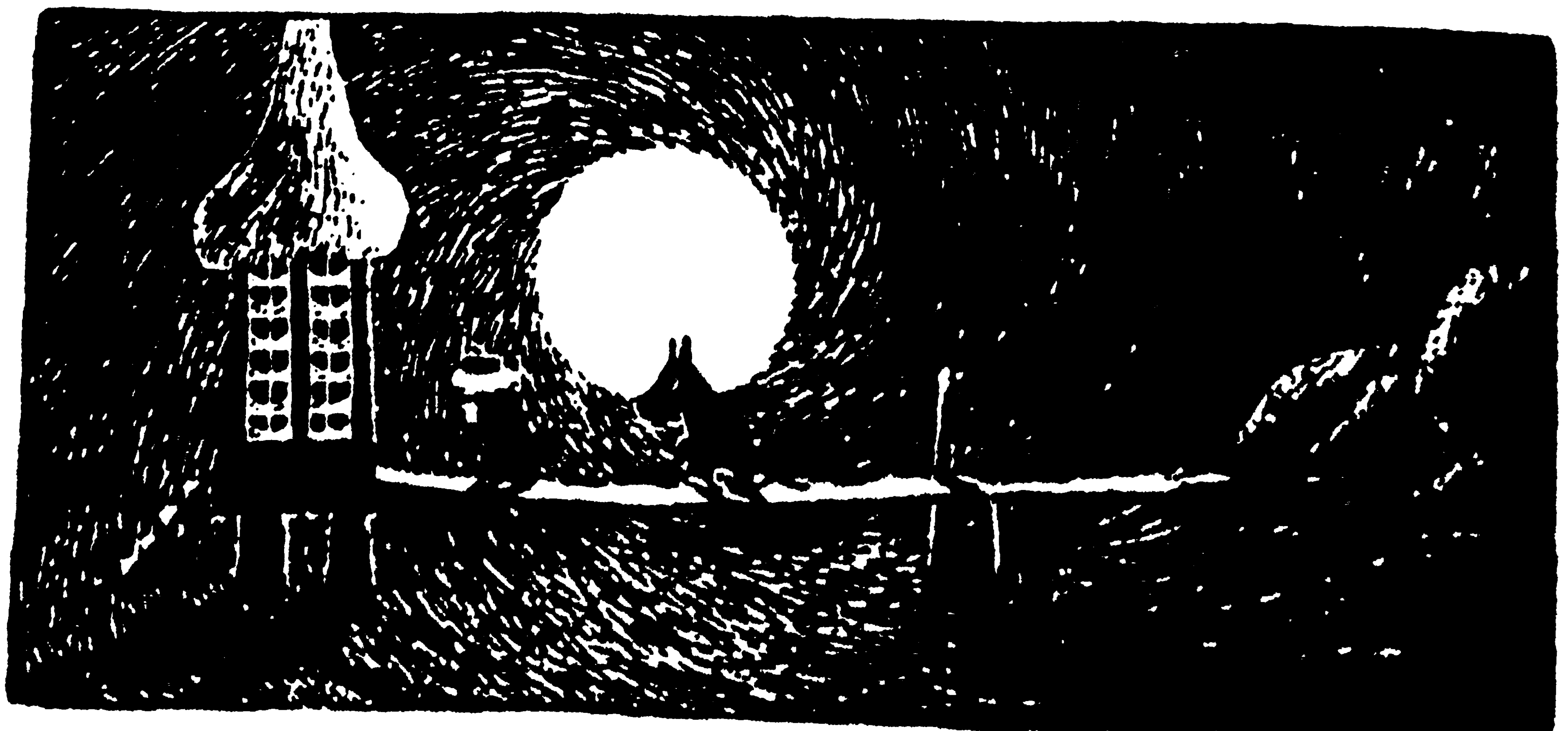
- Chúng ta đem cái này về nhà trước khi Quỷ Đông kịp đến và ngồi lên nó, - Tutikki nói.

Mumi gật đầu đồng ý. Cậu đã nhìn thấy Quỷ Đông một lần duy nhất. Đó là vào một đêm tháng Tám cách đây đã khá lâu. Quỷ Đông giá lạnh và xám ngoét tựa như một khối băng, ngồi chồm chồm cạnh bụi tử đinh hương và nhìn cả nhà cậu chăm chăm. Cái nhìn mới lạ làm sao! Khi nó bỏ đi, cái chỗ nó ngồi đóng băng.

Mumi chột nghĩ, không biết có phải vì mười ngàn Quỷ Đông ngồi lên mặt đất nên mới có mùa đông hay không. Nhưng cậu quyết định sẽ nói đến vấn đề này sau khi quen biết Tutikki hơn.

Thung lũng dần dần rõ hơn khi cả hai leo lên sườn dốc và Mumi nhìn thấy trăng lên.

Ngôi nhà của gia đình Mumi cô đơn, ngủ im lìm phía sau chiếc cầu. Nhưng Tutikki rẽ sang hướng tây và đi tắt qua vườn cây ăn quả trở trụ.

- Chỗ này vốn rất nhiều tảo, - Mumi gợi chuyện.

- Nhưng bây giờ lại rất nhiều tuyết, - Tutikki lơ đãng tiếp lời và đi về phía trước.

Cả hai đi xuống bờ biển, nơi bây giờ chỉ là một khối đen mênh mông, rồi thận trọng bước dọc theo cái cầu dài và hẹp dẫn ra nhà thay đồ bơi của nhà Mumi.

- Tớ thường lặn chỗ này. - Mumi thì thăm và nhìn những thân sậy úa vàng, tả tơi nhô lên từ dưới lớp băng. - Nước biển rất ấm và tớ thường bơi chín sải tay dưới nước.

Tutikki mở cửa nhà thay đồ bơi. Cậu ta bước vào trước và đặt cây nến trên chiếc bàn tròn mà Mumi Bố vớt được trên biển cách đây đã lâu.

Trong ngôi nhà thay đồ bơi hình bát giác của gia đình, mọi thứ vẫn ở nguyên chỗ cũ. Vệt chạc cây trên những miếng ván tường vàng xỉn, những ô cửa sổ nhỏ màu đỏ và xanh, những chiếc ghế dài hẹp, tủ đựng áo choàng tắm và phao cao su hình hemuli không bao giờ phồng lên hết. Tất cả vẫn nguyên như hồi mùa hè. Nhưng dù sao căn phòng vẫn có sự thay đổi thế nào đó là lạ.

Tutikki cởi mũ ra rồi trèo lên tường và treo mũ lên móc.

- Tớ muốn có một cái mũ như thế. - Mumi nói.

- Cậu không cần mũ, - Tutikki nói. - Cậu có thể vẫy vẫy tai là người ấm liền. Nhưng mà chân cậu sẽ bị lạnh.

Hai chiếc tất len bước ngang sàn nhà và đến trước mặt Mumi.

Cùng lúc đó một ngọn lửa được nhóm lên trong cái bếp bằng sắt có ba chân và ai đó bắt đầu thổi sáo khe khe phía dưới bàn.

- Nó xấu hổ, - Tutikki giải thích, - vì thế nó mới thổi sáo dưới bàn.

- Nhưng tại sao chúng ta không nhìn thấy nó? - Mumi hỏi.

- Chúng quá e thẹn nên đã biến thành vô hình, - Tutikki giải thích. - Đó là tám chú chuột bé xiu xiu cùng sống chung trong ngôi nhà này với tớ.

- Đây là nhà tắm của bố tớ chứ. - Mumi lưu ý.

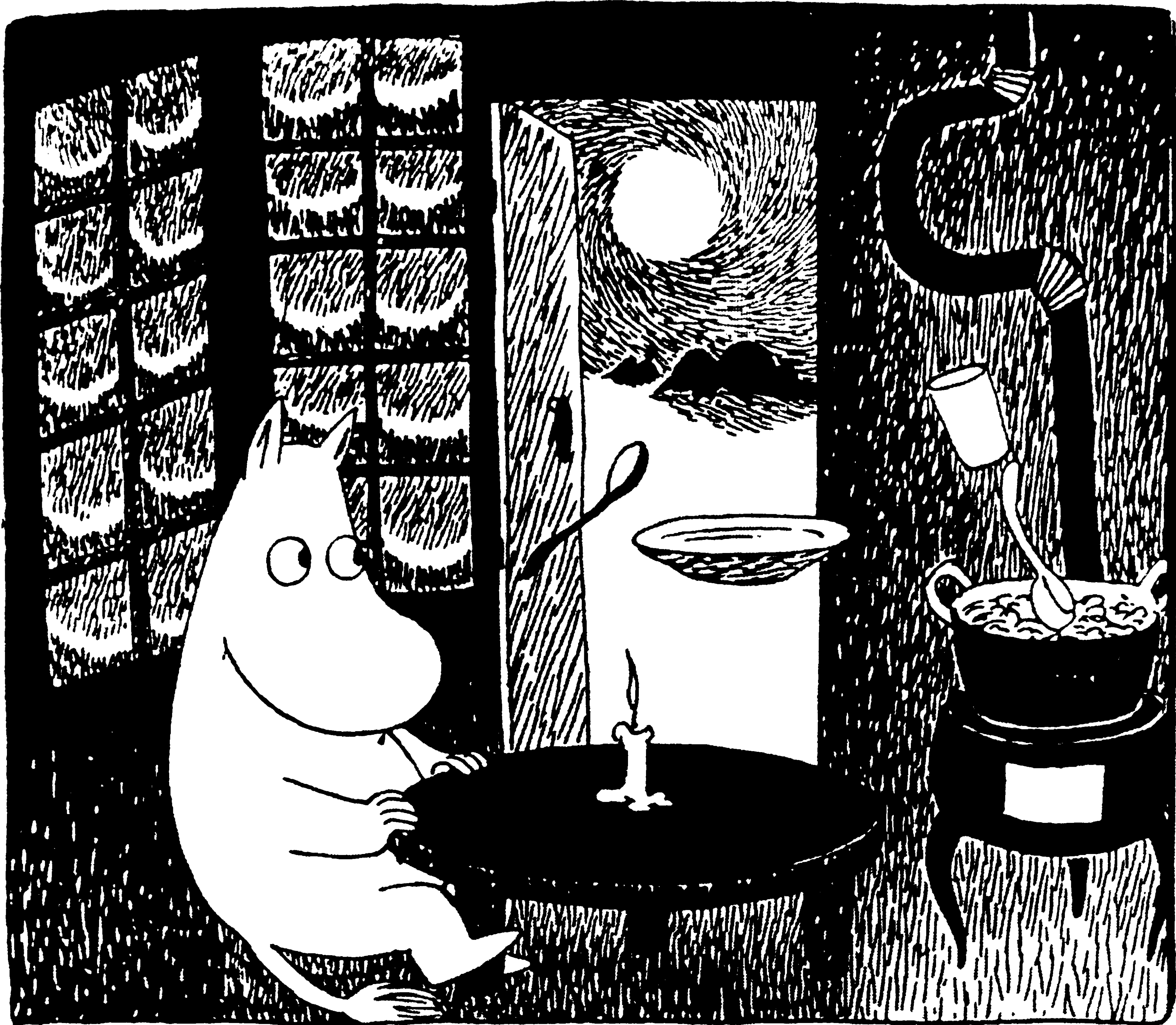
Tutikki nhìn Mumi một cách nghiêm nghị và nói:

- Cậu có thể đúng, mà cũng có thể sai. Vào mùa hè, nó là của ông bố nào đó, còn vào mùa đông nó là của Tutikki.

Cái nồi trên bếp bắt đầu sôi. Chiếc nắp được mở ra và một chiếc thìa khuấy xúp. Một chiếc thìa khác tra ít muối vào nồi rồi nhanh chóng trở về chỗ ngưỡng cửa sổ.

Đêm đến ngoài trời càng lạnh hơn và ánh trăng phản chiếu vào tất cả các ô cửa xanh, đỏ.

- Cậu kể cho tớ nghe về tuyết với. - Mumi nói và ngồi xuống chiếc ghế bành mà Mumi Bố thường ngồi ngoài vườn. - Tớ không hiểu gì về tuyết.

- Tớ cũng vậy. - Tutikki đáp. - Có thể nghĩ nó lạnh, nhưng nếu lấy nó làm một ngôi nhà tuyết thì nó sẽ ấm. Ta cho rằng tuyết trắng, nhưng có lúc trông nó hồng, có lúc nó lại xanh. Nó có thể mềm nhất trong mọi thứ mềm mại, nhưng cũng có thể cứng hơn đá. Không có cái gì chắc chắn.

Một đĩa xúp cá thận trọng di chuyển trong không khí và hạ xuống trên cái bàn trước mặt Mumi.

- Những con chuột của cậu đã học bay từ đâu? - Mumi hỏi.

- Ồ, - Tutikki đáp. - Không nên hỏi về mọi điều

như vậy. Nhiều khi người ta muốn giữ bí mật của mình. Cậu đừng băn khoăn nhiều về các con chuột cũng như về tuyết.

Mumi ăn phần xúp dành cho mình.

Cậu nhìn vào chiếc tủ ở góc phòng và nghĩ giá biết được chiếc áo khoác tấm cũ có còn được treo trong đó hay không thì tuyệt biết bao. Rằng giữa những điều mới lạ và đáng bận tâm có những điều hiển nhiên và quen thuộc. Cậu biết rằng chiếc áo khoác tấm của mình màu xanh và cái móc treo nó bị mất, và hình như trong túi bên trái có một chiếc kính râm.

Cuối cùng cậu nói:

- Chúng tớ thường để áo khoác tấm của mình ở đây. Áo của mẹ được treo xa nhất ở phía sau.

Tutikki đưa tay ra và cầm lấy một lát bánh mì đen.

- Cảm ơn, - nó nói. - Không bao giờ được mở cái tủ ấy. Cậu phải hứa với tớ là không bao giờ được mở cái tủ ấy.

- Tớ không hứa gì cả. - Mumi đáp với vẻ cau kỉnh và nhìn xuống đĩa xúp của mình.

Đột nhiên cậu thấy rằng điều cần thiết nhất trên đời là mở cái cánh cửa kia ra để xem cái áo khoác tấm của mình có còn ở trong tủ không. Lửa bây giờ cháy rực trong bếp làm ống khói nhô lên. Phòng tắm ấm áp và tiếng sáo với giai điệu cô đơn tiếp tục vang lên phía dưới bàn.

Những bàn tay vô hình mang những chiếc đĩa đi. Nến đã cháy hết thành cái ao mỡ *stearin*, và bắc nến chết chìm trong đó. Bây giờ chỉ còn ánh sáng phát ra từ cái mắt đỏ của bếp lò và những đốm sáng xanh đỏ của ánh trắng trên sàn nhà.

- Tối nay tớ định ngủ ở nhà, - Mumi nói một cách dứt khoát.

- Tốt thôi, - Tutikki đáp. - Trăng vẫn chưa lặn nên cậu có thể dễ dàng tìm được đường về.

Cánh cửa nhẹ nhàng tự mở và Mumi bước ra ngoài màn tuyết.

- Dù sao, - Mumi nói. - Dù sao đi nữa thì chiếc áo khoác tấm xanh da trời của tớ cũng treo trong tủ. Cảm ơn cậu về đĩa xúp.

Cánh cửa nhẹ nhàng khép lại, xung quanh Mumi chỉ có khoảng không vắng lặng và ánh trắng.

Cậu nhìn vọi phía trên lớp băng và như nhìn thấy con Quỷ Đông to lớn, vụng về đang lê bước phía chân trời.

Cậu nhìn thấy Quỷ Đông đang đợi sau tảng đá bên bờ biển. Và khi cậu đi qua khu rừng, cái bóng của Quỷ Đông di chuyển rất vụng về phía sau các thân cây. Cậu thấy Quỷ Đông ngồi lên các ngọn nến và khiến mọi màu sắc nhuộm màu trắng bệch.

Cuối cùng Mumi cũng về được tới ngôi nhà đang im

lìm ngủ. Cậu chậm chạp trèo lên trên một mảng tuyết to ở phía bắc và trườn lên cái cửa sập đang mở ở trên mái.

Trong nhà ấm áp và không khí có mùi của Mumi. Khi Mumi rón rén bước trên sàn nhà, chiếc đèn chùm rung lên thân thuộc. Mumi kéo chiếc đệm trên giường của mình đến đặt bên cạnh giường Mumi Mẹ. Mumi Mẹ thở dài trong giấc mơ và ú ớ vài tiếng gì đó mà cậu không hiểu được. Rồi Mumi Mẹ cười và quay vào phía trong tường.

“Mình chẳng còn thuộc về nơi này nữa”, Mumi nghĩ. “Chỗ kia cũng không. Mình cũng không biết thức là gì và mơ là gì”. Rồi cậu ngủ thiếp đi và những cây tử đinh hương mùa hè xòe rộng những chùm lá xanh thân thiện lên trên người cậu.

*

* *

Muy Tí Hon nằm trong chiếc túi ngủ đã sờn, lộ vẻ rất bức tức. Một cơn gió đêm nổi lên và thổi thốc vào hang. Chiếc hộp xộp ướn bung ra nằm ở ba nơi khác nhau và hầu hết các thứ nhồi bên trong túi ngủ bay tứ tung ở góc này lẫn xó khác trong hang.

- Chị ơi, - Muy Tí Hon hét to và gõ vào lưng Muymeli. Nhưng chị nó vẫn ngủ, thậm chí còn không động cựa.

- Em bắt đầu bực rồi đây, - Mui Tí Hon nói. - Chỉ có lần này em cần đến chị thôi.

Nó tức tối đá tung túi ngủ. Rồi nó bò ra cửa hang và nhìn vào đêm tối lạnh giá với vẻ thích thú.

- Bây giờ các người sẽ thấy, - Mui Tí Hon lầm bầm với vẻ nghiêm trọng và trượt lao xuống dốc.

Bờ biển hoang vắng hơn cả nơi tận cùng của thế giới - nếu thực sự có ai đã từng đến nơi xa như thế. Những bông tuyết nhẹ nhàng thì ào quét lên mặt băng như cái quạt lớn và xám ngoét. Bờ biển đen ngòm vì trăng đã lặn.

- Giờ mình đi thôi, - Mui Tí Hon nói và xòe chiếc váy che làn gió bắc ác độc.

Nó bắt đầu trượt dọc giữa những vạt tuyết, lượn trái lượn phải, hai chân dẹt ra để giữ thăng bằng cho khỏi ngã.

Khi Mui Tí Hon đi ngang qua nhà tắm thì cây nến trong đó đã cháy hết từ lâu. Nó chỉ nhìn thấy cái mái nhọn vươn lên trong bóng tối của trời đêm. Nhưng nó cũng chẳng hề nghĩ gì đến: “Kia là nhà tắm cũ của chúng ta.” Nó hít ngửi mùi lạnh giá, nguy hiểm của mùa đông và dừng lại ven bờ nghe ngóng. Những con sói đang hú giữa những ngọn núi của dãy Cô Đơn phía xa xăm.

- Giờ mới thực sự biết nhau đây, - Mui Tí Hon lẩm bẩm và cười khẩy trong bóng tối.

Cái mũi thính cho nó biết rằng có một con đường mòn từ đâu đó ở đây dẫn đến thung lũng Mumi và đến ngôi nhà chắc chắn có nệm ấm và thậm chí có thể có túi ngủ mới. Nó chạy thẳng ra bờ biển vượt qua các bụi cây.

Mui Tí Hon bé đến nỗi chân của nó không để lại dấu vết nào trên tuyết.

III

Cái lạnh khủng khiếp

Những chiếc đồng hồ đã tích tắc trở lại. Để đỡ cảm thấy cô đơn, Mumi đã chỉnh hết các đồng hồ trong nhà. Vì thời gian lẫn lộn lung tung nên cậu để chúng ở những giờ khác nhau - có thể một cái nào đó trong số chúng sẽ đúng.

Thỉnh thoảng chúng lại điểm, và đôi khi cái đồng hồ báo thức đồ chuông khiến Mumi cảm thấy được an ủi. Tuy nhiên, cậu không thể nào chịu được một điều tệ hại là mặt trời không mọc nữa. Điều đó là thật đấy. Các buổi sáng chỉ nhờ nhờ hiện ra, xám xám và nhập nhoạng rồi tan trong đêm dài mùa đông, còn bản thân mặt trời thì không bao

giờ lộ diện. Mặt trời biến mất thật rồi, có lẽ nó đã lộn ra ngoài, vào vũ trụ rồi cũng nên. Lúc đầu Mumi không tin điều đó. Cậu ta đợi khá lâu.

Hằng ngày cậu đi ra bờ biển và ngồi ngược mõm về phía đông ngóng đợi. Nhưng không thấy gì. Thế là cậu trở về nhà, đóng cái cửa sập trên mái và thắp một hàng nến lên cái rìa lò sưởi.

Con vật sống phía dưới bồn rửa vẫn nấp, không chịu ra ăn mà cứ tiếp tục sống cuộc sống bí ẩn và đầy ý nghĩa của mình.

Quý Đông lững thững đi lại trên băng và đầu óc mông lung những ý nghĩ không ai biết được, còn trong cái tủ ở nhà tắm thì có con vật nguy hiểm nào đó đang ẩn nấp giữa những chiếc áo khoác tắm. Có thể làm gì với con vật ấy bây giờ?

Tất cả những điều đó hiện hữu, và vì cái gì chứ, còn bản thân ta đứng ngoài vô vọng.

Mumi tìm thấy trên gác mái một cái hộp to với những bức ảnh sáng bóng và miên man chiêm ngưỡng vẻ đẹp mùa hè trong những bức ảnh. Đó là ảnh những đóa hoa, mặt trời mọc, xe ngựa nhỏ với những chiếc bánh sặc sỡ đầy màu sắc, bóng nhoáng - những bức ảnh thanh bình và êm dịu khiến cậu nhớ về một thế giới đã bị đánh mất.

Trước hết cậu trải chúng ra trên sàn phòng khách. Sau đó cậu nghĩ nên dán chúng lên tường. Cậu dán từ từ và

thận trọng để việc đó kéo dài thật lâu, và những bức tranh đẹp nhất được cậu dán lên trên nơi Mumi Mẹ đang ngủ.

Mumi dán những bức tranh lên tường đến gần chỗ có cái gương soi thì nhận ra cái khay bạc to đã biến mất. Chiếc khay này được treo bên phải của gương bằng dây được tết bằng sợi màu đỏ, song giờ đây trên tường chỉ còn lại cái dây và hình bầu dục sẫm màu trên giấy dán tường.

Mumi thấy hoảng sợ vì cậu biết rằng Mumi Mẹ rất thích chiếc khay bạc đó. Nó là một vật quý của gia đình, không bao giờ đem ra dùng và đó là cái duy nhất luôn được đánh bóng vào ngày lễ Hạ chí.

Mumi lo lắng đi tìm cái khay khắp nơi mà không thấy. Nhưng cậu phát hiện ra rằng nhiều thứ khác nữa cũng không cánh mà bay, chẳng hạn như gối và chăn, bột và đường, lại thêm cả cái ấm đun nước. Thậm chí cái giỏ ủ ấm cà phê được thêu rất đẹp cũng biến mất cùng với những ngày tháng huy hoàng của nó.

Mumi rất áy náy, vì cậu cho rằng mình là người chịu trách nhiệm thay cho những thành viên khác của gia đình đều đang ngủ. Lúc đầu cậu nghi ngờ con vật giấu mình dưới cái bồn rửa. Cậu cũng nghi Quỷ Đông và con vật vô hình trong cái tủ ở nhà tắm. Nhưng nói cho cùng thì kẻ trộm có thể là bất cứ ai, vì mùa đông đầy rẫy những kẻ kì lạ thường làm những việc mờ ám và quái đản.

“Mình phải hỏi Tutikki,” Mumi nghĩ. “Đúng ra ta đã

định trừng phạt mặt trời bằng cách không ra ngoài cho đến khi nó quay trở lại. Nhưng điều này quan trọng hơn.”

Khi Mumi bước ra khoảng không gian xám đục, một con ngựa trắng lạ lẫm đang đứng trước hiên nhìn cậu chăm chăm với cặp mắt sáng quắc. Cậu thận trọng chào, nhưng con ngựa không nhúc nhích.

Lúc đó Mumi mới nhận ra đây là một con ngựa bằng tuyết. Đuôi của nó là cái chổi lấy trong kho chứa củi, còn mắt là hai mảnh gương nhỏ. Mumi nhìn thấy mình trong cặp mắt gương của con ngựa và sợ đến nỗi không dám đi lại gần mà lững thững đi về phía bụi nhài tro trụi.

“Giá ở đây có một con - chỉ một con trước đây mình đã từng biết,” Mumi nghĩ. “Một con nào đó không thần bí mà bình thường. Một kẻ nào đó cũng bất chợt tỉnh thức và không thật biết đích xác mình là ai. Để có thể nói với kẻ đó: ‘Xin chào! Lạnh kinh khủng phải không? Không phải tuyết là thứ ngớ ngẩn à? Bạn thấy bụi nhài như thế nào? Bạn nhớ mùa hè năm ngoái...’ Hay những điều gì khác tương tự thế.”

Tutikki ngồi trên lan can cầu và hát.

- Ta là Tutikki và ta đã làm con ngựa,

Một con ngựa hoang trắng phi nước đại

phóng ra bãi băng trước khi đêm đến

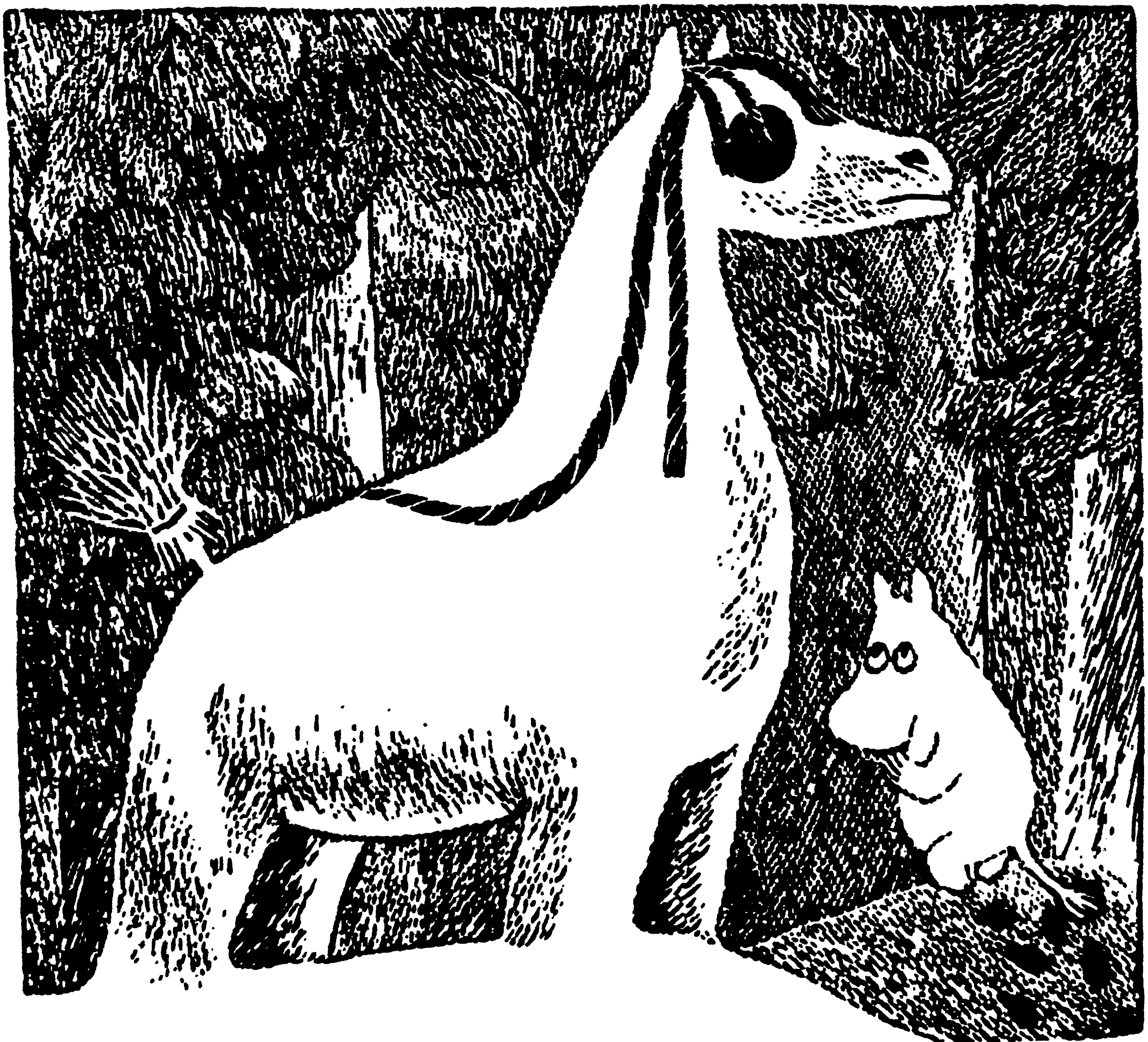
*một con ngựa trắng hoang dại, uy nghiêm
mang trên lưng mình cái giá lạnh kinh người.*

Tiếp theo là điệp khúc không thể hiểu nổi.

- Cậu ám chỉ điều gì? - Mumi buồn bã hỏi.

- Tớ muốn nói là tối nay chúng tớ sẽ tưới nước sông lên
mình con ngựa, - Tutikki nói. - Thế là đêm đến nó sẽ đóng
băng. Rồi khi đợt lạnh khủng khiếp kéo về, nó sẽ phóng đi
và không bao giờ trở lại nữa.

Mumi im lặng một lúc.

Rồi cậu nói:

- Kể nào đó đã lấy mất một số thứ trong nhà của bố.

- Thế là tốt đấy chứ, - Tutikki nói một cách thích thú. -
Cậu có khá nhiều thứ quanh mình. Cả những thứ cậu nhớ
lần những thứ cậu đang mơ ước.

Rồi nó bắt đầu hát đoạn thứ hai.

Mumi quay người và bỏ đi. “Tutikki không hiểu
mình,” cậu ta nghĩ. Nhưng phía sau cậu bài hát vui nhộn
tiếp tục vang lên.

- Thì cậu cứ hát đi, - Mumi lầm bầm một cách bực bội
và gần như muốn khóc. - Hát về mùa đông đáng ghét của
cậu, khi chỉ có băng giá đen thui và con ngựa tuyết lạnh
lùng, và những con vật không bao giờ lộ diện mà chỉ lẫn
trốn và đáng ngờ!

Cậu nặng nề bước lên dốc, chân đá tuyết, nước
mắt đông lại trên mũi và bất chợt cậu bắt đầu hát bài
hát của mình.

Cậu lấy hết sức gào lên thật to để cho Tutikki có thể
nghe được và phát cáu.

Đây là bài hát mùa hè bực bội của Mumi:

*Nghe đây, những kẻ khốn khổ, kẻ nấp sau màn đêm
tối tăm,*

*các người, những kẻ đã đánh cắp mặt trời, và đưa băng
giá tới.*

*Ta giờ chỉ có một mình và đôi chân mệt mỏi
thung lũng cây xanh ta hoài công thương nhớ,
hiên nhà xanh và biển khơi lấp lánh mới đáng nhớ sao
Ta không muốn sống trong màn dày tuyết trắng.*

- Khi mặt trời của ta xuất hiện, chiếu ánh sáng vào các người, thì các người sẽ biết mình thật ngớ ngẩn biết nhường nào. - Mumi hét to và không thềm bẻ vắn bắt nhịp những điều muốn nói.

*Vì lúc đó ta sẽ sống trong bông hoa hướng dương
Và nằm sấp trên nền cát ấm
Và để cửa sổ phòng ta mở suốt ngày
Về phía vườn cây và đàn ong nhộn nhịp
Hướng lên bầu trời xanh trong vắt
Ở nơi đó ta có
mặt trời của riêng mình, màu vàng cam rực rỡ!*

Khi bài hát ngang ngạnh của Mumi kết thúc, một sự tĩnh lặng ghê gớm trùm xuống.

Cậu đứng im lắng nghe một lát, nhưng không có tiếng ai đáp lại. “Bây giờ nhất định có điều gì đó sẽ xảy ra,” Mumi lo sợ nghĩ. Và quả đúng như vậy.

Từ trên đỉnh ngọn đồi có ai đó đang trượt xuống mé biển trong cơn lốc tuyết lấp lánh và hét:

- Tránh ra! Cẩn thận!

Mumi đứng im không động đậy và chỉ trố mắt nhìn.

Một cái khay bạc, trên đó là giỏ thêu ủ ấm cà phê đã bị mất, lao thẳng về phía cậu. “Tutikki chắc phải tưới nước sông lên chúng,” Mumi khiếp sợ nghĩ. “Và bây giờ chúng sống lại và phóng đi không bao giờ trở lại nữa.”

Một cú va chạm mạnh đã xảy ra. Mumi bị bắn sâu vào trong tuyết, và ở đó cậu cũng nghe thấy tiếng cười của Tutikki.

Bên cạnh đó cậu còn nhận ra một tiếng cười khác, một tiếng cười chỉ có thể là của một kẻ duy nhất trên trái đất.

- Mui Tí Hon! - Mumi hét lên, mồm đầy tuyết. Cậu lồm cồm đứng dậy như cuống lên vì vui sướng và chờ đợi. Đích thực Mui Tí Hon ngồi trong tuyết ở kia. Giỏ thêu ủ ấm cà phê đã bị con bé khoét lỗ cho đầu và tay, còn bông hồng thêu trên giỏ nằm ngay giữa bụng nó.

- Mui Tí Hon! - Mumi lại hét lên. - Ôi, cậu không biết... Ở đây thật lạ lùng, rất cô đơn... Cậu có nhớ vào mùa hè năm ngoái...?

- Nhưng bây giờ là mùa đông, - Mui Tí Hon nói và

giật chiếc khay bạc trong tuyết. - Một cú nhảy ngoạn mục, đúng không?

- Tổ tỉnh dậy và không thể ngủ lại được nữa, - Mumi nói. - Cửa không mở được, mặt trời bị mất tích và ngay cả con vật dưới cái bồn rửa ...

- Đúng, đúng, - Mui Tí Hon vui vẻ nói. - Thế là cậu bắt đầu dán những bức ảnh lóng lánh lên tường. Đúng là thói quen của cậu mà. Không biết có thể tăng tốc độ trượt cho cái khay này bằng cách dùng dầu nến để đánh bóng nó không?

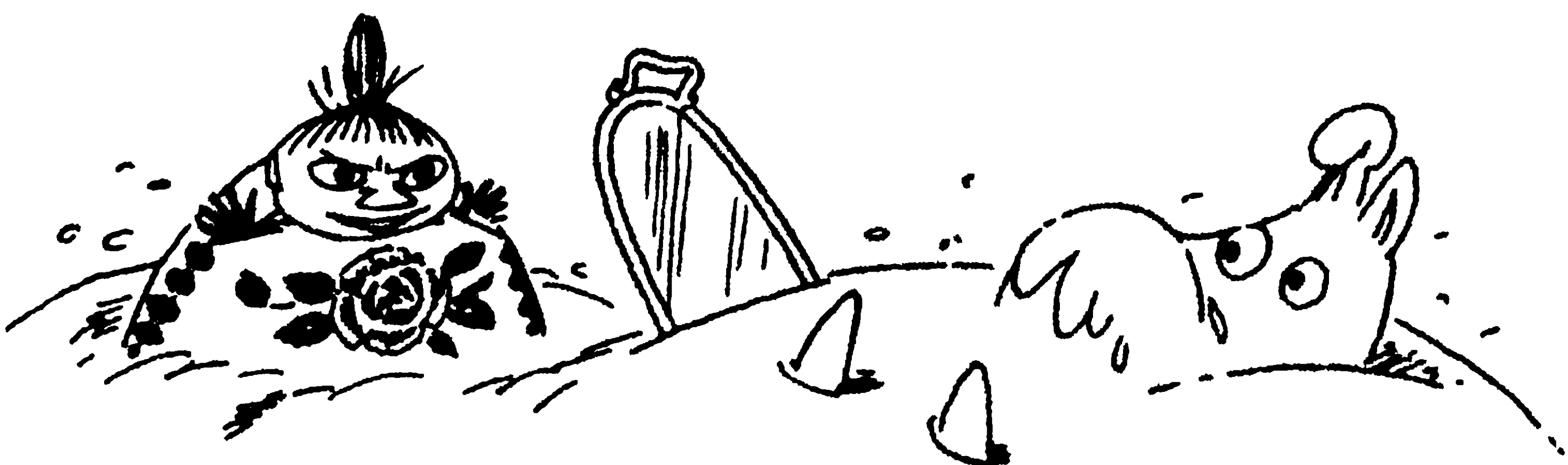
- Đây là một sáng kiến hay, - Tutikki hưởng ứng.

- Nhưng có lẽ nó sẽ trượt trên mặt băng nhanh hơn nhiều, - Mui Tí Hon nói thêm. - Nếu có thể tìm được cái gì đó ở trong nhà Mumi để làm buồm.

- Và gió có vẻ như tiếp tục thổi, - Tutikki nói.

Mumi nhìn chúng và ngẫm nghĩ. Sau đó cậu nhỏ nhẹ nói:

- Các cậu có thể mượn cái bạt che nắng của tớ.

*

* *

Chiều hôm đó cái mũi của Tutikki cảm nhận được rằng cái lạnh khủng khiếp đang về. Nó tưới nước sông lên con ngựa và mang các súc cũi vào nhà tắm.

- Hôm nay hãy ở trong đó, bởi vì bây giờ nó sẽ đến, - Tutikki bảo.

Bầy chuột vô hình gật gù và một tiếng kêu lão xào đồng ý phát ra từ trong chiếc tủ. Sau đó Tutikki đi ra ngoài để cảnh báo những kẻ khác.

- Cứ yên tâm, tớ sẽ vào nhà khi đầu móng tay tớ bắt đầu nhức buốt, - Mui Tí Hon trấn an. - Và có thể ném một ít rơm phủ lên trên Muymeli.

Rồi Mui Tí Hon hướng chiếc khay bạc của nó ra phía mặt băng.

Tutikki đi về phía thung lũng. Trên đường đi nó gặp một con sóc có cái đuôi tuyệt đẹp.

- Hãy ở trong nhà tối nay nhé, vì đợt lạnh khủng khiếp đang về, - Tutikki nói.

- Rõ, - chú sóc đáp. - Cậu có tình cờ thấy quả thông mà tớ đã để ở đâu đây không vậy?

- Không, - Tutikki đáp. - Nhưng hứa là cậu không quên điều tớ vừa bảo cậu đấy. Ở trong nhà sau hoàng hôn. Điều đó rất quan trọng.

Con sóc lơ đãng gật đầu.

Tutikki đi về phía nhà Mumi và trèo lên cái thang dây. Nó mở cửa gác mái và gọi Mumi.

Mumi đang mạng lại các quần bơi của gia đình bằng những sợi chỉ cotton màu đỏ.

- Tớ chỉ muốn báo cho cậu biết rằng đợt lạnh khủng khiếp đang về, - Tutikki nói.

- Vẫn còn lạnh hơn nữa cơ à? - Mumi hỏi lại. - Lạnh đến mức nào vậy?

- Đây là đợt lạnh nguy hiểm nhất, - Tutikki nói thêm. - Nó sẽ đến vào lúc hoàng hôn, khi bầu trời chuyển sang màu xanh lá cây. Nó đi thẳng từ biển vào.

- Nó là phụ nữ à? - Mumi hỏi

- Đúng thế, và rất xinh đẹp, - Tutikki đáp. - Nhưng nếu cậu nhìn vào mặt bà ta thì cậu sẽ bị đóng băng. Cậu sẽ đông cứng như một chiếc bánh mì đen và ai cũng có thể bẻ cậu thành miếng nhỏ được. Vì vậy, tối nay cậu nên ở trong nhà.

Nói xong Tutikki lại leo lên mái.

Mumi đi xuống kho và cho đầy than vào lò sưởi. Cậu trải thêm một ít thảm lên chần của cả gia đình đang ngủ.

Sau đó cậu vặn các kim đồng hồ và đi ra ngoài. Cậu cảm thấy rằng mình cần phải có bạn khi Băng Giá đến.

Khi Mumi đến nhà tắm, bầu trời đã trở nên nhợt nhạt hơn và bắt đầu có màu xanh lá cây. Gió đã đi ngủ và những cây sậy chết đứng bất động bên mép băng ở bờ biển.

Cậu lắng nghe và cảm thấy ngay cả tĩnh lặng cũng có giọng âm trầm và du dương. Có lẽ băng giá hát khi luôn sâu dần xuống biển.

Nhà tắm đã bắt đầu ấm và cái ấm đun nước màu xanh của Mumi Mẹ ở trên bàn.

Mumi ngồi xuống cái ghế vườn nhà và hỏi:

- Khi nào thì bà băng giá đến?

- Sắp rồi, - Tutikki đáp. - Nhưng cậu không cần phải lo.

- Ô, không phải tớ băn khoăn về bà băng giá, - Mumi thanh minh. - Tớ lo lắng về những kẻ khác kia. Đó là những kẻ mà tớ không biết tí gì về họ. Chẳng hạn như kẻ sống ở dưới bồn rửa. Rồi kẻ ở trong tủ. Hay là Quỷ Đông, con vật chỉ nhìn mà không bao giờ hé miệng nói nửa lời.

Tutikki xoa xoa mũi và nghĩ.

- Cậu biết không, có những loài không thích hợp với mùa hè cũng như mùa thu và mùa xuân, - nó nói. - Tất cả

những ai nhút nhát và kì quặc. Một vài loài vật sống về đêm và những kẻ khác, những loài không ai quan tâm và cũng chẳng ai tin tưởng. Chúng lẩn trốn suốt cả năm. Chỉ khi bình yên đến và đêm kéo dài, hầu hết mọi người chìm vào giấc ngủ đông chúng mới xuất hiện.

- Cậu có biết chúng không? - Mumi hỏi.

- Một số, - Tutikki đáp. - Chẳng hạn như kẻ sống dưới cái bồn rửa tớ biết rất rõ. Nhưng tớ nghĩ rằng nó muốn sống một cách bí ẩn nên tớ không thể giới thiệu các cậu với nhau được.

Mumi đá vào cái chân bàn và thở dài. - Tớ hiểu, tớ hiểu, - cậu ta nói. - Nhưng *tớ* không muốn sống một cách bí ẩn. Ở đây là một thế giới hoàn toàn mới mà thậm chí không ai thèm hỏi kẻ khác trước đó sống như thế nào. Ngay cả Mui Tí Hon cũng không muốn nói về thế giới thực tại.

- Nhưng làm thế nào để có thể biết được đâu là thế giới thực, - Tutikki nói, mũi ấn vào một ô cửa. - Nó đang đến kia.

Mui Tí Hon ấn cửa đánh rầm và ném cái khay bạc kêu đến xoảng trên sàn nhà.

- Chiếc thuyền buồm không đến nổi tối, - Mui Tí Hon phán. - Nhưng bây giờ tớ cần một cái găng tay. Cái ủ trứng của mẹ cậu không thể tốt như găng tay được, dù có cắt thế nào cũng vậy. Bây giờ trông nó thảm hại đến

nỗi người ta không dám đưa cho ai, cho *nhím lánh nạn*⁽¹⁾ cũng không.

- Tổ nhìn thấy rồi. - Mumi nói và ử rữ nhìn cái ử trứng.

Muy Tí Hon ném nó xuống sàn nhà và ngay lập tức kẻ vô hình dọn nó vào trong bếp lò.

- Sao, băng giá đến ngay bây giờ à? - Muy Tí Hon hỏi.

- Tổ nghĩ thế, - Tutikki đáp với giọng nghiêm trọng. - Ta ra ngoài xem đi.

Chúng đi ra ngoài cầu bơi, vừa đi vừa hướng về phía biển hít hít. Bầu trời tối màu xanh lá cây và cả không gian dường như được dệt bằng một lớp pha lê mỏng. Sự tĩnh lặng tuyệt đối và những ngôi sao mỏng manh như được vẽ trên bầu trời và in hình trên băng. Trời lạnh khủng khiếp.

- Đúng thế, bà ta đang đến. - Tutikki nói. - Chúng ta đi vào nhà thôi.

Kẻ vô hình ở dưới bàn ngừng thối sáo.

Trên mặt băng xa xa bà băng giá đang bước tới. Bà ta trắng toát giống như một cây nến, nhưng nếu như ai đó nhìn bà qua ô cửa sổ bên phải bà sẽ biến thành đỏ, còn nhìn qua ô cửa trái thì bà lại hoá màu xanh lá cây nhạt.

Chợt Mumi cảm thấy ô cửa trở nên lạnh buốt khiến cậu tê cóng và phải giật mình rụt mũi lại.

(1) *Nhím lánh nạn* là một con nhím dù không muốn vẫn phải dời nhà, nhanh đến mức không có thời gian để kịp mang theo cả cái bàn chải đánh răng của mình (Chú thích của tác giả.)

Cả hội ngồi xuống cạnh bếp lò và đợi.

- Đừng nhìn ra phía đó, - Tutikki nói.

- Ôi, ai đó đang leo vào lòng tớ. - Mui Tí Hon ngạc nhiên kêu lên và nhìn xuống bụng mình.

- Những kẻ vô hình của tớ đang sợ, - Tutikki nói. - Ngồi yên, rồi chúng sẽ đi ngay thôi.

Lúc này bà băng giá đã đi qua nhà tắm. Có lẽ bà đã thoáng nhìn vào trong qua cửa sổ, vì một làn gió băng bất ngờ quét vào phòng khiến bếp lửa đang cháy đỏ nhột nhột hắt đi. Rồi bà lướt đi. Những kẻ vô hình cảm thấy hơi xấu hổ, nháy khỏi váy của Mui Tí Hon và cả hội kéo đến cửa sổ nhìn ra ngoài.

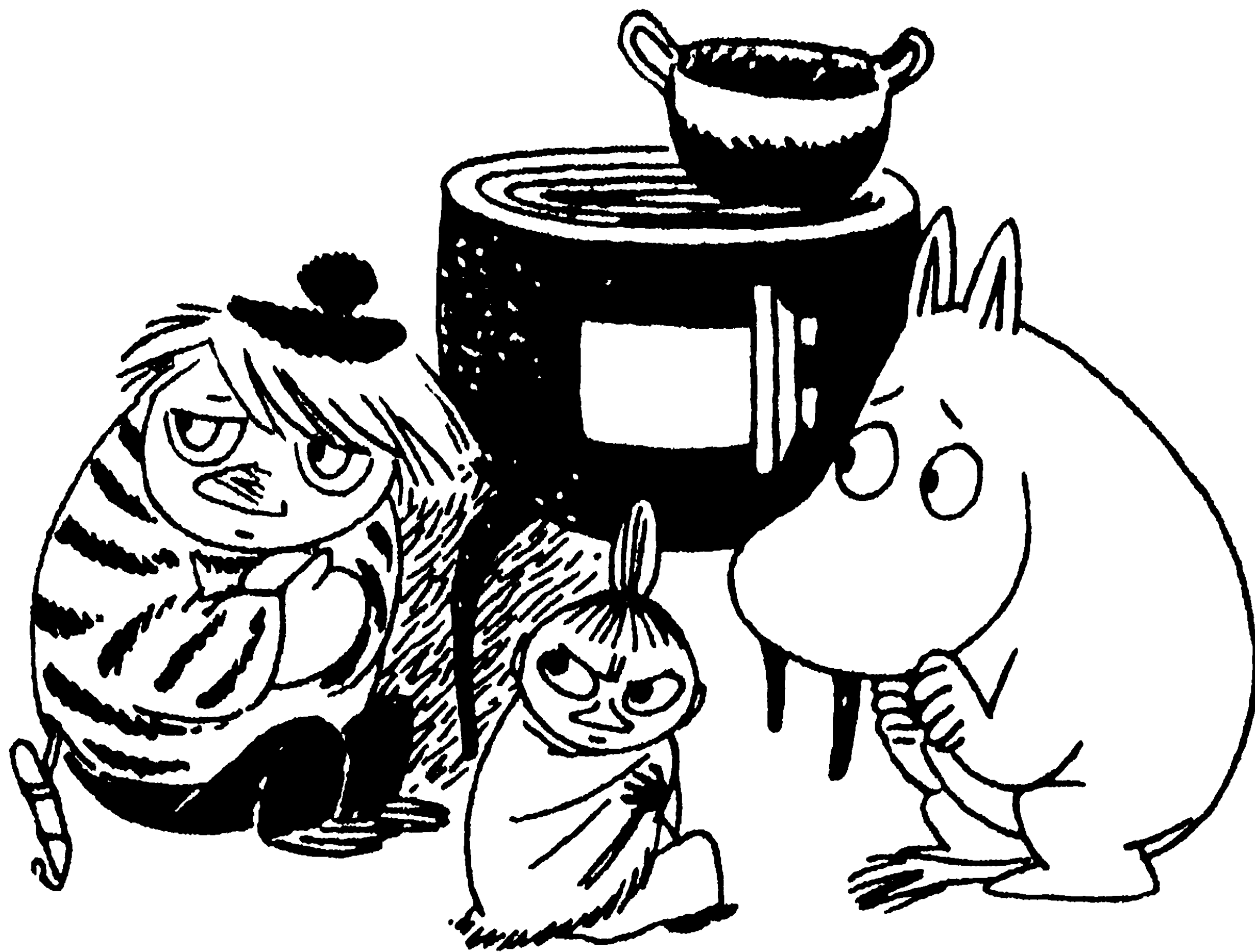
Bà băng giá đang đứng cạnh những cây sậy, quay lưng lại phía chúng. Bà đang cúi mình nhìn cái gì đó.

- Kìa con sóc. Nó không nhớ là phải ở trong nhà, - Tutikki kêu lên.

Bà băng giá quay khuôn mặt xinh đẹp về phía con sóc và lơ đãng gãi vào sau tai nó. Chú sóc như bị mê hoặc nhìn thẳng vào bà, vào hai mắt xanh giá lạnh của bà. Bà băng giá mỉm cười, rồi tiếp tục đi.

Nhưng đằng sau bước chân của bà là con sóc nhỏ nằm cứng đờ, lạnh băng, những cái chân nhỏ giơ thẳng lên trời.

- Thật tồi tệ. - Tutikki gay gắt nói và kéo cái mũ trùm kín hai tai. Sau đó nó mở cửa và một đám hơi tuyết trắng

tràn vào nhà tắm. Nháy mắt sau nó lách qua khe cửa mở hé vào nhà và đặt con sóc nằm trên bàn.

Những kẻ vô hình vội vàng lấy nước nóng và dùng khăn ẩm quấn quanh con sóc. Song những cái chân nhỏ xíu của nó vẫn dựng ngược lên cứng còng, và ngay cả một cái ria của nó cũng không hề động đậy.

- Nó chết thật rồi. - Mui Tí Hon nghiêm chỉnh nói.

- Ít ra thì nó đã được nhìn thấy một cái gì đó rất đẹp trước khi chết. - Mumi thì thầm với giọng run run.

- Ủ. - Mui Tí Hon phụ họa theo. - Cái gì đến sẽ đến. Dù sao thì giờ đây nó quên hết mọi điều. Và tớ sẽ dùng cái đuôi của nó để làm cho mình một cái bao tay nhỏ mềm.

- Cậu không được làm như thế! - Mumi phản đối với vẻ bức bối. - Nó cần phải có cái đuôi đó đi cùng xuống mồ. Bởi vì nó phải được chôn, phải không Tutikki?

- Ôi dào. - Tutikki nói. - Thật khó biết được liệu chết rồi thì có còn thích có đuôi hay không.

- Thôi đi các cậu, - Mumi nói. - Đừng nói là nó đã chết nữa. Buồn lắm.

- Nếu chết thì là chết thôi, - Tutikki nói với giọng an ủi. - Con sóc này dần dần sẽ thành đất. Và sau đó sẽ mọc lên một cái cây mà trên đó những con sóc mới sẽ nhảy nhót. Như thế có quá buồn không?

- Có thể là không, - Mumi đáp và khịt khịt mũi. - Nhưng dù sao nó cũng sẽ được chôn vào ngày mai cùng với cái đuôi của nó và chúng ta sẽ tổ chức một tang lễ nghiêm trang theo đúng nghi lễ.

*

* *

Ngày hôm sau trong nhà tắm rất lạnh. Lửa vẫn cháy trong lò, nhưng những con vật vô hình có vẻ rất mệt mỏi. Chiếc ấm cà phê Mumi mang từ nhà đến có một lớp băng mỏng đóng ở dưới nắp.

Dù sao thì Mumi cũng không thể uống cà phê. Cậu ta nghĩ như thế là không phải với con sóc đã chết.

- Cậu phải đưa cho tôi cái áo khoác tắm, - Mumi nói với vẻ nghiêm trang. - Mẹ nói rằng các đám tang bao giờ cũng lạnh.

- Quay lưng lại và đếm đến mười, - Tutikki bảo.

Mumi quay ra hướng cửa sổ và đếm. Mumi đếm đến tám thì Tutikki đóng cánh cửa tủ và đưa cho Mumi chiếc áo tắm màu xanh.

- Ô, thật tuyệt là cậu vẫn nhớ được áo khoác tắm của tớ màu xanh, - Mumi vui vẻ nói. Rồi cậu ta thò ngay hai tay vào túi áo, nhưng không thấy kính râm.

Thay vào đó chỉ thấy một ít cát nhỏ và một viên đá cuội trắng, tròn và nhẵn trơn trong túi.

Cậu ta lấy tay nắm chặt viên sỏi. Tất cả sự yên ổn của mùa hè đang ẩn giấu trong cái tròn trĩnh của viên sỏi và dường như cậu ta còn có cảm giác rằng viên sỏi vẫn còn hơi ấm của ánh nắng mặt trời.

- Bây giờ trông cậu giống như từ một thế giới khác đến ấy, - Mui Tí Hon nói.

Mumi không nhìn nó.

- Các cậu có đến dự đám tang hay không? - Mumi nghiêm nghị hỏi.

- Nhất định chúng tớ sẽ đến rồi, - Tutikki đáp. - Đó là một chú sóc dễ thương.

- Nhất là cái đuôi, - Mui Tí Hon tiếp lời.

Cả hội gói chú sóc vào một cái mũ tắm đã cũ và bước ra ngoài trời lạnh.

Tuyết kêu răng rắc ở dưới chân chúng và hơi thở của chúng biến thành những đám khói trắng toát. Mồm cứng đến mức không thể nhả lại được.

- Băng chỗ này mới cứng làm sao, - Mui Tí Hon thích thú kêu lên và nhảy trên băng dọc theo bờ biển.

- Cậu không thể đi chậm hơn một chút sao? - Mumi đề nghị. - Đây là một đám tang mà.

Mumi buộc phải thở những hơi ngắn để luồng không khí băng giá không làm nó nghẹt thở.

- Tớ chưa bao giờ nhận ra là cậu có lông mày, - Mui Tí Hon khoái chí nhận xét. - Bây giờ chúng trở nên trắng muốt và trông cậu ngộ nghĩnh hơn bao giờ hết.

- Đây là sương muối, - Tutikki nói với vẻ nghiêm nghị.
- Im lặng đi bởi vì cậu cũng như tớ không ai biết tí gì về tang lễ.

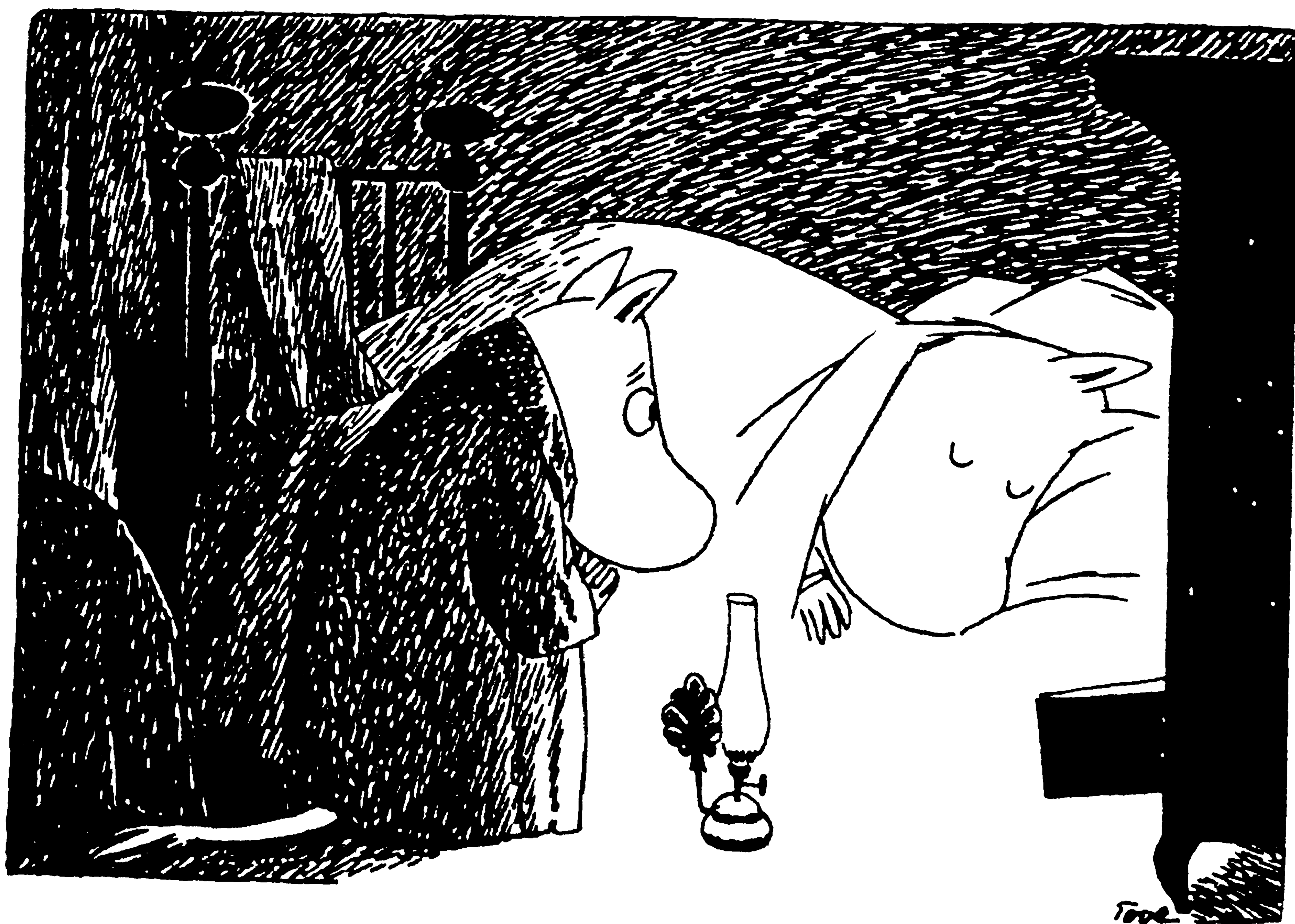
Mumi thấy hài lòng. Cậu khiêng con sóc đến gần nhà và đặt nó trước con ngựa bằng tuyết.

Rồi cậu trèo lên chiếc thang dây và leo xuống cái phòng ngủ ấm áp.

Cậu tìm tất cả các ngăn kéo, lục lọi khắp mọi nơi, nhưng không tìm thấy cái cậu cần tìm.

Cậu đi đến giường Mumi Mẹ và ghé sát tai mẹ hỏi nhỏ một câu. Mẹ cậu thở dài và quay người lại. Mumi thì thầm hỏi lại một lần nữa.

Lần này Mumi Mẹ trả lời trong giấc ngủ. Lời đáp vọng ra từ nơi nào sâu lắm, nơi sự gắn bó với truyền thống đầy nữ tính đang trú ngụ. “Băng đen... Chúng ở trong tủ của

mẹ... trên cái giá... ở bên phải...” Rồi bà tiếp tục chìm vào giấc ngủ.

Nhưng Mumi lấy chiếc thang từ dưới cầu thang và trèo lên trên giá cao nhất.

Cậu tìm thấy cái hộp trong đó có gần như tất cả những thứ linh tinh và đôi lúc có thể cần đến, như: dải băng đen dùng cho đám tang, dải băng vàng dùng vào những lễ kỉ niệm lớn, chìa khoá nhà, cái mở nút sâm banh, keo dán đồ sứ, những chiếc núm bằng gỗ lim vốn nằm ở hai đầu giường và nhiều thứ khác.

Khi Mumi trở lại, cậu đã có một dải băng tang đen buộc quanh đuôi. Cậu gắn một cái nơ đen nhỏ lên mũ của Tutikki.

Nhưng Mui Tí Hon từ chối đeo băng đen.

- Nếu tớ buồn, tớ không cần thể hiện điều ấy bằng một cái nơ, - nó nói.

- Ủ, nếu cậu buồn thì thế. Nhưng đằng này cậu không buồn. - Mumi bảo.

- Không bao giờ, - Mui Tí Hon nói. - Tớ không thể. Tớ chỉ có thể vui mừng hoặc giận dữ. Liệu tớ buồn thì có thể giúp gì được cho con sóc không? Không. Nhưng nếu tớ giận dữ với bà băng giá thì một lúc nào đó tớ có thể cản chân của bà ta. Như vậy thì có lẽ bà ta sẽ để ý để không cào vào phía dưới tai những con sóc nhỏ bé khác chỉ vì chúng mềm mượt và xinh xắn.

- Đó cũng là một cách nhìn, - Tutikki nói. - Nhưng Mumi cũng có lí. Thế bây giờ chúng ta cần làm gì đây?

- Bây giờ tớ sẽ đào một cái hố dưới đất, - Mumi nói. - Đây là một chỗ đẹp, có rất nhiều hoa cúc trắng vào mùa hè.

- Nhưng bạn thân mến à, đất đã đóng băng cứng hơn đá rồi, - Tutikki buồn bã nói. Đến một con dế nhỏ xíu cũng không thể chôn xuống đó được..

Mumi thất vọng nhìn nó không nói được gì. Không ai nói một lời. Đúng lúc đó con ngựa tuyết cúi thấp đầu và e dè ngửi ngửi con sóc. Nó nhìn Mumi dò hỏi với đôi mắt làm bằng gương và cái đuôi bằng chổi phe phẩy.

Cùng lúc đó kẻ vô hình thổi lên một điệu nhạc buồn buồn bằng chiếc sáo của nó. Mumi gật đầu tỏ vẻ cảm ơn.

Rồi con ngựa tuyết đặt con sóc lên lưng nó, cùng với đuôi, cái mũ tắm và những thứ khác rồi cả bọn bắt đầu đi về phía bờ biển.

Tutikki hát về con sóc nhỏ như sau:

*Đó là một con sóc nhỏ,
con sóc bé tí hon.
Nó không thật sự thông minh,
nhưng bộ lông nó mềm và ấm.
Bây giờ nó lạnh, rất lạnh,
Và đôi chân bé nhỏ tê cóng.
Nhưng dù sao nó vẫn có,
một cái đuôi đẹp nhất trên gian.*

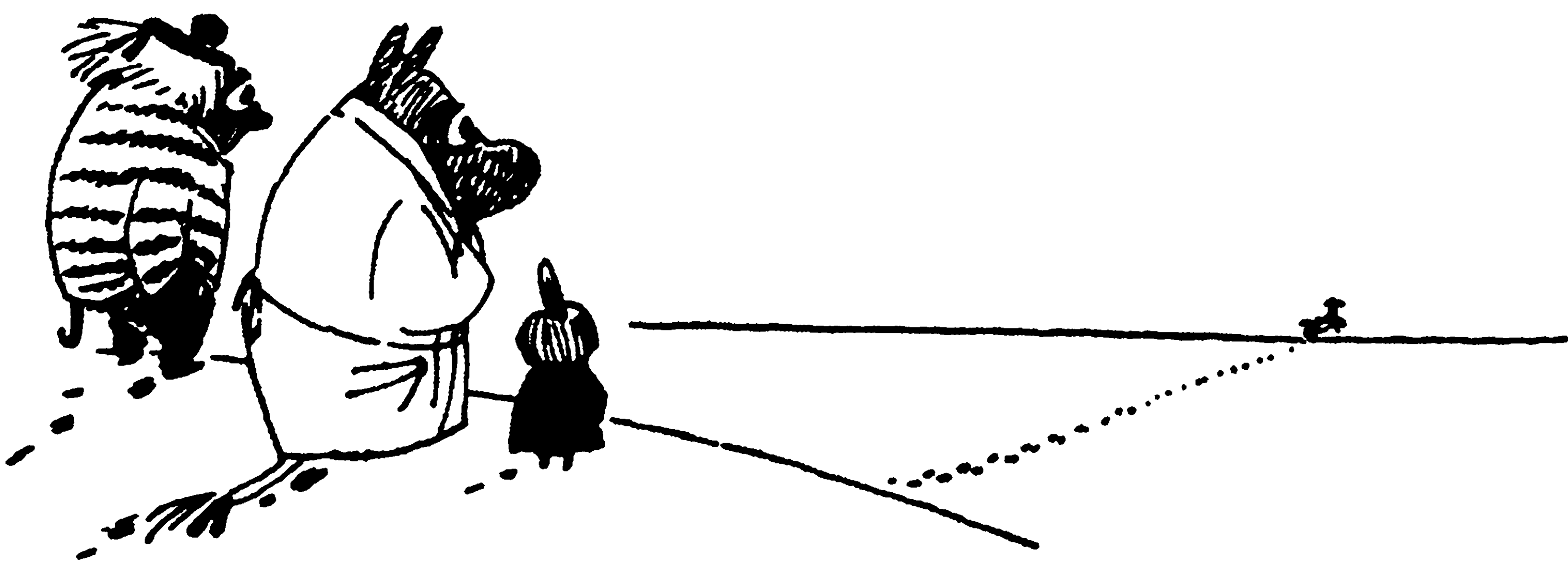
Khi con ngựa cảm thấy băng cứng phía dưới chân, nó lúc lắc đầu và mắt bắt đầu phát sáng. Rồi đột nhiên nó nhảy dựng lên vì vui sướng và phóng đi.

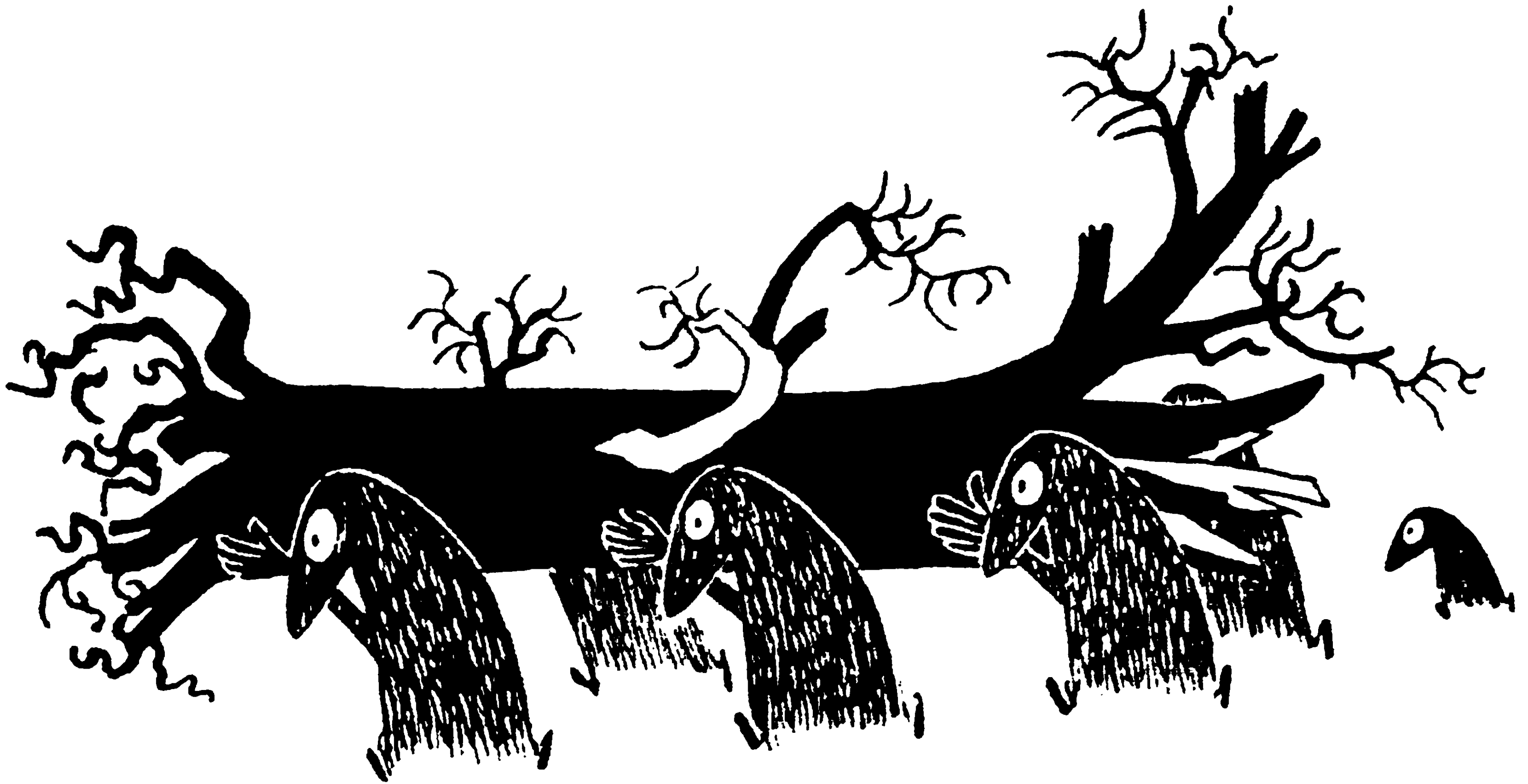
Kẻ vô hình chuyển sang một điệu nhạc mới nhanh và vui nhộn. Con ngựa tuyệt vời chú sóc bé nhỏ trên lưng đã phóng đi mỗi lúc một xa. Cuối cùng chỉ còn thấy nó như một chấm nhỏ phía chân trời.

- Không biết ra đi như thế có đúng không? - Mumi nói với vẻ lo lắng.

- Không thể có cách khác tốt hơn, - Tutikki đáp.

- Ôi, giá như tớ được cái đuôi đẹp ấy để làm cái bao tay, - Mui Tí Hon nói.

IV

Những kẻ bí ẩn

Vài ngày sau đám tang của con sóc, Mumi nhận thấy rằng có ai đó đã trộm than bùn trong kho củi.

Bên ngoài trên mặt tuyết có những vết lớn giống như ai đó đã kéo những bao tải nặng trên đó.

- Không thể là Mui, - Mumi nghĩ. - Nó quá nhỏ bé. Còn Tutikki thì chỉ lấy những cái gì nó cần. Như vậy nhất định là Quỷ Đông.

Cậu liền lần theo dấu vết, lông cổ dựng đứng. Không còn ai khác có thể canh giữ đồ của gia đình, và đây là một điều vinh dự.

Dấu vết dừng lại trên ghềnh núi phía sau hang.

Những chiếc túi than bùn ở đó thật. Chúng được chất lên nhau thành một đồng củi mà trên đỉnh là cái ghế bành ngoài vườn của gia đình Mumi, vốn đã bị mất một chân trước hồi tháng Tám.

- Cái ghế bành ấy sẽ bật tung lên, - Tutikki nhận xét khi ló ra từ sau đồng củi. - Nó cũ và khô cong.

- Tất nhiên rồi, - Mumi nói. - Nó đã được dùng từ đời này sang đời khác trong nhà. Có thể sửa lại nó mà.

- Hay là làm cái mới, - Tutikki gợi ý. - Cậu có muốn nghe bài hát về Tutikki, người làm một đồng lửa mùa đông cực lớn không?

- Dĩ nhiên là có, - Mumi nhã nhặn đáp.

Tutikki bắt đầu chậm chậm đá tuyết xung quanh và hát:

*Bây giờ đây những kẻ cô đơn,
những kẻ trầm lặng, và ngỗ ngược,
những người khốn khổ chúng đến đây
những người khốn khổ,
Tiếng trống thỉnh thỉnh
lửa cháy lớp lớp
tham lam liếm gỗ
Đuôi đập xuống bôm bốp*

*trong điệu nhảy quay, quay
trống đánh thành thành
vừa đánh và nhảy múa
khi đêm vẫn còn đen!*

- Tổ đã chán ngấy đêm tối của các cậu rồi, - Mumi hét lên. - Không, tổ không muốn nghe điệp khúc. Tổ lạnh! Tổ thấy cô đơn! Tổ muốn mặt trời trở lại!

- Nhưng chính vì thế mà tối nay chúng ta đốt đồng lửa lớn mùa đông, - Tutikki giải thích. - Sáng mai cậu sẽ có mặt trời của cậu.

- Mặt trời của tổ, - Mumi nhắc lại với giọng run run. Tutikki gật đầu và xoa xoa mũi.

Mumi im lặng một lúc lâu. Rồi nó thận trọng hỏi:

- Cậu có nghĩ là mặt trời sẽ để ý xem chiếc ghế bành trong vườn có ở đấy hay không?

- Nghe đây, - Tutikki nghiêm nghị đáp. - Đồng củi này có trước cái ghế bành trong vườn nhà cậu tới hơn một ngàn năm. Cậu nên thấy hãnh diện là chiếc ghế cũng được cùng góp mặt.

Nghe thế Mumi không nói thêm lời nào.

- Mình phải giải thích điều này cho mọi người trong

gia đình, - cậu ta nghĩ. - Có lẽ sẽ có những chiếc ghế bành mới, những khúc gỗ khác theo sóng dạt vào bờ khi xuân về, bão đến.

Đống củi cao dần. Những cây củi khô, những gốc cây mục, thùng và ván cũ từng giạt vào bờ biển được kéo lên núi. Nhưng những người đang chất đống củi lại hoàn toàn không lộ diện. Mumi cảm thấy ngọn núi đặc kín người, song cậu ta không nhìn thấy được một ai.

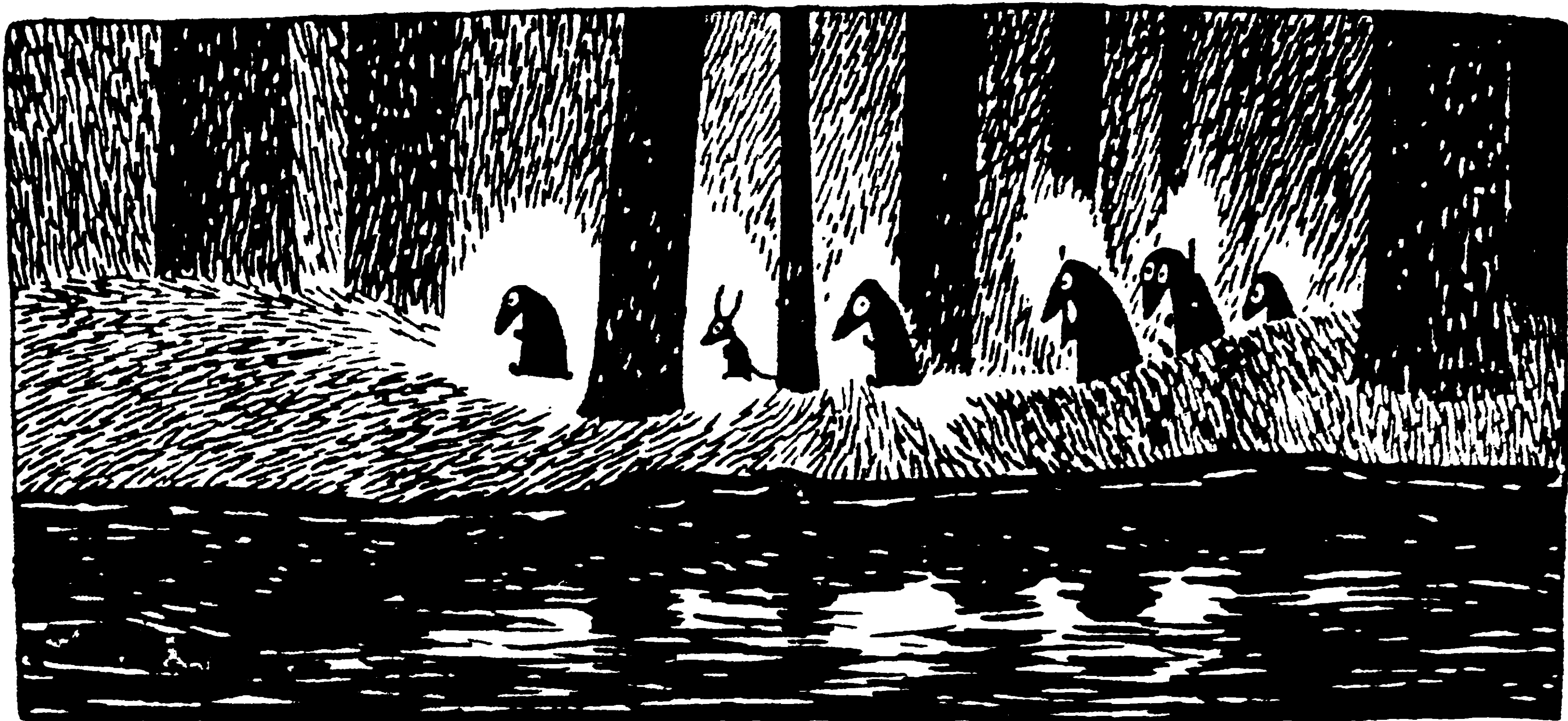
Muy Tí Hon đá hộp giấy các-tông vào đống củi.

- Tớ không còn cần tới nó nữa, - nó nói. - Cái khay bạc tốt hơn nhiều. Và chị tớ hình như thích ngủ trên chiếc đệm trong phòng khách hơn. Khi nào đống củi này được đốt?

- Khi trăng lên, - Tutikki đáp.

Suốt cả buổi tối Mumi cảm thấy rất căng thẳng. Cậu đi từ phòng này sang phòng khác và đốt nhiều nến hơn mọi ngày. Thỉnh thoảng cậu đứng im nghe tiếng thở đều đều của những người đang ngủ và tiếng kêu răng rắc của những bức tường khi băng giá xiết lạnh hơn.

Cậu tin chắc rằng ban đêm tất cả sẽ rời nơi trú ẩn. Những kẻ bí ẩn, những kẻ sợ ánh sáng và cả những kẻ dường như không có thật, tất cả những ai mà Tutikki nói đến. Chúng lững thững đi đến đống lửa lớn mà loài vật nhỏ đã đốt lên để xua đuổi bóng tối và giá lạnh. Và cuối cùng cậu đã có thể nhìn thấy chúng.

Mumi thắp đèn dầu và lên gác mái.

Cậu mở cái cửa sập. Trăng vẫn chưa lên, nhưng thung lũng hừng sáng dưới ánh sáng của luồng cực quang lan tỏa. Phía dưới cầu một hàng đuốc di động với những cái bóng nhảy múa vây quanh. Chúng đang đi về phía biển và núi cao.

Mumi thận trọng trèo xuống khỏi gác mái với chiếc đèn dầu được thắp sáng trong tay. Vườn và rừng tràn ngập ánh sáng mơ hồ cùng tiếng thì thào vu vơ, và mọi dấu vết đều dẫn về phía núi.

Khi Mumi ra đến bờ biển, trăng đã lên cao phía trên mặt băng. Nó sáng trắng như phấn và xa tít tắp. Có ai đó đi lại bên cạnh cậu ta và cậu nhìn vào đôi mắt sáng và giận dữ của Mui Tí Hon.

- Bây giờ đồng lửa sẽ cháy, - Mui Tí Hon cười nói. - Chúng ta sẽ thiêu trụi cả đêm rằm.

Cả hai cùng nhìn về phía đỉnh núi và nhìn thấy một ngọn lửa vàng vừa bùng sáng lên dưới bầu trời. Tutikki vừa đốt đồng củi.

Ngay lập tức đồng lửa bùng lên từ chân đến ngọn và găm lên như sư tử, phản chiếu xuống nền băng đen. Một giai điệu lẻ loi thì thầm lướt nhanh qua Mumi. Đó là chuột vô hình đang vội vàng vì đã đến muộn lễ hội mùa đông.

Những cái bóng lớn và nhỏ nhảy múa một cách trang nghiêm quanh đồng lửa trên đỉnh núi. Và những cái đuôi bắt đầu đánh trống.

- Thế là cái ghế băng ở vườn của nhà cậu đã đi tiêu, - Mui Tí Hon lên tiếng.

- Ghế băng mà làm gì, - Mumi sốt ruột đáp lại. Cậu lóng ngóng trèo lên dốc núi đóng băng đang sáng rực lên dưới ngọn lửa. Sức nóng của lửa làm tuyết tan chảy và làn nước ấm chảy dưới chân cậu.

“Mặt trời trở lại,” Mumi phấn khích nghĩ. Sẽ không còn bóng tối và cô đơn. Ta sẽ lại được ngồi trên hiên nhà sưởi nắng và thưởng thức cái nắng ấm trên lưng.

Giờ đây cậu đã lên đến đỉnh núi. Chỗ gần đồng lửa rất nóng. Chuột vô hình đang cất lên một điệu nhạc mới, nghe vui nhộn hơn.

Nhưng những cái bóng nhảy múa đã lướt đi và tiếng trống vang lên thập thùng từ phía khác của đồng lửa.

- Vì sao bọn chúng lại bỏ đi? - Mumi hỏi.

Tutikki bình tĩnh nhìn cậu ta với cặp mắt xanh. Nhưng Mumi vẫn không biết chắc là Tutikki đã nhìn rõ cậu ta. Tutikki đang nhìn vào thế giới mùa đông của riêng mình, cái thế giới cứ lặp đi lặp lại hết năm này đến năm khác theo những quy định lạ lùng của nó, khi Mumi ngủ trong ngôi nhà ấm áp của gia đình cậu ta.

- Kẻ sống trong cái tủ đựng quần áo tắm ở nhà tắm đâu rồi? - Mumi hỏi.

- Cậu nói cái gì? - Tutikki lơ đãng hỏi lại.

- Tớ muốn gặp nó, kẻ sống trong tủ ở nhà tắm! - Mumi nhắc lại.

- Nó không được ra ngoài, - Tutikki đáp. - Không bao giờ biết được kẻ như thế có thể nghĩ ra điều gì..

Một đàn vật nhỏ bé, cẳng dài lướt nhanh như khói trên băng. Một con có chiếc sừng màu bạc lững thững đi ngang qua Mumi và một con gì đó màu đen vỗ đôi cánh lớn phàn phật lướt qua đồng lửa rồi bay tít về hướng bắc. Nhưng mọi thứ đều diễn ra khá nhanh khiến Mumi không có đủ thời gian để kịp làm quen với một ai.

- Làm ơn nào, Tutikki, - Mumi kéo cái áo khoác ngắn của Tutikki và bảo.

Lúc ấy Tutikki chân thành nói:

- Đằng kia là kẻ sống dưới cái tủ của bồn rửa.

Một con vật khá nhỏ bé có lông mày rậm, ngồi thu lu một mình nhìn ngọn lửa chầm chầm.

Mumi đến ngồi xuống bên cạnh nó và nói:

- Hi vọng là những miếng bánh mì đen không đến nỗi hết hạn?

Con vật nhỏ ngoái nhìn cậu ta, nhưng không trả lời.

- Cậu có cặp lông mày tôi chưa từng nhìn thấy ở đâu, - Mumi nói tiếp một cách lịch sự.

Lúc bấy giờ con vật có cặp lông mày rậm mới đáp lại:

- Snadaff unmuuh.

- Cái gì? - Mumi ngạc nhiên hỏi lại.

- Radamsa, - con vật nhỏ đáp với vẻ bức bối.

- Nó có ngôn ngữ riêng của mình và bây giờ nó nghĩ là cậu đã xúc phạm nó, - Tutikki giải thích.

- Nhưng tớ không có ý đó, - Mumi phân trần. - Radamsa, radamsa, - cậu ta nói thêm vẻ khiêm nhường.

Khi đó con vật có bộ lông mày rậm cảm thấy choáng váng. Nó vươn người và biến mất.

- Ta biết làm gì bây giờ? - Mumi tự hỏi. - Bây giờ nó sẽ sống dưới cái bồn rửa suốt cả năm trời và không thèm biết rằng ta chỉ muốn nói với nó điều gì đó thật thân mật.

- Điều đó đôi lúc cũng xảy ra, - Tutikki nói.

Chiếc ghế bành cháy sập xuống trong màn mưa tia lửa bắn tung.

Ngọn lửa hầu như đã lụi, nhưng những cục than hồng lớn vẫn đang cháy âm ỉ và nước từ tuyết tan ra sôi lên ùng ục trong các kẽ nứt. Cùng lúc đó chuột ngừng thối sáo và tất cả nhìn về phía biển băng.

Quý Đông đang ngồi ở đấy. Đôi mắt nhỏ và tròn xoe của nó phản chiếu ánh lửa, nhưng dù sao nó vẫn chỉ là một khối màu xám khổng lồ với hình thù kì dị. Bây giờ nó lớn hơn nhiều so với hồi tháng Tám.

Tiếng trống im bật khi con quý lê bước lên dốc núi. Nó đi thẳng đến đồng lửa và không nói một lời ngồi phịch xuống.

Tiếng xì lớn vang lên và cả ghềnh đá chìm trong màn

hơi nước. Khi hơi nước tan, không thấy cục than hồng nào còn sót nữa. Chỉ có một con Quỷ Đông to lớn màu xám, thối sương tuyết phù phù.

Mumi đi về phía bờ biển. Nó nhìn thấy Tutikki ở đó và kêu lên:

- Bây giờ điều gì sẽ đến đây? Có phải là Quỷ Đông đã làm tắt mất mặt trời không?

- Bình tĩnh, - Tutikki đáp. - Tội nghiệp, nó không phải đến đây để dập tắt lửa, mà đơn giản là để sưởi ấm. Nhưng mọi sự ấm áp biến mất khi nó ngồi lên đồng lửa. Bây giờ nó lại thất vọng một lần nữa.

Mumi nhìn thấy Quỷ Đông lại đứng dậy và ngửi ngửi đồng than đã tắt ngóm. Sau đó nó đi đến chỗ có chiếc đèn dầu của Mumi vẫn đang leo lắt cháy trên ghềnh đá. Đèn phụt tắt.

Quỷ Đông đứng đó một lúc. Núi bây giờ trống vắng vì tất cả đã đi khỏi đây. Rồi nó lê bước trở lại phía biển băng và cô đơn biến vào bóng tối giống như khi nó xuất hiện.

Mumi trở về nhà.

Trước khi lên giường, cậu ta nhẹ nhàng kéo tai Mumi Mẹ và nói:

- Lễ hội không được vui cho lắm.

- Thế à, con yêu. - Mumi Mẹ lăm bằm trong giấc mơ. - Có thể lần sau....

Nhưng con vật có lông mày rậm sống dưới bồn rửa lại lăm bằm một mình:

- Radamsa! - Nó nói. - Radamsa! - Và nó nhún vai một cách hung hăng.

Có lẽ không một ai trong thung lũng này hiểu được nó nói điều gì.

Tutikki đang ngồi câu cá dưới mặt băng. Nó thâm nghĩ, biển thật khéo! Đôi lần khi nước rút, biển chỉ rút có một chút, khiến ta không phải làm gì khác, ngoài việc chui xuống lỗ hổng lớn ở bên cạnh nhà tắm, và ngồi lên đá với các phao và mồi câu. Phía trên đầu là một cái mái băng xanh lá cây tuyệt vời và dưới chân là biển rộng.

Nền thì đen, còn mái xanh lá cây, và cả hai trải dài đến tít tắp cho đến khi chúng gặp nhau và hóa thành bóng tối.

Bốn con cá nhỏ đã nằm bên cạnh Tutikki. Được thêm một con nữa là đủ một nồi xúp cá.

Bất ngờ nó nghe tiếng những bước chân vội vã làm cầu tàu rung rinh. Mumi đang gõ cửa nhà tắm ở phía trên. Cậu ta đợi một lát rồi gõ tiếp.

- Này, - Tutikki gọi. - Tổ đang ở dưới băng!

Tiếng vọng âm vang dưới mái băng và kêu: “Này!” Nó trượt đi rồi vọng lại vài lần và bật ra: “Dưới băng!”

Một lát sau cái mồm của Mumi thận trọng cúi từ từ xuống lỗ hồng. Cậu ta buộc dải băng nhũ vàng quanh tai cho đẹp.

Cậu ta nhìn làn nước đen đang thở ra các lớp sương băng và bốn con cá cứng còng của Tutikki.

Cậu ta nói với giọng run run:

- Nó không đến.

- Cái gì? - Tutikki hỏi lại.

- Mặt trời! - Mumi hét to.

- Mặt trời, - tiếng vọng lặp lại. - Mặt trời, mặt trời, mặt trời... Nó vọng đi vang xa hơn dưới mái băng và nghe càng đục đục hơn.

Tutikki giật mạnh cần câu.

- Đừng lo lắng quá như thế, - nó nói. - Mặt trời xuất hiện đúng vào ngày này hằng năm, vì thế có thể ông ấy sẽ xuất hiện ngay bây giờ. Rút cái mồm của cậu lên để tổ có thể rời khỏi chỗ này.

Tutikki trèo lên khỏi hố và ngồi lên trên bậc cầu thang nhà tắm. Nó hít ngửi một chút và lắng nghe. Sau đó nó nói:

- Sắp sửa rồi. Hãy ngồi xuống đây và đợi đi.

Muy Tí Hon lướt trên băng đến gần và ngồi xuống

bên cạnh chúng. Cô bé gắn những mảnh thiếc ở dưới chân để trượt được nhanh hơn.

- Bây giờ chúng ta lại dành đợi cái gì đó lạ lùng,
- nó nói. - Nói thế không phải vì tớ không thích một chút nắng.

Hai con quạ già vỗ cánh phân phật bay đến từ trong đất liền và đậu xuống mái nhà tắm. Nhiều phút trôi qua.

Đột nhiên những sợi lông trên lưng Mumi dựng đứng lên và trong sự căng thẳng tột cùng cậu nhìn thấy một vầng ánh sáng đỏ trên nền trời vẫn đục phía chân trời. Vầng sáng tụ lại thành một luồng lửa đỏ và hẹp rồi phát ra những tia sáng đỏ và dài trên mặt băng.

- Nó ở đằng kia! - Mumi kêu lên.

Cậu dang tay bế Mui Tí Hon lên và hôn đánh chụt vào cái mũi của nó.

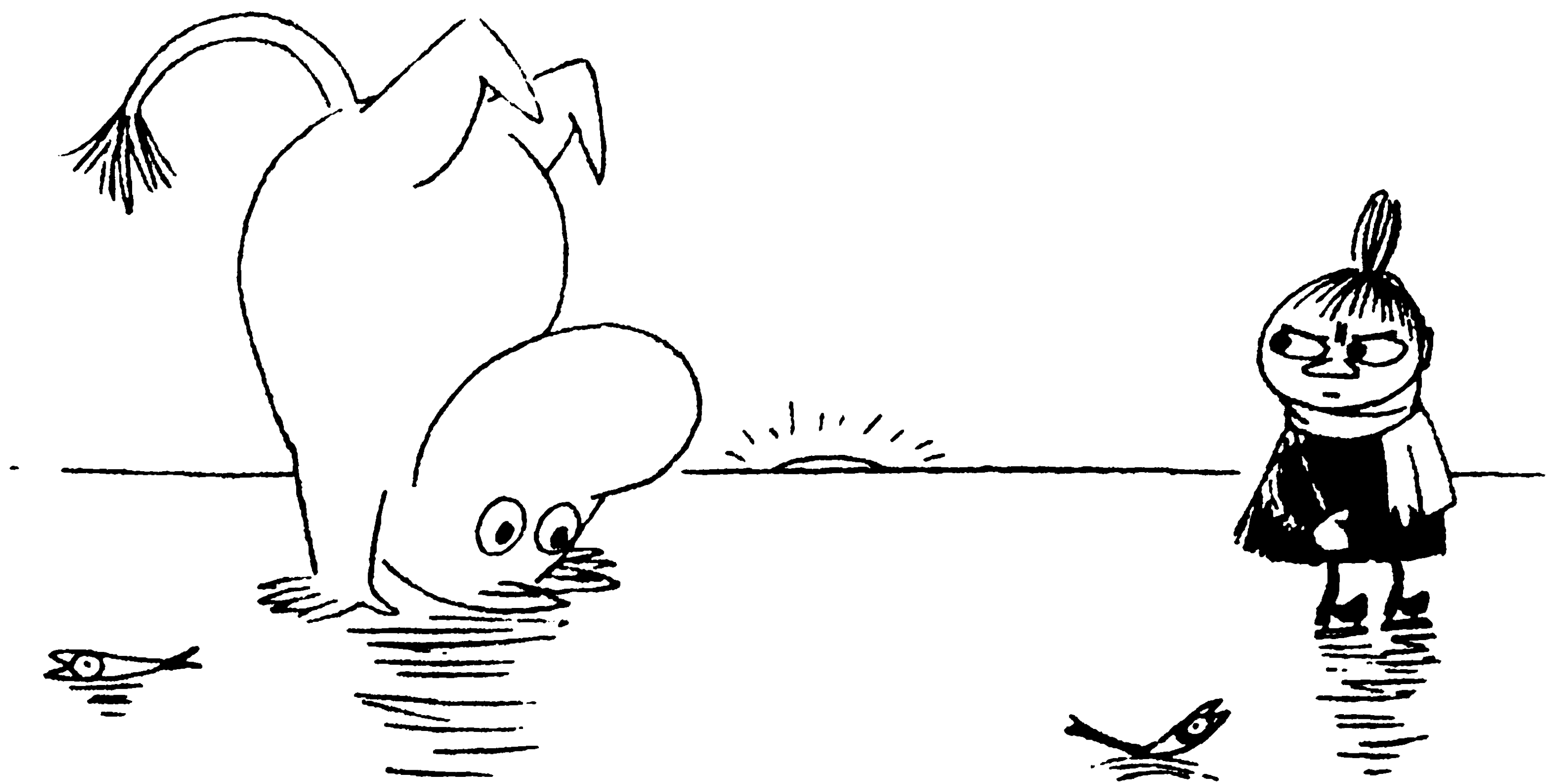
- Ày, đừng có dở hơi như thế, - Mui Tí Hon nói. - Có gì đâu mà phải kêu lên thế.

- Có chứ! - Mumi kêu lên. - Mùa xuân đến! Ấm áp về! Mọi người sẽ tỉnh dậy!

Cậu nhặt bốn con cá từ dưới băng và ném bóng lên không trung. Cậu trồng cây chuối trên băng. Trong suốt cuộc đời mình cậu ta chưa bao giờ cảm thấy sung sướng như vậy.

Nhưng rồi băng đen dần trở lại.

Những con quạ rời mái nhà bay chầm chậm vào trong

đất liền. Tutikki dồn cá của nó lại và dải ánh sáng đỏ hẹp khuất dần phía chân trời.

- Nó đổi ý rồi à? - Mumi hoảng sợ hỏi.

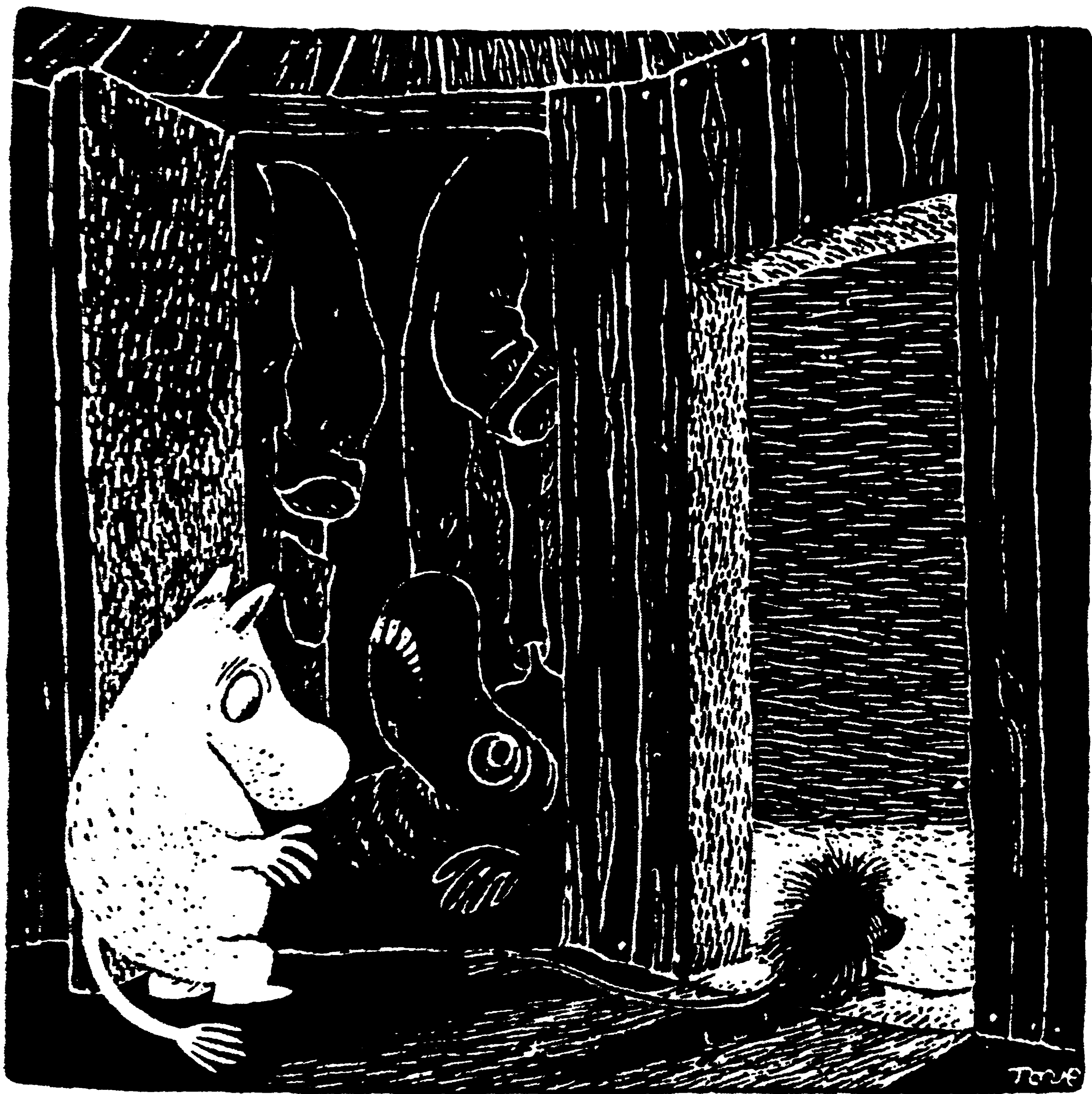
- Không nghi ngờ gì sau khi đã nhìn thấy cậu xử sự như thế, - Mui Tí Hon nói và lướt đi trên đôi giày có gắn mảnh thiếc của nó.

- Ngày mai nó sẽ trở lại, - Tutikki bảo. - Lúc đó nó sẽ to hơn một chút giống như một lát pho mát. Cứ yên tâm.

Rồi Tutikki chui xuống dưới lớp băng để mức nước biển vào nổi xúp.

Dĩ nhiên Tutikki nói đúng. Mặt trời không thể mọc trên bầu trời trong nháy mắt. Nhưng bạn cũng không thể bớt thất vọng chỉ vì người khác đã nói đúng còn mình thì sai.

Mumi ngồi nhìn chăm chăm xuống mặt băng và tự nhiên cảm thấy bức bối. Cái bức bắt đầu thấm vào bụng giống như mọi cảm giác mạnh khác. Cậu thấy mình bị lừa.

Và cậu xấu hổ vì đã làm âm ĩ và vì tai có buộc dải vàng lấp lánh. Nghĩ vậy cậu lại càng bức hơn.

Cuối cùng cậu nhận ra rằng phải làm điều gì đó thật tồi tệ và bị cấm cản để bình tĩnh lại. Và ngay lập tức.

Cậu liền đứng dậy chạy lên cầu rồi chạy vào nhà tắm. Cậu đi thẳng đến chiếc tủ và mở toang cánh cửa tủ. Trong đó treo những chiếc áo khoác tắm. Chỗ kia là hemuli bằng cao su, vốn chưa bao giờ được thối căng hẳn lên. Hệt như hồi hè vậy. Nhưng ở trên sàn có một con gì

đỏ nhỏ, lông dài màu xám với cái mũi to đang ngồi nhìn cậu ta chăm chăm.

Rồi nó đứng dậy, phóng qua Mumi nhanh như một luồng gió và biến mất. Cậu nhìn thấy cái đuôi của nó rời khỏi cửa nhà tắm như một dải băng đen. Túm lông bị mắc kẹt một lát ở khe cửa nhưng nó kéo được ra ngay và hoàn toàn biến mất.

Vừa lúc đó Tutikki đi vào với chiếc ấm đun trên tay và nói:

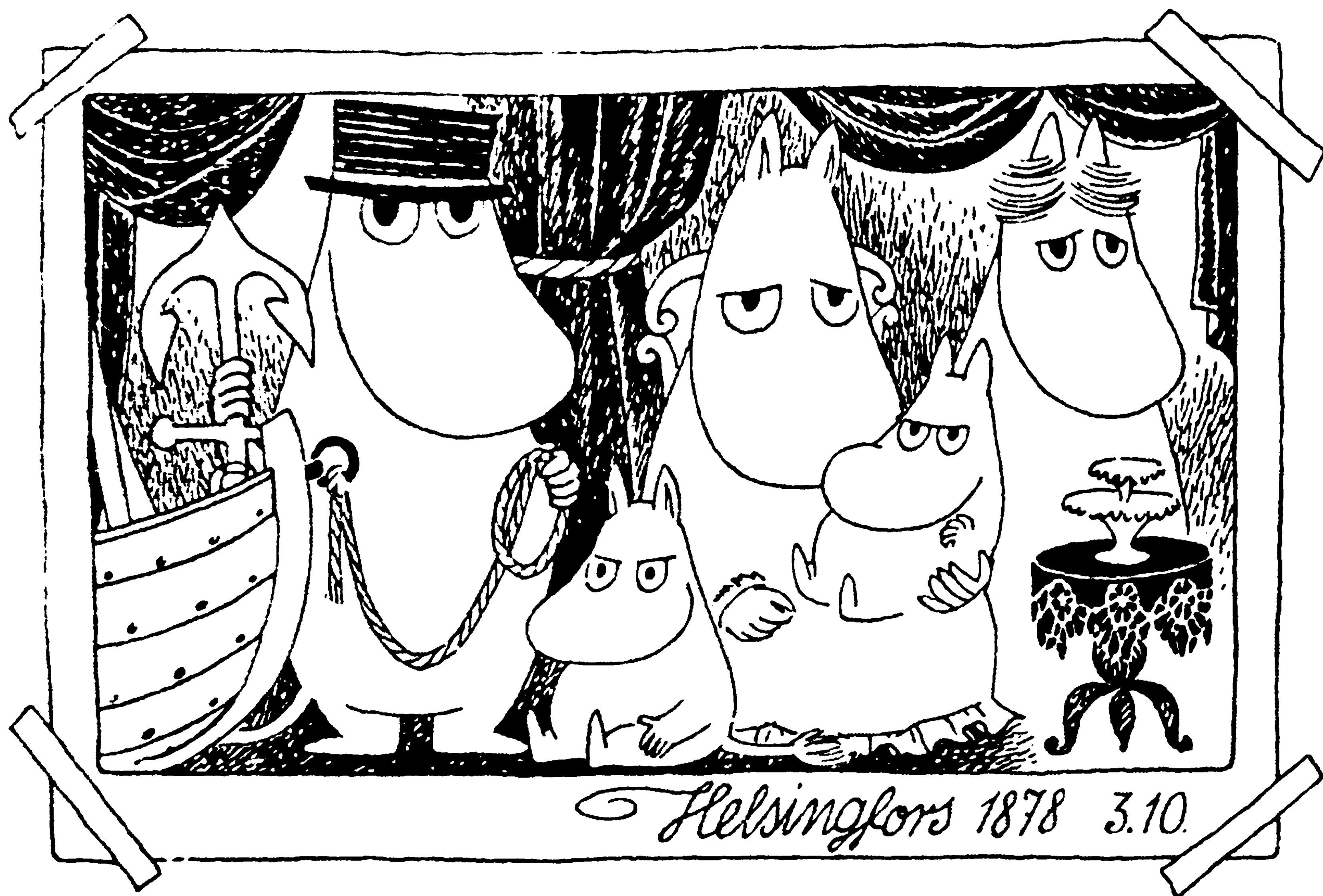
- Thế đấy, vậy là cậu không thể không mở cửa.
- Ở đây chỉ có một con chuột già, - Mumi cúi kính đáp.
- Đây không phải là chuột, - Tutikki bảo. - Nó là một con vật nghịch ngợm (*peikko*⁽¹⁾). Loài vật giống như chính cậu trước khi cậu trở thành Mumi. Trước đây một ngàn năm trông cậu cũng như vậy.

Mumi không nghĩ ra lời nào để đáp trả. Cậu đi về nhà, ngồi trong phòng khách và ngẫm nghĩ.

Một lát sau Mui Tí Hon xông vào vay một cây nến và đường.

- Tổ nghe nói những điều tồi tệ về cậu, - nó nói một cách thích thú. - Nghe nói cậu vừa đuổi ông tổ của cậu ra khỏi tú. Tổ nghe nói cậu giống hệt vị đó.
- Cậu im đi, - Mumi quát.

(1) *Peikko* (trong tiếng Phần Lan), *troll* (trong tiếng Anh) một con vật nghịch ngợm thường gặp trong các truyện cổ ở các nước Bắc Âu.

Rồi cậu ta đi lên gác mái và tìm cuốn album của gia đình.

Trang này đến trang khác đều là ảnh những con mumi trang nghiêm, thường được chụp đứng trước bếp lò bằng sứ hoặc trên hiên nhà. Không có bức ảnh nào trong số đó gợi nhớ đến con vật trong tủ.

- Nhất định có sự nhầm lẫn, - Mumi nghĩ. - Mình không thể là họ hàng của con vật ấy được.

Cậu nhìn bố đang ngủ. Chỉ có cái mũi là có đôi nét giống với mũi của con vật ấy. Nhưng chẳng nhẽ, một ngàn năm trước...

Chợt chiếc đèn chùm pha lê bắt đầu rung lên, chậm chậm đưa đi đưa lại và có con gì đó di chuyển ở trong lớp sa tanh. Nó nhỏ và có lông. Một cái đuôi dài, đen treo thẳng xuống giữa các lăng kính.

- Con vật ấy đấy, - Mumi lẩm bẩm. - Cụ tổ mình ở trong chiếc đèn chùm của phòng khách.

Nhưng nó không cảm thấy nguy hiểm. Mumi đã bắt đầu quen với mùa đông huyền bí.

- Cụ khỏe không? - Cậu ta hỏi nhỏ. - Cụ tổ nhìn cậu ta qua lớp sa tanh và lúc lắc đôi tai.

- Cần thận với chiếc đèn chùm, - Mumi nói tiếp. - Đó là của gia bảo.

Cụ tổ nghiêng đầu và nhìn cậu ta chăm chăm có vẻ như đang cố gắng lắng nghe.

“Bây giờ cụ ấy nói”, Mumi nghĩ. Đồng thời cậu ta bắt đầu cảm thấy lo sợ rằng cụ tổ của cậu muốn nói điều gì đó. Và nếu cụ ấy nói một thứ tiếng nước ngoài nào đó như con vật nhỏ bé có cặp lông mày rậm. Hay là nếu cụ tổ trở nên cáu gắt và nói: “Radamsah” hay điều gì đó khác. Lúc đó có lẽ cả hai không bao giờ làm quen được với nhau.

- Hừm! - Mumi lẩm bẩm. - Đừng nói gì cả.

Có lẽ cả hai có họ hàng với nhau. Và những người họ hàng có thể viếng thăm và ở lại trong thời gian bao lâu cũng được. Nếu như đó là cụ tổ thì có thể ở lại mãi mãi. Ai mà biết được. Nếu ai đó không thận trọng, cụ có thể hiểu nhầm và tức giận. Và thế là gia đình sẽ sống cùng cụ tổ hay tức giận suốt đời.

- Hừm! - Mumi nhắc lại. - Hừm!

Cụ tổ lay nhẹ các lăng kính, song không nói lời nào.

- Mình sẽ giới thiệu với cụ về ngôi nhà, - Mumi nghĩ. - Mẹ thường làm như thế khi có họ hàng đến thăm.

Cậu cầm đèn và chiếu lên bức tranh vẽ bằng tay có tên gọi là “Vilijonka bên cửa sổ”. Cụ tổ ngắm bức tranh rồi nhún vai.

Mumi đi về phía chiếc ghế bành bằng nhung và giờ đèn soi rõ nó. Cậu lần lượt cho cụ tổ xem tất cả các ghế trong nhà, chiếc gương ở phòng khách và cả chiếc tàu điện làm bằng bột biển, nói chung là mọi thứ đẹp và quý mà gia đình cậu có.

Cụ tổ nhìn ngắm kĩ càng mọi thứ, nhưng rõ ràng là không hiểu chúng được dùng để làm gì. Cuối cùng Mumi thở dài và đặt chiếc đèn trên mặt lò sưởi bằng sứ. Lúc đó cụ tổ hoạt bát hẳn lên.

Cụ nhảy khỏi chiếc đèn chùm và lảng xảng quanh chiếc lò sưởi bằng sứ giống như túm vải nhỏ màu xám. Cụ ngó đầu vào cánh cửa chớp và ngửi ngửi tro trong lò. Cụ rất thích cái dây thừng bện buộc cửa che gió của lò và hít ngửi cái chỗ hở giữa lò và tường một lúc lâu.

- Có lẽ chắc chắn là đúng rồi, - Mumi bối rối nghĩ.
- Mình là họ hàng của cụ rồi. Mẹ luôn luôn nói với mình rằng tổ tiên của chúng ta sống ở phía sau những chiếc lò sưởi...

Vừa lúc đó chuông đồng hồ bắt đầu điểm. Mumi thường để chuông kêu lúc chập choạng tối, khi mà cậu muốn có bạn bè để chuyện trò nhất.

Cụ tổ co rúm lại rồi chui vào đồng tro trong lò sưởi.

Và một lát sau cụ bắt đầu làm lỗ thông khói phát ra những tiếng kêu khó chịu.

Mumi tắt chuông đồng hồ và hồi hộp lắng nghe. Nhưng không nghe thấy gì cả.

Một ít hạt bồ hóng rơi xuống qua ống khói và cái che lỗ thông khói đung đưa.

Mumi ra ngoài từ trên mái nhà để trấn tĩnh lại.

- Sao, cậu thấy thích vị tổ phụ chứ? - Mui Tí Hon hét lên hỏi từ cái đế trượt của nó.

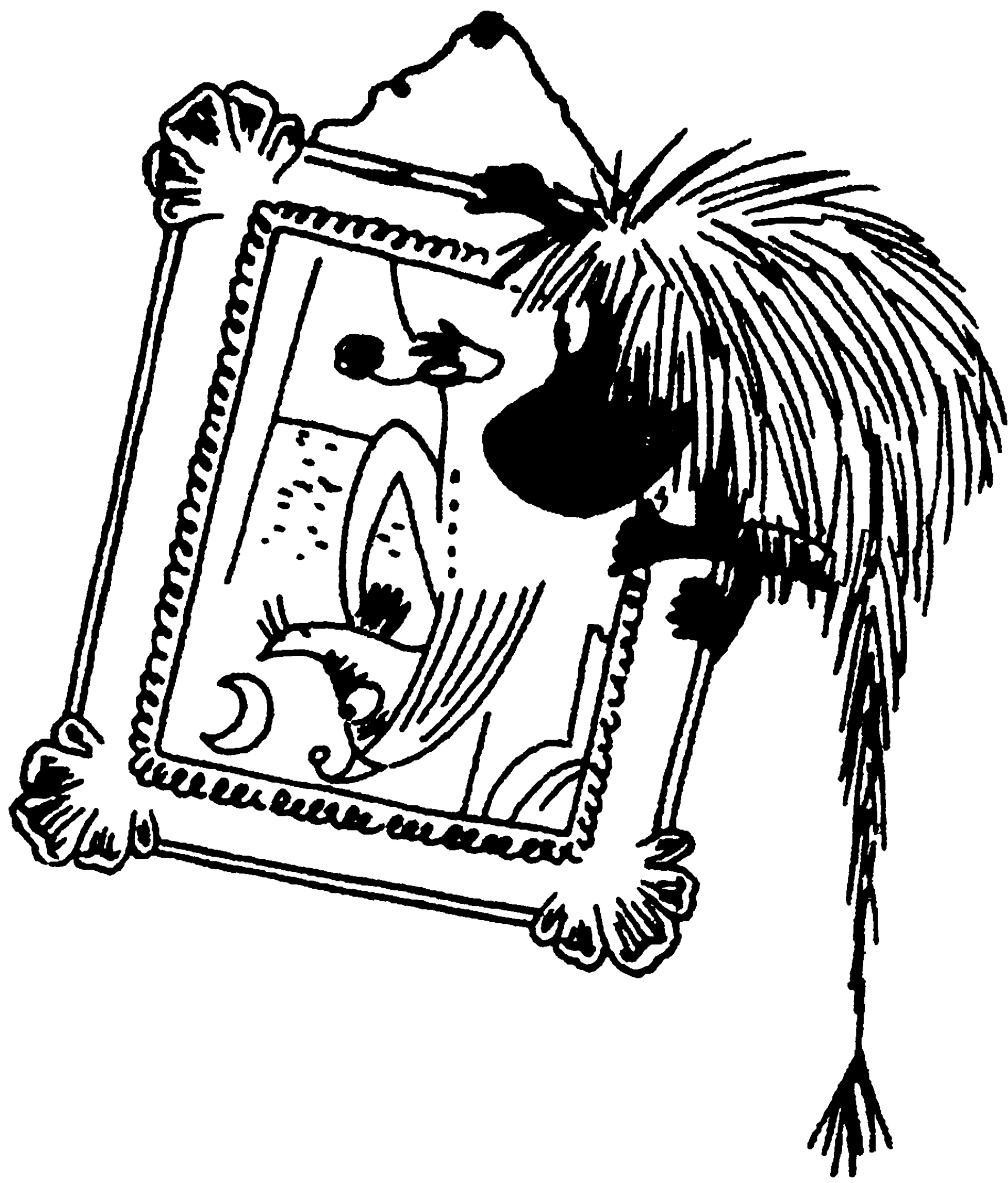
- Một người tuyệt vời, - Mumi đáp một cách trịnh trọng.- Trong một gia đình lâu đời như gia đình chúng tớ, mọi người đều biết cách cư xử như thế nào.

Bỗng nhiên cậu ta cảm thấy rất hãnh diện với việc có một cụ tổ. Và cậu thấy tội nghiệp cho Mui Tí Hon khi nghĩ rằng nó không hề có tổ tiên mà chỉ xuất hiện ở trên thế gian này một cách tình cờ.

Đêm hôm đó vị tổ phụ của Mumi sắp xếp lại nhà một cách nhẹ nhàng nhưng chu đáo một cách đáng kinh ngạc.

Cụ đã dịch cái ghế bành về phía chiếc lò sưởi và treo lại tất cả các bức tranh. Những cái mà cụ không thích lắm được treo ngược (hay theo cụ những bức tranh đó, có lẽ tốt nhất là treo ngược, ai biết được.)

Tất cả đồ đạc trong nhà đều được kê lại khác với chỗ cũ của chúng, còn cái đồng hồ báo thức được đặt trong thùng rác để trong phòng ngủ. Quả thật cụ đã mang một đồng

những đồ cũ kĩ từ trên gác mái xuống và chất xung quanh lò sưởi.

Tutikki vào nhìn.

- Tớ nghĩ rằng cụ đã làm việc này để cảm thấy như đây là nhà mình, - nó nhận xét và xoa xoa mũi. - Cụ ấy cố gắng làm một cái bụi cây thật đẹp xung quanh nhà mình. Cụ muốn sống yên tĩnh.

- Nhưng mẹ sẽ nói gì đây? - Mumi nói.

Tutikki nhún vai và nói.

- Ôi, tại sao cậu lại để cụ ấy đi ra ngoài? Dù sao vị này không bao giờ ăn cái gì cả. Điều đó thật tốt đối với cụ ấy và cả với cậu. Tớ cho rằng tốt nhất cậu nên lấy đó làm chuyện vui.

Mumi gật đầu.

Cậu ta ngẫm nghĩ một lát. Sau đó cậu bò vào khu rừng

rậm rạp của những chiếc ghế gãy, hộp rỗng, lưới đánh cá, hộp các-tông, sọt cũ và các dụng cụ làm vườn. Cậu nhanh chóng phát hiện ra rằng đây là một chỗ rất ấm cúng.

Cậu ta quyết định ngủ qua đêm trong một cái sọt len dưới chiếc xích đu bị hỏng.

Quả thật cậu ta chưa bao giờ cảm thấy thực sự an toàn trong phòng khách nửa tối nửa sáng với những chiếc cửa sổ trống hoác. Và những thành viên đang ngủ của gia đình khiến cậu thấy rầu rĩ.

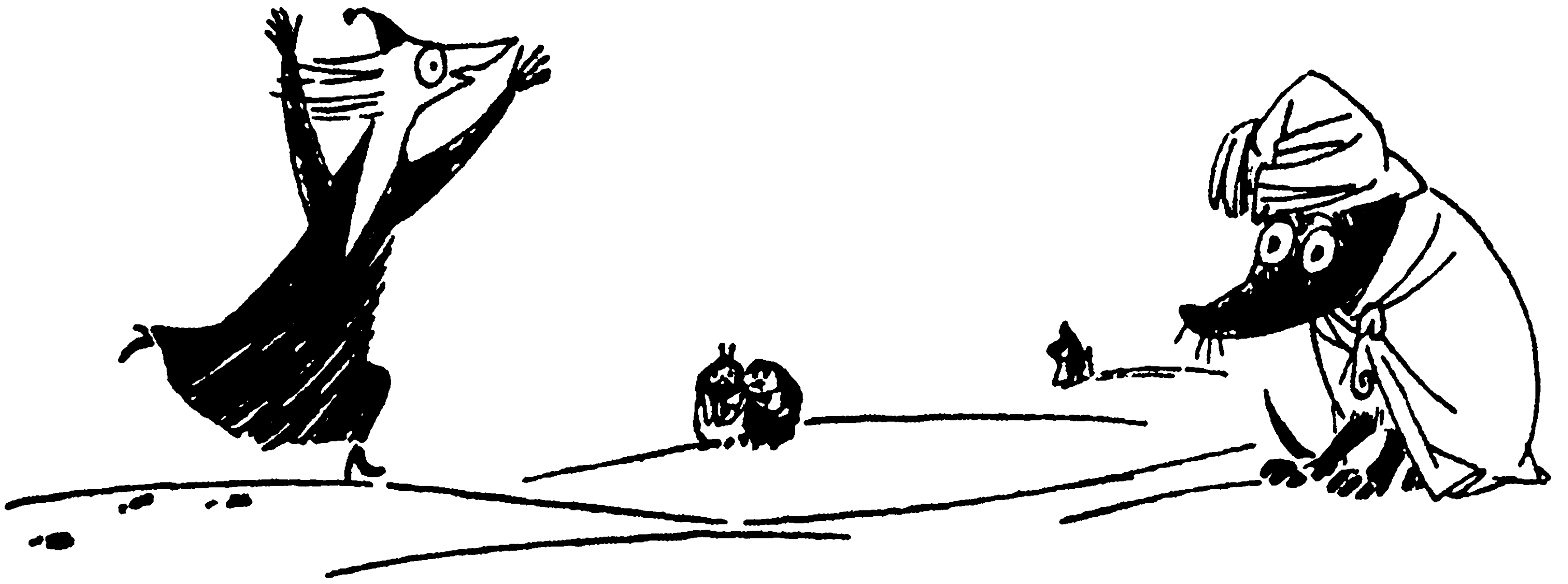
Nhưng cái chỗ nhỏ hẹp giữa chiếc xích đu, thùng chuyển đồ và phía sau chiếc ghế bành giống như một cái tổ an toàn, làm cậu ta cảm thấy dễ chịu và không hề thấy cô đơn.

Cậu có thể nhìn thấy dải tối đen bên trong lò sưởi, nhưng cậu cẩn thận để không quấy rầy cụ tổ và làm những cái tường chắn xung quanh cái hang của mình một cách nhẹ nhàng nhất có thể.

Vào buổi tối, cậu xách chiếc đèn đến đó và nằm dài lắng nghe cụ tổ sọt soạt trong lò.

“Có lẽ ta đã sống như thế này một ngàn năm trước đây,” Mumi khoái chí nghĩ.

Rồi ngay lập tức cậu nghĩ đến việc hét lên điều gì đó vào ống khói. Chỉ là một lời gì đó về sự hoà thuận bí mật. Nhưng cuối cùng cụ lại thôi không làm nữa và rúc sâu vào giữa các cuộn len.

V

Những vị khách cô đơn

Mặt trời mỗi ngày một lên cao hơn. Cuối cùng nó lên đến độ cao đủ để chiếu những tia nắng dè dặt xuống thung lũng. Đó là một ngày rất quan trọng. Và cũng là một ngày đáng nhớ bởi vì vào chiều hôm đó, một kẻ xa lạ đã đến nhà Mumi.

Đó là một chú chó nhỏ và gầy, đầu đội một cái mũ kéo đến tận mắt, được khâu lại bằng những mảnh len. Nó bảo tên nó là Surku và nói rằng ở các thung lũng đằng xa không còn thức ăn nữa. Sau chuyến thăm của bà băng giá, càng ngày càng khó kiếm cái gì cho vào mồm ở những nơi đó. Người ta đồn rằng một hemuli tuyệt vọng đã ăn hết bộ sưu

tập bộ cánh cứng của mình, nhưng đó chỉ là tin đồn. Tuy nhiên, có thể ông ta đã ăn bộ sưu tập của một số hemuli khác. Dù sao thì đã có nhiều kẻ rời nơi đây đi về phía thung lũng Mumi.

Ai đó đã nói rằng ở thung lũng Mumi có quả thanh lương trà và một hãm đầy mứt hoa quả. Nhưng có lẽ cái hãm mứt hoa quả đó cũng chỉ là tin đồn.

Surku ngồi xuống cái đuôi mỏng của nó ở trên tuyết, mặt nhăn lại với vẻ lo âu.

- Ở đây chúng tớ sống bằng xúp cá, - Tutikki nói. - Tớ chưa bao giờ nghe ai nói gì đến hãm mứt hoa quả cả.

Mumi vội vàng nhìn về phía đồng tuyết tròn sau lều chứa củi.

- Nó ở đằng kia, - Mui Tí Hon kêu lên. - Ở đó có nhiều mứt hoa quả đến nỗi phát ốm khi nghĩ về nó. Tất cả các lọ mứt đều có ghi năm và được buộc dây màu đỏ!

- Tớ có trách nhiệm canh giữ những thứ của gia đình chỉ mọi người ngủ, - Mumi nói, mặt đỏ bừng.

- Tất nhiên rồi, - Surku ngoan ngoãn lầm bầm.

Mumi nhìn về phía hiên nhà, sau đó quay lại nhìn vào chuôn mặt nhăn nhó của Surku.

- Cậu có thích mứt hoa quả không? - Mumi hỏi với vẻ gắt gỏng.

- Tớ không biết, - Surku trả lời.

Mumi thở dài và nói:

- Thôi được. Nhưng nhớ là các cậu bắt đầu từ những lọ cũ nhất.

Vài ba giờ sau một đàn rất đông những con vật nhỏ nặng nhọc đi qua cầu và Vilijonka khùng khùng chạy đi chạy lại trong vườn, mồm không ngớt kêu than. Những loại cây trồng trong chậu của bà ta đã đông cứng. Ai đó đã ăn hết thức ăn mùa đông của bà ta. Và trên đường đến thung lũng Mumi bà ta đã gặp một Kamsu⁽¹⁾ xác xược bảo với bà ta rằng mùa đông là mùa đông và vì thế phải tích trữ, phòng bị trước chứ.

Chập tối cả thung lũng đầy kín những kẻ lội tuyết thành hàng đến hầm chứa mứt. Những kẻ có đôi chân khoẻ hơn một chút thì đi ra phía bờ biển và vào trú trong nhà tắm.

Nhưng không ai được phép ở trong hang.

Muy Tí Hon nói rằng Mymmeli⁽²⁾ không thích bị quấy rầy.

Những kẻ đáng thương nhất ngồi than vãn trước nhà Mumi.

Mumi cầm chiếc đèn dầu leo ra ngoài qua cửa gác mái và rọi đèn vào chúng.

- Các cậu hãy vào trong nhà ngủ đi. Ai biết được những

(1, 2) Kamsu, Mymmeli: Tên của các loài khác nhau trong thế giới Mumi. (BT)

con Quỷ Đông và những kẻ bí ẩn khác không lảng vảng ở quanh đây đâu.

- Tôi không trèo được thang dây. - Một Homsu⁽¹⁾ già lên tiếng.

Thế là Mumi bắt đầu đào tuyết ở nơi cậu nghĩ là cửa ra vào của ngôi nhà. Cậu ta xúc, đào và hất tuyết đi. Cậu làm được một đường hầm dài và hẹp qua đồng tuyết, nhưng cuối cùng khi chạm được đến nhà thì ở nơi đó không phải là cửa ra vào. Chỉ là một đôi cánh cửa sổ bị băng đóng chặt.

“Chắc chắn là mình đã đào sai,” Mumi tự nhủ. “Nếu mình đào một đường mới có khi lại lạc ra khỏi nhà mất.” Nghĩ vậy, cậu thận trọng đập vỡ kính cửa sổ và các vị khách lần lượt leo vào nhà.

- Đừng đánh thức mọi người đang ngủ nhé, - Mumi bảo. - Bố mẹ ngủ ở đây, còn đằng kia là Niisku Em. Cụ tổ của tớ ngủ ở trong lò sưởi. Các cậu phải chui vào trong những cái thảm vì những thứ khác đều đã cho mượn hết rồi.

Các vị khách cúi chào các thành viên gia đình Mumi đang ngủ. Sau đó chúng ngoan ngoãn cuộn tròn mình trong các tấm thảm và khăn trải bàn. Những con nhỏ nhất ngủ trong những cái mũ, dép đi trong nhà và những cái tương tự.

Nhiều đứa bị cảm lạnh, sổ khác nhớ nhà.

- Thật kinh khủng, - Mumi nghĩ. - Chẳng mấy chốc

(1) Homsu: Tên của các loài khác nhau trong thế giới Mumi. (BT)

hầm mút hoa quả sẽ hết sạch. Mình sẽ nói thế nào khi cả nhà thức dậy vào mùa xuân đây khi các bức tranh bị đổi chỗ và trong nhà thì đầy kẻ lạ?

Cậu theo rãnh đào đi ra ngoài để xem còn có ai bị bỏ quên ở ngoài không.

Ánh trắng sáng xanh. Surku ngồi cô đơn trên tuyết và khóc. Nó hếch cái mũi lên không trung và tru lên một bài hát dài buồn bã.

- Sao cậu không đi ngủ? - Mumi hỏi.

Surku đưa mắt về phía cậu, ánh mắt đã được trắng nhuộm thành màu xanh rêu. Một tai nó động lên còn tai kia lắng nghe phía khác. Mặt nó lộ rõ vẻ đang chú ý nghe ngóng.

Từ nơi nào đó có tiếng chó sói tru nghe không rõ lắm. Surku gật đầu buồn bã và kéo cái mũ lên che mắt.

- Đây là những người anh em lớn, cường tráng của tớ, - nó lầm bầm. Giá mà cậu biết tớ nhớ họ như thế nào.

- Cậu không sợ họ à? - Mumi hỏi.

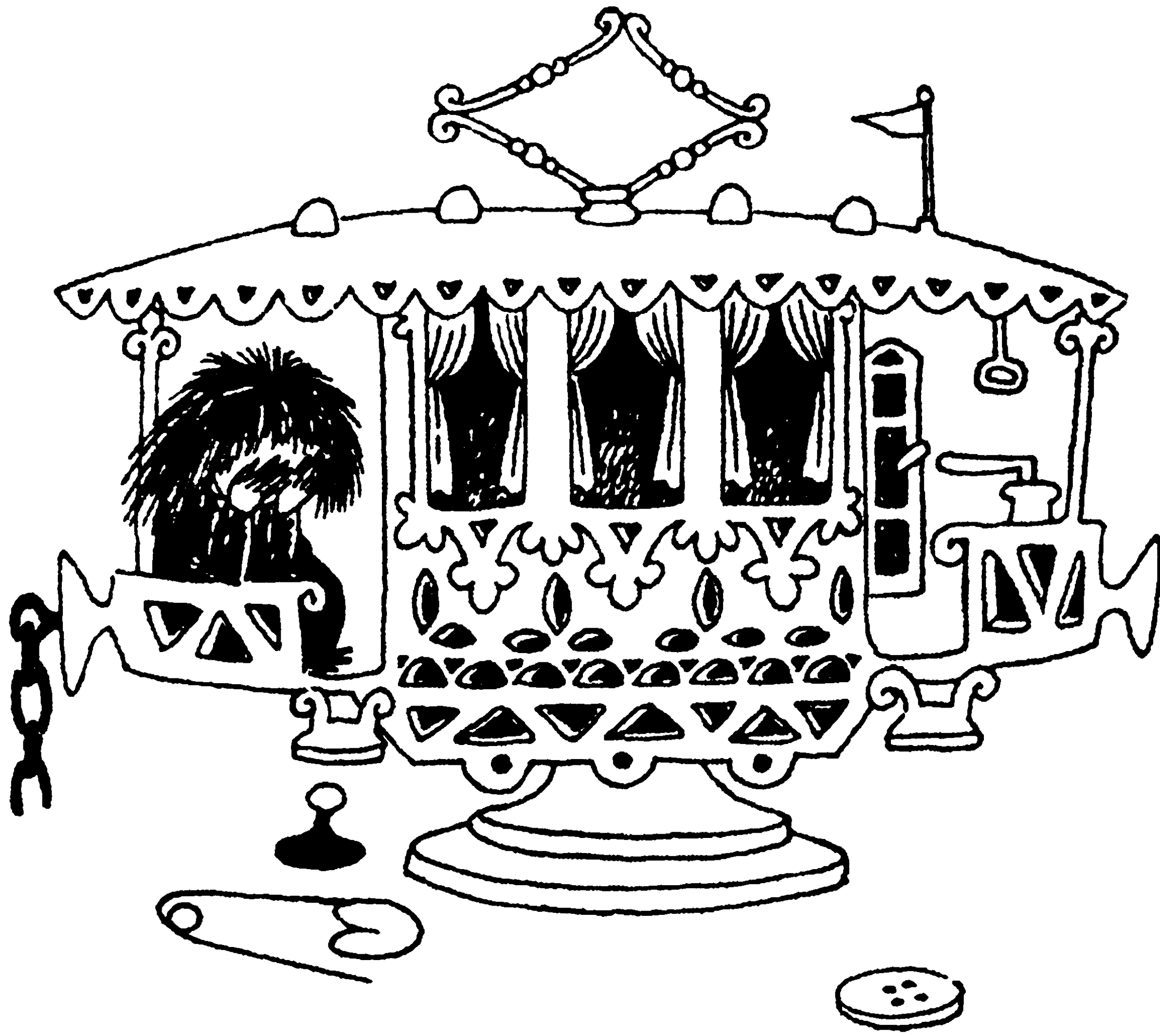
- Có, tớ sợ, - Surku đáp. - Đó mới chính là điều đáng buồn.

Rồi Surku đi dọc theo con đường dẫn đến nhà tắm.

Mumi lần bước trở lại phòng khách.

Một con bọ nhỏ sợ những chiếc gương. Nó vào ngồi trong cái tàu điện bằng bột biển và thút thít.

Ngoài ra mọi thứ thật tĩnh lặng!

“Ai cũng có những nỗi khổ của mình,” Mumi nghĩ. “Có lẽ mít hoa quả không phải là điều đáng ngại. Mình có thể giấu những lọ mít chủ nhật đi. Rồi đến những lọ mít đầu đất. Trước mắt là như vậy.”

Khi mặt trời lên, thung lũng thức giấc bởi những tiếng tù và trong trẻo và ngân vang. Mui Tí Hon ngồi bật dậy trong hang và bắt đầu đánh nhịp bằng chân. Tutikki đóng hai tai, còn chú chó Surku thì chui xuống dưới một chiếc ghế dài, đuôi kẹp giữa hai chân.

Cụ tổ của Mumi cúi kính khua lạch cạch cái cửa chắn gió của lò sưởi khiến phần lớn khách trong nhà đều tỉnh dậy.

Mumi lao đến cửa sổ và theo đường rãnh tuyết bò ra ngoài.

Dưới ánh mặt trời yếu ớt mùa đông, cậu ta nhìn thấy Hemuli to lớn đang trượt lao xuống dốc. Ông ta đang thổi một cái tù và bằng đồng thau sáng loáng nom rất khỏe mạnh hùng dũng.

“Trông thế kia sẽ ăn nhiều mút lắm,” Mumi nghĩ. (Và ông ta có *cái gì* ở chân vậy?). Hemuli đặt cái tù và lên mái lều chứa củi và cưỡi thanh trượt tuyết ra khỏi chân.

- Các cậu có những quả đồi rất tuyệt, - ông ta nói. - Thế ở đây có các *slalom*⁽¹⁾ không?

- Cháu sẽ hỏi, - Mumi đáp.

Rồi cậu lập tức quay vào phòng khách và đồng dục lên tiếng:

- Ở đây có ai tên là *Slalom* không?

(1) Môn thể thao trượt tuyết trên đồi dốc.

- Em là *Salome*, - con sợ gương nói lúng búng.

Mumi quay ra chỗ Hemuli và nói:

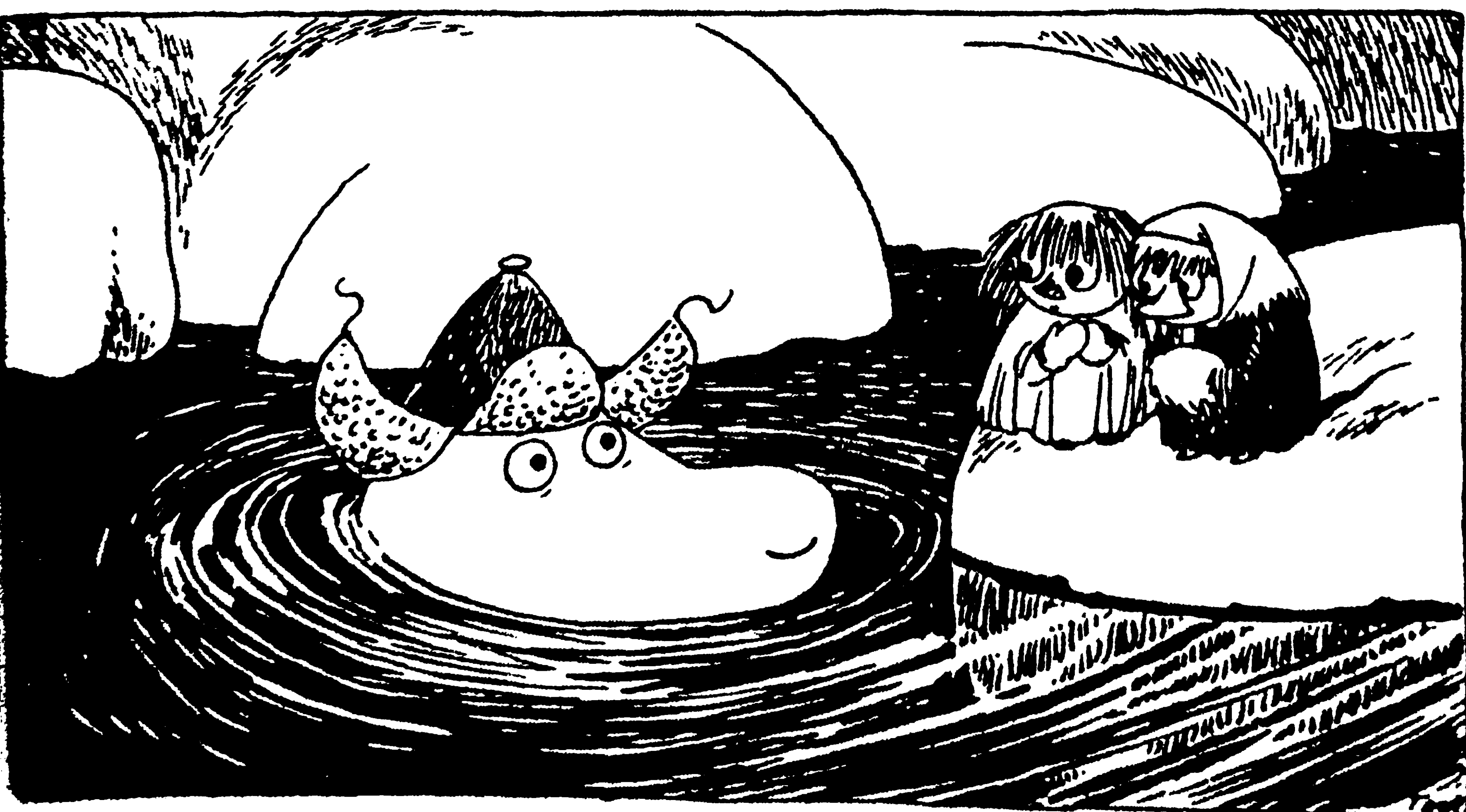
- Chỉ có tên gần giống thôi chứ không giống hoàn toàn. Ở đây có một cậu bé tên là *Salome*.

Nhưng Hemuli đang hít ngửi đám đất trồng thuốc lá của Mumi Bố và không nghe thấy.

- Đây là nơi đẹp để dựng một cái nhà, - lão nói. - Chúng ta sẽ làm một lâu đài tuyết ở đây.

- Bác có thể sống trong nhà chúng cháu, - Mumi nói lấp bắp.

- Không. Cảm ơn, - Hemuli đáp. - Ngọt ngọt quá và không có lợi cho sức khỏe. Ta muốn có không khí trong lành, càng nhiều càng tốt. Cần bắt đầu ngay, không nên phí thời gian.

Các vị khách của Mumi lần lượt ra khỏi nhà và đứng nhìn.

- Bác không thổi thêm nữa à? - Chú bộ nhỏ Salome hỏi.

- Mọi việc đều có giờ của nó, - Hemuli vui vẻ nói. - Giờ là lúc bắt đầu làm việc.

Một lát sau tất cả khách khứa bắt tay làm một ngôi nhà tuyết trên đám đất mà Mumi Bố trồng thuốc lá. Còn chính Hemuli lại nhảy xuống sông bơi. Mấy con bộ nhỏ đang co ro trên bờ xúm lại nhìn Hemuli với vẻ sợ hãi.

Mumi lao vội ra nhà tắm và hét lên.

- Tutikki ơi! Có một lão Hemuli ở đây. Lão định sống trong một ngôi nhà bằng tuyết và bây giờ lão đang bơi ở dưới sông!

- Ô, một lão Hemuli *như thế* - Tutikki nói với vẻ nghiêm nghị - Làm gì còn yên tĩnh ở đây nữa. Rồi nó để cần câu xuống và đi theo Mumi.

Trên đường đi, cả hai gặp Mui Tí Hon đang rất hồ hởi, phấn khích.

- Các cậu có thấy lão ta có cái gì không? - Nó hỏi như hét. - Cái đó được gọi là thanh trượt⁽¹⁾! Tớ sẽ kiếm cho mình một đôi như thế ngay lập tức!

Ngôi nhà của Hemuli đã dần dần thành hình. Các vị khách làm việc theo sức của mình, nhưng ánh mắt thêm thường vẫn hướng về kho chứa mứt hoa quả. Hemuli đang tập thể dục trên bờ sông.

- Lạnh không phải tuyệt vời à? - Lão nói. - Vào mùa đông sức khỏe của ta bao giờ cũng ổn. Các cậu chưa khi nào ngụp lặn dưới sông trước khi ăn à?

Mumi nhìn chiếc áo len sọc ngang màu đen, pha lẫn màu vàng chanh của Hemuli. Cậu ta băn khoăn không hiểu vì sao cậu không thấy Hemuli là người vui tính. Không phải đã từ lâu cậu từng ước ao sẽ có một người không bí ẩn, không xa lạ, mà luôn vui vẻ và siêng năng như Hemuli đó sao?

Vậy mà giờ đây cậu cảm thấy Hemuli xa lạ, xa lạ hơn con vật vô hình và cái kính ở dưới cái bồn rửa.

Cậu bối rối nhìn Tutikki. Nó đang trề cái môi dưới ra và nhướn cặp lông mày lên nhìn chiếc bao tay của mình. Lúc đó Mumi đã biết Tutikki cũng không thích Hemuli.

(1) Hai thanh gỗ có hai đầu cong lên, ở giữa có dây giữ bàn chân cho chắc khi trượt tuyết (tiếng Phần Lan gọi là *sukset*).

Cậu quay về phía Hemuli và thân thiện nói một cách gượng gạo:

- Thích nước lạnh có thể là một điều tuyệt vời.
- Đó là điều tốt nhất mà ta biết, - Hemuli đáp một cách thích thú. - Nó xua tan những ý nghĩ và lo lắng không cần thiết. Hãy tin ta, không có gì nguy hại bằng cứ ngồi rù rú trong nhà.
- Thật thế ạ? - Mumi hỏi lại.
- Đúng thế. Nó dễ dàng đem đến cho người ta nhiều ý tưởng, - Hemuli giải thích thêm. - Các cậu thường ăn vào lúc nào nhỉ?
- Khi cháu cậu được một ít cá, - Tutikki hồ hững đáp.
- Ta không bao giờ ăn cá, chỉ ăn rau và quả rừng, - Hemuli nói.

- Mứt quả việt quất phải không ạ? - Mumi hỏi với vẻ hi vọng. - Cái lọ mứt quả việt quất to thường không được ưa chuộng lắm ở các cửa hàng.

Nhưng Hemuli đáp:

- Không. Ta thích mứt dâu đất trồng ở vườn hơn.

Sau bữa ăn, Hemuli đi hai thanh trượt của lão vào chân và leo lên cái đồi cao dẫn đến thung lũng từ một ghềnh đá phía trên hang. Tất cả khách khứa đứng phía dưới nhìn và không biết phải nghĩ ra sao...

Tất cả đứng dậm chân trên tuyết và thỉnh thoảng lại lau mũi vì hôm đó là một ngày rất lạnh.

Bây giờ Hemuli trượt. Nhìn thật đáng sợ. Đến giữa đồi, lão rẽ ngang trong một đồng tuyết lấp lánh và trượt đi theo hướng khác. Rồi lão kêu lên the thé và lại rẽ. Lão trượt đi chỗ này rồi chỗ khác và cái áo len vàng đen của lão khiến mắt rối loạn...

Mumi nhắm mắt lại và nghĩ:

- Chúng ta thật khác nhau quá chừng.

Muy Tí Hon đứng trên đồi, hét lên một cách thích thú và thán phục. Nó vừa đập vỡ một cái thùng và buộc chặt hai miếng vào ván dưới ủng của nó.

- Bây giờ ta trượt xuống đây! - Nó hét lên.

Rồi không chút ngần ngại, Mui Tí Hon lao thẳng xuống dưới đồi. Mumi chỉ nhìn bằng một mắt và thấy chắc chắn Mui sẽ trượt được. Khuôn mặt nhỏ bé cau có của nó thể hiện sự tự tin thích thú và hai chân vững chắc như hai cái cọc.

Bỗng nhiên Mumi cảm thấy rất hạnh diện. Dù gì đi nữa thì Mui Tí Hon đang lao đảo lao xuống, suýt chút nữa thì đâm phải gốc thông già, nhưng đã kịp lấy lại thăng bằng - Và rồi nó ở dưới chân đồi, ngồi phịch xuống tuyết và cười hết cỡ.

- Nó là một trong những đứa bạn đầu tiên của cháu, - Mumi giải thích cho Vilijonka.

- Ta tin điều đó, - Vilijonka nói với giọng gắt gỏng. - Khi nào thì nhà này dùng cà phê?

Hemuli bước những bước dài về phía họ. Lão đã cởi đôi thanh trượt ra khỏi chân và mồm lắp lánh sự thân thiện và ấm áp.

- Bây giờ ta dạy Mumi trượt tuyết, - lão nói.

- Cảm ơn bác, cháu không thích, - Mumi nói lăm băm và lùi lại.

Cậu ngoái nhìn Tutikki. Nhưng nó đã biến mất, có lẽ đi câu thêm cá cho nồi xúp.

- Không nên sợ, - Hemuli vừa động viên vừa lắp đôi thanh trượt vào chân Mumi.

- Nhưng cháu không muốn. - Mumi nói một cách tội nghiệp.

Muy Tí Hon nhướn mắt lên nhìn Mumi.

- Thôi, được, - Mumi miễn cưỡng nói. - Nhưng mà không phải từ cái đồi cao ấy.

- Dĩ nhiên là không, mà chỉ từ cái dốc này xuống chỗ cái cầu thôi, - Hemuli nói. - Khuyu đầu gối xuống. Ngả người về phía trước. Đứng để thanh trượt rời ra. Giữ lưng thẳng. Tay để sát vào thân mình. Cậu có nhớ những điều ta vừa nói không?

- Không, - Mumi đáp.

Hemuli đẩy sau lưng Mumi, cậu nhắm mắt lại và trượt. Lúc đầu hai thanh trượt rời thật xa nhau. Rồi chúng chồng chéo lên nhau và vướng vào hai cây gậy chống. Trên đỉnh của khối chồng chéo đó là Mumi đang nằm trong một tư thế rất lạ mắt.

Những người khách vui hẳn lên.

- Cần phải kiên nhẫn, - Hemuli khích lệ. - Hãy đứng dậy, anh bạn nhỏ của ta và làm lại lần nữa.

- Chân run quá, - Mumi cầu nhàu.

Việc này dường như còn tệ hại hơn cái cô đơn của mùa đông. Thậm chí mặt trời, cái mà cậu khao khát mong chờ cũng toả ánh nắng xuống thung lũng và nhìn cậu một cách mỉa mai.

Bây giờ cái cầu cũng lao về phía Mumi. Cậu nhấc một chân lên để giữ thăng bằng còn chân kia thì trượt trên băng. Các vị khách vỗ tay tán thưởng và nghĩ rằng cuộc đời bắt đầu tươi vui trở lại.

Nhưng Mumi không còn nhận ra cái gì ở phía trên và cái gì ở phía dưới. Chỉ thấy tuyết cùng với sự đau đớn và bất hạnh.

Cuối cùng Mumi đứng đưa trong một bụi liễu mọc cạnh bờ sông, đuôi dầm trong nước lạnh cóng và thấy cả thế gian như chỉ có thanh trượt, gậy chống - và những quang cảnh mới đầy thù hận.

- Đừng nhụt chí, - Hemuli động viên một cách thân tình. - Trượt lần nữa đi!

Nhưng Mumi không thử lại lần nữa vì cậu đã mất hết can đảm. Hai lần trượt tuyết của Mumi là vậy. Nhưng rất lâu sau này cậu vẫn thường mơ thấy mình thử trượt lần thứ ba nữa, và rất thành công. Khi đó cậu quay một vòng rất

đẹp khi đến cầu, rồi ngoảnh lại phía mọi người và mỉm cười. Mọi người vui thích reo hò. Nhưng bây giờ điều đó không xảy ra.

Thay vào đó, Mumi nói:

- Ta về nhà đây. Các người cứ trượt thoải thích, còn ta đi về nhà đây.

Rồi không thèm nhìn ai, cậu đi theo đường hầm tuyết trở vào phòng khách ấm áp và chui sâu vào cái tổ phía dưới ghế xích đu của cậu.

Lát sau Mumi nghe thấy tiếng réo gọi âm ĩ của Hemuli từ ngoài đồi. Cậu dúi mõm vào lò sưởi và lẩm bẩm:

- Cả cháu cũng không thích lão ấy.

Cụ tổ ném xuống một ít bồ hóng như để bày tỏ sự cảm thông. Mumi nhặt một mẩu than và bắt đầu lạng lẽ vẽ lên mặt sau của ghế sa lông. Cậu vẽ một hemuli đang trồng cây chuối trên đồng tuyết. Và trong lò sưởi có một lọ mứt dâu tây rất to.

Vào tuần tiếp theo Tutikki ngồi cầu một cách bướng bỉnh dưới vòm băng. Bên cạnh nó dưới vòm băng màu xanh lá cây là một hàng dài các vị khách cũng đang ngồi cầu. Đây là những vị khách không thích Hemuli. Còn số khác, những kẻ không quan tâm, hay không muốn hoặc không dám bày tỏ chính kiến, thì tụ tập trong nhà Mumi.

Vào sáng sớm Hemuli ngó vào trong qua khung cửa sổ bị đập vỡ và chiếu ánh sáng của ngọn đuốc lên người chúng. Lão thích đuốc và lửa trại, ai lại không thích cơ chứ, nhưng mà lão lại đem nó đến không đúng chỗ.

Các vị khách rất thích những buổi sáng dài và nhàn rãi khi ngày có thể đến một cách chậm rãi vào lúc mọi người tán gẫu với nhau về những cơn mơ ban đêm và lắng nghe Mumi đun cà phê trong bếp.

Hemuli đã phá vỡ không khí tĩnh lặng ấy. Để bắt đầu, lão nói rằng không khí trong phòng khách bí quá, bên ngoài se lạnh và thú vị hơn nhiều. Sau đó lão huyền thuyên cần phải làm gì vào ngày đẹp trời thế này. Lão cố sức làm cho mọi người vui vẻ và lão không bao giờ tự ái dù họ chê khả năng hài hước của lão. Lão chỉ hích hích vào lưng họ và nói:

- Được rồi, dần dần rồi các người sẽ biết ta nói đúng thế nào.

Chỉ có một kẻ luôn đi theo Hemuli khắp nơi là Mui Tí Hon. Hemuli hướng dẫn Mui Tí Hon kĩ càng tất cả những gì lão biết về trượt tuyết và tỏ ra thoải mái khi thấy học trò mình tiến bộ một cách chóng vánh.

- Cô bé à, - Hemuli bảo. - Cháu sinh ra để trượt tuyết. Chẳng mấy chốc cháu sẽ bỏ xa ta!

- Vâng, cháu cũng định như vậy, - Mui Tí Hon nói một cách thành thật.

Vào sáng sớm Hemuli ngó vào trong qua khung cửa sổ bị đập vỡ và chiếu ánh sáng của ngọn đuốc lên người chúng. Lão thích đuốc và lửa trại, ai lại không thích cơ chứ, nhưng mà lão lại đem nó đến không đúng chỗ.

Các vị khách rất thích những buổi sáng dài và nhàn rãi khi ngày có thể đến một cách chậm rãi vào lúc mọi người tán gẫu với nhau về những cơn mơ ban đêm và lắng nghe Mumi đun cà phê trong bếp.

Hemuli đã phá vỡ không khí tĩnh lặng ấy. Để bắt đầu, lão nói rằng không khí trong phòng khách bí quá, bên ngoài se lạnh và thú vị hơn nhiều. Sau đó lão huyền thuyên cần phải làm gì vào ngày đẹp trời thế này. Lão cố sức làm cho mọi người vui vẻ và lão không bao giờ tự ái dù họ chê khả năng hài hước của lão. Lão chỉ hích hích vào lưng họ và nói:

- Được rồi, dần dần rồi các người sẽ biết ta nói đúng thế nào.

Chỉ có một kẻ luôn đi theo Hemuli khắp nơi là Mui Tí Hon. Hemuli hướng dẫn Mui Tí Hon kĩ càng tất cả những gì lão biết về trượt tuyết và tỏ ra thoải mái khi thấy học trò mình tiến bộ một cách chóng vánh.

- Cô bé à, - Hemuli bảo. - Cháu sinh ra để trượt tuyết. Chẳng mấy chốc cháu sẽ bỏ xa ta!

- Vâng, cháu cũng định như vậy, - Mui Tí Hon nói một cách thành thật.

Nhưng ngay sau khi vừa học xong, Mui Tí Hon liền biến mất vào mấy ngọn đồi mà không ai biết và chẳng còn để ý gì đến Hemuli nữa.

Dần dần càng có thêm nhiều vị khách đi xuống dưới vòm băng cá khiến trên đồi chỉ còn lại mỗi mình Hemuli lấp ló với cái áo vàng điểm sọc đen.

Khách khứa chỉ không muốn bị lôi vào những việc mới mẻ và phiền toái.

Họ chỉ thích ngồi tán gẫu về những chuyện xảy ra trước khi bà băng giá đến và đồ ăn thức uống của họ bị hết. Họ kể cho nhau nghe chuyện mình đã trang trí xong nhà như thế nào, ai là họ hàng thân thích mà họ thường đi lại,

quan hệ với ai, rồi thảm họa xảy ra thế nào, khi bà băng giá đến và rồi tất cả đã thay đổi...

Họ xích lại gần lò sưởi hơn, kiên nhẫn lắng nghe nhau và chờ cho đến lượt mình có thể kể.

Mumi nhận thấy mỗi lúc Hemuli càng trở nên cô đơn hơn. “Mình phải tìm cách để ông ấy ra đi trước khi ông ta nhận ra điều đó”, Mumi nghĩ. “Và trước khi tất cả mứt hoa quả bị ăn hết”.

Nhưng thật không dễ dàng tìm ra lí do vừa tế nhị vừa hiệu quả.

Thỉnh thoảng Hemuli trượt ra biển và thử gọi chú chó Surku từ trong phòng thay quần áo tắm ra ngoài. Nhưng chú chó Surku chưa bao giờ thích kéo xe cũng như trượt tuyết. Đêm nào nó cũng ở ngoài nhìn trăng và sữa, còn ban ngày nó chỉ ở trong nhà và muốn ngủ.

Cuối cùng Hemuli để hai gậy trượt xuống và nói như van lơn:

- Cậu biết không, ta thích chó một cách lạ lùng. Thỉnh thoảng ta từng muốn có riêng một chú chó mà nó cũng thích ta. Tại sao cậu không muốn chơi với ta?

- Cháu không rõ nữa, - Surku lầm bầm, mặt ửng đỏ.

Bất cứ lúc nào có cơ hội, nó liền chui vào phòng thay đồ tắm và lại mãi mê mơ tưởng về loài sói.

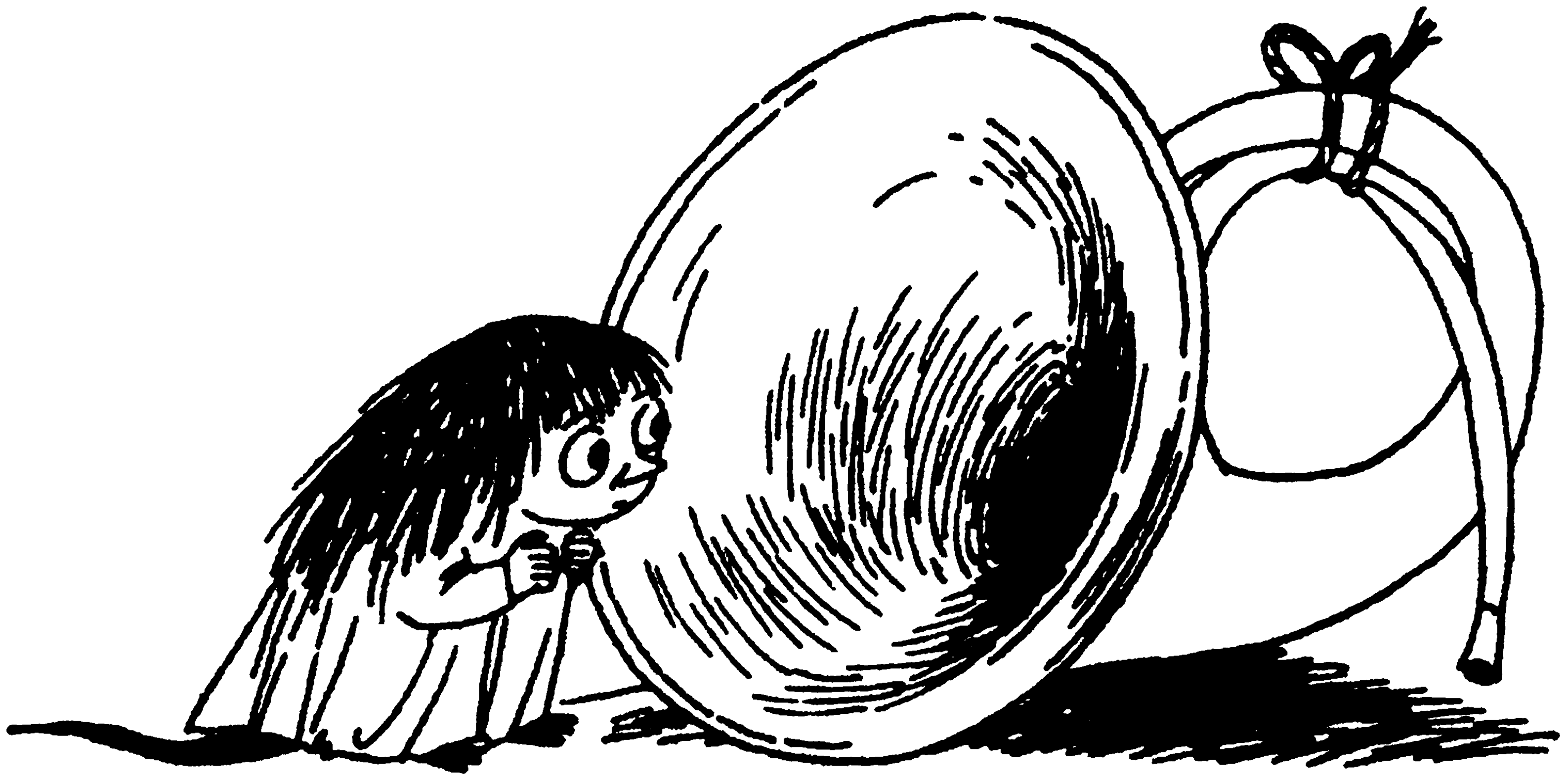
Nó muốn chơi đùa với chúng. Giá mà được đi săn với những con sói, theo chúng đi mọi nơi, làm tất cả những gì chúng làm và đáp ứng tất cả những điều chúng muốn thì thích biết bao. Rồi dần dần nó sẽ thay đổi và trở nên tự do, hoang dại như chúng.

Đêm nào cũng vậy, khi ánh trăng sáng loé ở lớp băng trên bậu cửa sổ, Surku tỉnh ngủ và ngồi dậy lắng nghe. Đêm nào nó cũng kéo chiếc mũ len trùm kín tai và lặng lẽ ra ngoài.

Nó luôn đi theo một đường, cắt chéo qua bờ biển và triển dọc về phía nam khu rừng. Nó đi xa tới chỗ cây cối thưa thớt và từ đó nó có thể nhìn thấy dãy núi Cô Đơn. Ở đó nó ngồi xuống tuyết và đợi cho đến khi nghe được tiếng tru của những con sói. Đôi lúc tiếng hú nghe rất xa, đôi khi lại rất gần. Nhưng hầu như đêm nào chúng cũng hú.

Cứ mỗi lần nghe thấy tiếng tru ấy, Surku đều dỏng cổ lên không trung và đáp lại.

Tờ mờ sáng nó lén trở về và chui xuống dưới chạn trong phòng thay đồ tắm để ngủ.

Một lần Tutikki nhìn nó và nói:

- Như thế thì cậu không bao giờ quên chúng được.

- Tớ không muốn quên họ, - Surku đáp. - Chính vì vậy nên tớ cứ đi đến đó.

Thật kì lạ là trong số khách khứa, Salome nhỏ bé, đứa nhút nhát nhất trong cả bọn, lại rất thích Hemuli. Lúc nào nó cũng muốn nghe tiếng nhạc *trompet*. Đáng tiếc là Hemuli quá to béo và luôn bận bịu nên không kịp để ý đến con bé.

Cho dù Salome có chạy nhanh đến chừng nào thì Hemuli cũng trượt tuyết vượt lên trước con bé và một đôi lần nó đuổi kịp lão thì nhạc lại ngừng và Hemuli thổi cái gì đó khác.

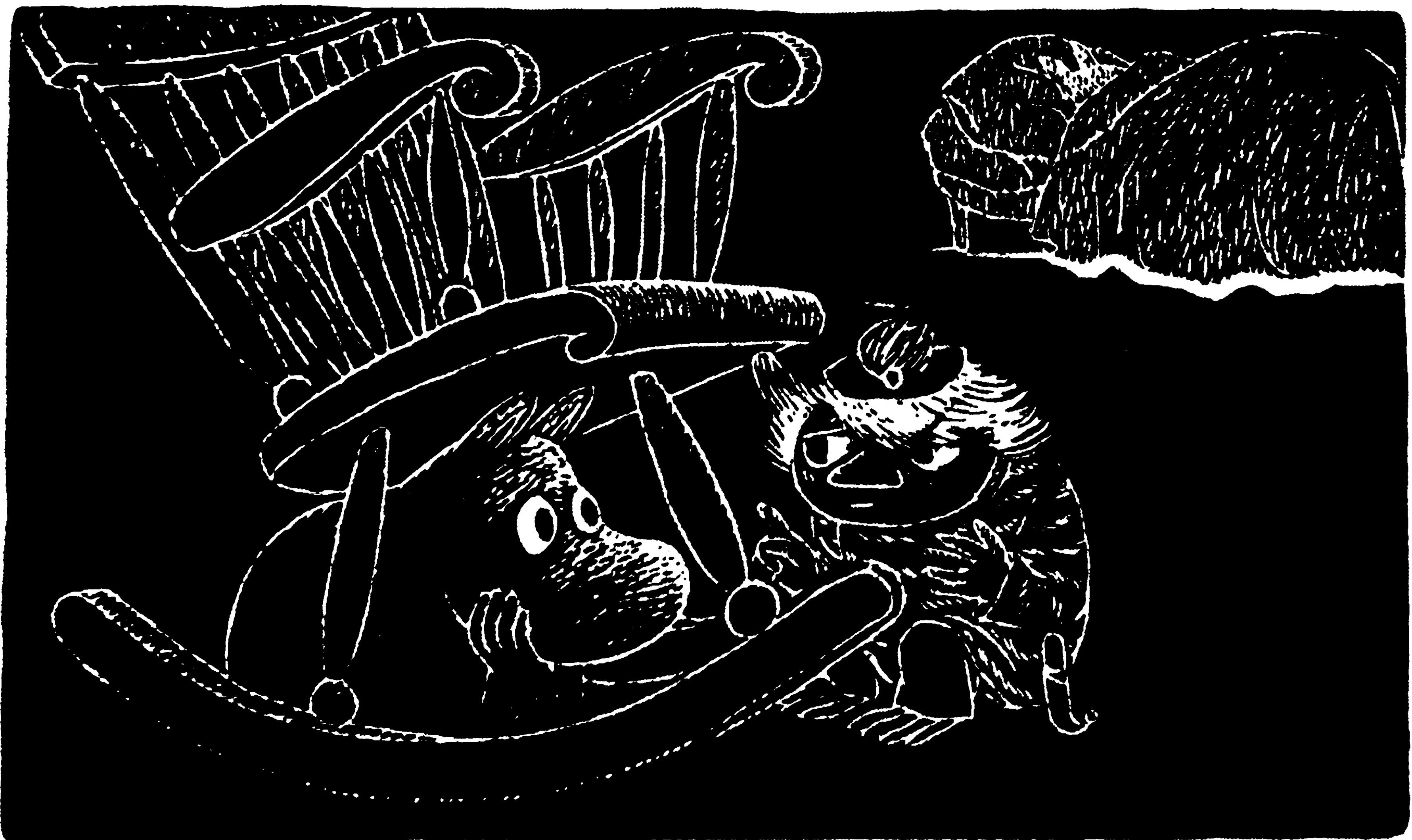
Vài ba lần Salome đã cố gắng giải thích với Hemuli là nó rất ngưỡng mộ lão. Nhưng nó quá rụt rè và kiêu cách, còn Hemuli lại là người không bao giờ biết nghe.

Kết quả là không điều quan trọng gì được nói ra cả.

Một đêm Salome tỉnh dậy trong chiếc tàu điện làm bằng bột biển mà nó được xếp cho ở chỗ nối toa phía sau. Đây không phải là nơi dễ ngủ bởi vì gia đình Mumi vút vào đây rất nhiều cúc và đinh ghim mà họ đã gom nhặt trong nhiều năm. Tất nhiên là Salome rất tế nhị nên đã không vút chúng ra ngoài..

Bây giờ Salome có thể nghe tiếng Mumi và Tutikki nói chuyện phía dưới chiếc xích đu và ngay lập tức nó hiểu rằng cả hai đang nói về Hemuli yêu thích của nó.

- Tình trạng này không thể kéo dài, - tiếng Tutikki vang lên trong đêm tối. - Chúng ta cần phải lấy lại sự yên tĩnh. Từ khi ông ta bắt đầu thổi tù và ở đây, nhạc công của tớ không còn thổi sáo nữa. Phần lớn những người bạn vô

hình của tớ đã bỏ lên phương bắc. Khách khứa thì bức bối và lạnh vì phải đứng dưới băng suốt ngày. Còn Surku nấp trong túm cho đến tận tối đêm. Phải có ai đó nói ông ta chuyển đi.

- Tớ không đủ can đảm để làm việc đó, - Mumi nói lí nhí. - Ông ấy đã tin rằng chúng ta rất yêu mến ông.

- Vậy thì chúng ta phải đánh lừa ông ta, - Tutikki nói một cách quả quyết. - Bảo với ông ta rằng những ngọn đồi ở dãy núi Cô Đơn cao hơn và hấp dẫn hơn đồi ở đây.

- Nhưng ở dãy núi Cô Đơn không hề có chỗ nào trượt tuyết được, - Mumi nhắc với vẻ đầy trách móc. - Ở đây chỉ có vực sâu và vách đá nhọn hoắt, thậm chí không có tuyết.

Salome bé nhỏ rùng mình và nước mắt nó trào ra.

- Hemuli luôn luôn ổn mà, - Tutikki nói tiếp. - Theo cậu nếu để ông ấy nhận ra là ta không thích ông ấy liệu có tốt hơn không? Thử nghĩ đến khả năng đó xem.

- Cậu có thể nói với ông ấy được không? - Mumi hỏi giọng tội nghiệp.

- Ông ta sống trong vườn nhà cậu. - Tutikki nói. - Hãy dũng cảm lên nào! Sau đó mọi chuyện sẽ trở nên tốt hơn. Cả ông ta cũng thế.

Cả hai im lặng một lúc. Rồi Tutikki chui ra ngoài qua cửa sổ.

Salome bé tí tội nghiệp nằm thao thức và nhìn ra ngoài

khoảng không đen kịt. Họ muốn đuổi Hemuli và tù và của ông ta đi.

Họ muốn đẩy ông ta xuống vực. Chỉ có một cách giải quyết thôi. Phải nói với ông ta về dãy núi Cô Đơn. Nhưng phải thật khéo léo để ông ta không nhận ra là mọi người muốn xa lánh ông. Ông ấy sẽ buồn vì thế.

Salome bé tẹo thức và nghĩ ngợi suốt đêm. Cái đầu quá nhỏ bé của nó chưa hề quen với những suy nghĩ quan trọng như vậy và tới gần sáng nó mới ngủ thiếp đi. Nó ngủ qua giờ cà phê sáng rồi cả bữa trưa và không ai nhớ ra là có nó ở trong nhà.

*

* *

Sau bữa sáng Mumi đi lên dốc trượt tuyết.

- Chào cậu! - Hemuli lên tiếng. - Thật thú vị gặp cậu ở đây! Ta có thể dạy cậu chỉ một kiểu rẽ tuyết đơn giản và không hề nguy hiểm được không?

- Cảm ơn bác, nhưng không phải bây giờ. - Mumi đáp và cảm giác mình thật bất hạnh. - Cháu đến đây chỉ để nói chuyện với bác thôi ạ.

- Thế cũng tốt, - Hemuli tỏ ra hồ hởi. - Ta thấy không có ai trong số các cậu thích nói chuyện lắm. Khi ta vừa đến gần là các cậu liền im bặt và mỗi người đi một việc.

Mumi vội liếc nhìn Hemuli, nhưng ông ta vẫn lộ rõ vẻ thích thú và nhiệt tình như thường lệ. Mumi thở một hơi thật sâu rồi nói:

- Cháu tình cờ phát hiện ra có những quả đồi rất tuyệt vời ở dãy núi Cô Đơn.

- Thật à? - Hemuli hỏi lại.

- Vâng! Rộng lớn lắm! - Mumi bồn chồn nói tiếp. - Chúng hết nhô lên rồi lại thấp xuống và rất rộng.

- Cần phải đến đấy xem thử, - Hemuli nói. - Nhưng đường đi đến đó khá xa. Nếu ta đi đến đấy thì chúng ta có thể sẽ không gặp nhau trước khi mùa xuân đến. Và như thế thì không phải là một điều đáng tiếc hay sao?

- Dĩ nhiên rồi, - Mumi giả vờ phụ họa và mặt thoát độ bưng.

- Nhưng đó quả thật là một phát hiện, - Hemuli nghĩ.
- Đấy thực sự là cuộc sống khác! Những buổi tối bên đồng lửa và mỗi buổi sáng chinh phục những đỉnh núi mới! Những hẻm núi dài dốc đứng, nơi tuyết mịn màng chưa ai động chạm tới kêu sột soạt dưới thanh trượt.

Hemuli chìm vào những giấc mơ. Một lát sau ông ta nói một cách đầy cảm kích:

- Cậu đúng là một người bạn chân thành khi cậu quan tâm đến thú trượt tuyết của ta.

Mumi nhìn Hemuli chăm chăm. Rồi cậu ta không chịu được nữa và nói to:

- Nhưng đây là những ngọn đồi nguy hiểm!

- Không phải đối với ta. - Hemuli nói một cách cương quyết. - Cậu có lòng tốt và lo lắng vì ta, nhưng ta thích những ngọn đồi. Càng lớn càng thích.

- Nhưng mà những ngọn đồi này thì không thể được! - Mumi nói như hét lên. - Chúng dẫn thẳng đến những hẻm núi, và ở đó không hề có tuyết! Cháu đã không nói đúng với bác! Giờ cháu mới sức nhớ ra là có ai đó bảo cháu rằng ở đó không thể trượt tuyết được!

- Cậu có chắc như vậy không? - Hemuli bắn khoản hỏi lại.

- Bác hãy tin cháu, - Mumi khẩn khoản. - Bác hãy ở lại chỗ chúng cháu. Cháu bắt đầu muốn học trượt tuyết.

- Nếu thế thì được, - Hemuli nói. - Nếu các cậu thực sự muốn ta ở lại.

Sau khi nói chuyện với Hemuli, Mumi cảm thấy choáng váng đến mức không thể trở về nhà. Thay vào đó cậu đi xuống bờ biển và lang thang dọc theo bãi cát nhưng lại tránh xa nhà tắm.

Cậu đi và cảm thấy lòng nhẹ nhõm hơn. Cuối cùng cậu thấy lòng tràn ngập niềm vui. Cậu huýt sáo và giơ chân đá những miếng băng nằm trên đường dọc bờ biển. Sau đó tuyết bắt đầu từ từ rơi.

Đó là lần đầu tiên tuyết rơi trước Năm Mới và Mumi hết sức ngạc nhiên.

Những bông tuyết thay nhau rơi xuống cái mồm ấm của cậu rồi tan ngay. Cậu giơ tay bắt vài bông, ngấm nghĩa trong chốc lát rồi ngược nhìn lên trời và nhìn tuyết lững lờ rơi xuống trước mặt mình. Chúng rơi mỗi lúc một nhiều hơn, mềm và nhẹ hơn cả lông chim.

“Ồ, hoá ra như thế này ư,” Mumi nghĩ. “Thế mà mình cứ nghĩ là tuyết từ dưới đất bay lên.”

Không khí trở nên ấm áp hơn. Trong không gian không nhìn thấy gì ngoài tuyết đang rơi và Mumi có cảm giác thật sáng khoái, giống như cái cảm giác mà cậu từng có

khi lội xuống biển vào mùa hè. Cậu cởi chiếc áo khoác tắm và nằm dài trên đồng tuyết.

“Mùa đông! Thế này thì có thể thích được,” Mumi nghĩ.

Salome bé tẹo tỉnh dậy trong bóng tối mờ mờ với cảm giác đau đớn như bị lỡ mất việc gì. Sau đó nó nhớ đến Hemuli.

Nó nhảy từ trên mặt tuyết xuống một chiếc ghế sau đó nhảy tiếp xuống sàn nhà. Phòng khách vắng teo. Tất cả đã đi xuống nhà tắm ăn trưa. Salome bé tẹo trèo lên cửa sổ, cố nén tiếng khóc trong cổ họng và theo cái đường hầm tuyết để ra ngoài.

Ngoài trời không có ánh trăng cũng không có ánh sáng cực quang. Chỉ có màn tuyết đang rơi dày dính vào mặt, vào váy áo và làm cho việc đi lại thật khó khăn. Nó lần dò đường đến ngôi nhà tuyết của Hemuli và nhìn vào trong. Trong nhà tối om và hoang vắng.

Salome bé tẹo vô cùng hoảng sợ. Thay vì đợi ở trong nhà, nó lao vào trong cơn bão tuyết.

Nó gào lên gọi Hemuli mà nó thần tượng, nhưng tiếng hú gọi như bị tắc nghẹn trong những cái gối nhồi lông. Dấu chân nhỏ bé của nó nhanh chóng bị tuyết rơi lấp kín.

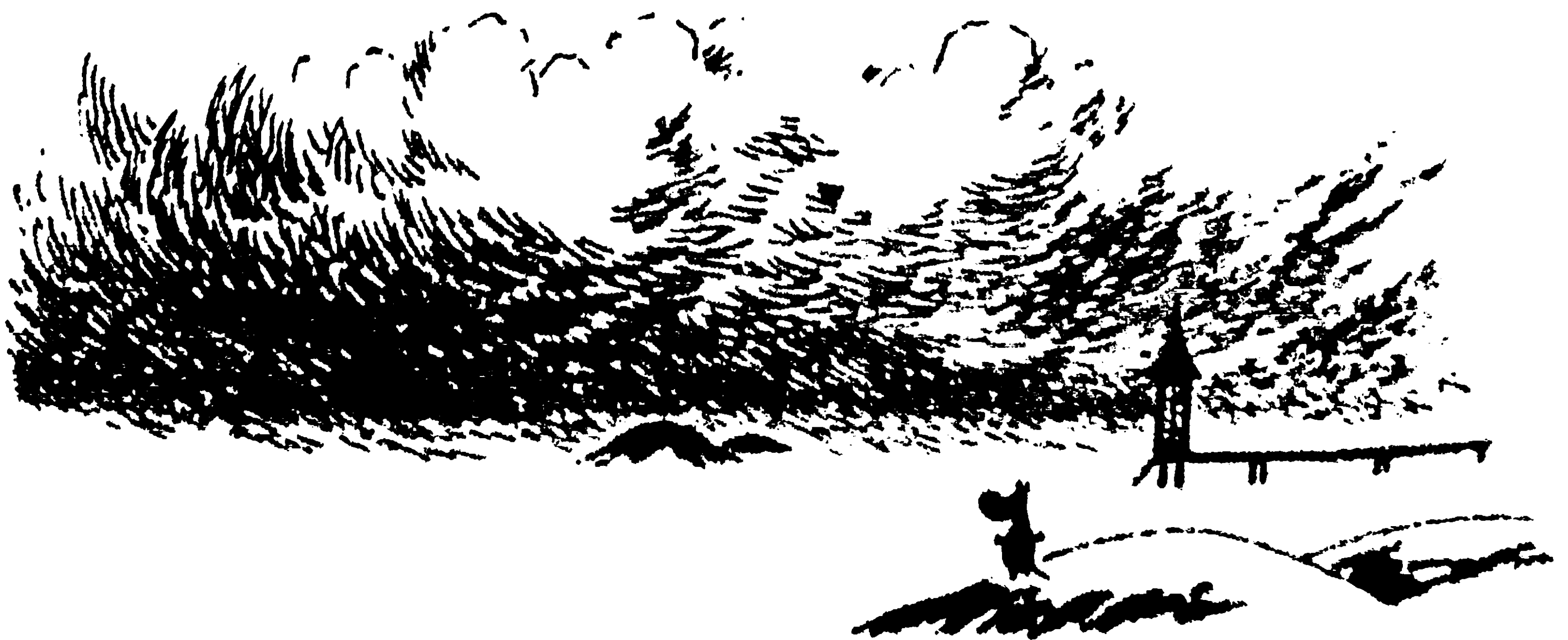
*

* *

Buổi tối tuyết ngừng rơi.

Giống như một tấm rèm che mỏng vừa được kéo sang bên, quang cảnh trở nên thoáng đãng, trải dài tới tận biển, nơi mặt trời đang lặn bị che khuất sau bức tường mây xanh sẫm.

Mumi nhìn đám mây xám đầy vẻ đe dọa đang ùn ùn kéo đến từ đằng xa. Cứ như tấm phong vừa được kéo lên khi màn cuối cùng của vở bi kịch bắt đầu. Nền sân khấu màu trắng và trống trải trải rộng tới tận chân trời và bóng tối nhanh chóng ập đến qua bờ biển. Mumi, kẻ chưa bao giờ chứng kiến một trận bão tuyết, nghĩ rằng cơn mưa dông đang đến gần. Cậu quyết định sẽ không sợ, khi những tiếng sấm đầu tiên vang lên.

Nhưng không có sấm.

Chớp cũng chẳng thấy.

Thay vào đó là một cơn lốc tuyết nhỏ trắng xoá cuộn vào không khí từ đỉnh trắng toát của một ghềnh đá trơ trọi cách bờ biển không xa.

Những cơn gió dữ tợn cuộn cuộn quét đi quét lại trên mặt băng và gào rú rít trong các rừng cây bên bờ biển. Bức tường xanh thẫm như cao hơn và những ngọn gió trở nên dữ dội hơn.

Đột nhiên có cảm giác như một cánh cửa sổ khổng lồ bị bật tung đi, bóng tối mở toang hòng ra và tất cả đầy ắp thứ tuyết đang bay ẩm ướt.

Tuyết bây giờ không phải từ trên trời rơi xuống mà quét, lùa dọc mặt đất, rú rít và luồn lách như một sinh vật sống.

Mumi mất thăng bằng và người xoay tròn. Trong nháy mắt, hai tai cậu ta bị lấp đầy tuyết và cậu bắt đầu thấy hoảng sợ.

Thời gian và cả thế giới đã biến mất.

Tất cả mọi thứ có thể cảm nhận và nhìn thấy được đã bị cuốn đi. Thứ còn lại chỉ là vòng xoáy bị ma ám, nháy nhót, ẩm ướt và tối đen.

Người hiểu biết có thể nói rằng bây giờ là lúc một mùa xuân dài bắt đầu.

Nhưng trên bờ biển lúc này không thấy có bất cứ ai

hiếu biết, không một ai mà chỉ có một mình Mumi đang bối rối, bò lồm ngồm ngược gió trên một hướng đi sai.

Cậu cứ bò, dò dẫm và tuyết che kín mắt, đóng thành tảng trên mõm. Mumi càng ngày càng tin chắc rằng đây là đòn mà mùa đông đã giáng xuống để bắt cậu đầu hàng, để chứng minh một điều, rằng cậu không thể tự xoay sở được.

Đầu tiên nó lừa cậu bằng cái màn hình xinh đẹp của những bông tuyết rơi chậm chậm, rồi tới tập hất tuyết về phía cậu như một cơn bão, đúng cái lúc mà cậu bắt đầu thấy thích mùa đông.

Dần dần Mumi trở nên bực tức.

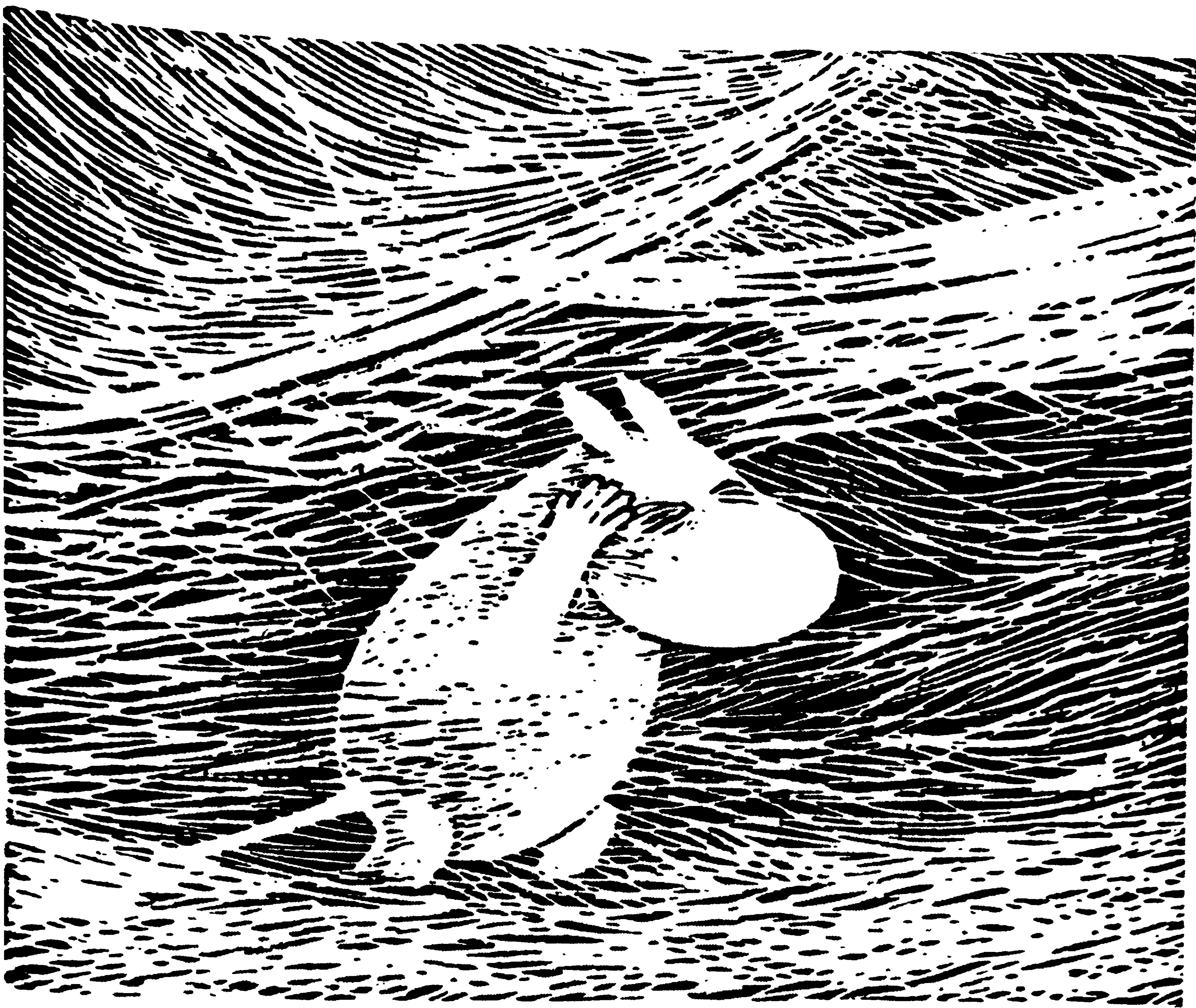
Cậu đứng thẳng dậy và cố sức hét lên chống lại cơn bão tuyết. Cậu vừa dùng cả chân lẫn tay đánh lại tuyết vừa thì thầm than vãn vì không ai có thể nghe được tiếng cậu.

Rồi cậu thấy mệt mỏi.

Cậu quay lưng lại với cơn bão và thôi không chống cự lại nó nữa.

Tới lúc đó Mumi mới nhận ra rằng gió có hơi ấm. Nó cuốn cậu vào vòng xoáy một cách nhẹ nhàng khiến cậu cảm thấy như mình đang bay.

“Ta không khác gì không khí và gió, ta là một phần của cơn bão tuyết,” Mumi nghĩ và để mặc mình trôi đi. “Cứ như mùa hè năm ngoái vậy. Khi đó đầu tiên bạn chống lại những cơn sóng, sau đó bạn cưỡi lên sóng nhào đổ xuống

phía bờ, rồi lướt đi như một cái nút bần giữa những vòng xoáy trắng xoá. Cuối cùng bạn vừa cười với đôi chút hoảng sợ vừa dạt luôn vào bờ.”

Mumi dang rộng tay và bay.

“Cứ doạ nạt ta đi nếu người muốn,” Cậu khoái chí nghĩ. “Giờ thì ta đã hiểu người rồi. Người không tồi tệ hơn bất cứ ai khác, chỉ cần được làm quen với người. Bây giờ người không thể lừa ta được nữa.”

Và mùa đông đẩy cậu nhảy múa dọc theo bờ biển cho tới khi cậu ngã sấp vào cái cầu phủ đầy tuyết. Và cậu nhìn thấy ánh sáng ấm áp hắt ra từ cửa sổ nhà tắm.

- Ôi, ta đã được cứu thoát, - Mumi lâm bầm với vẻ kinh ngạc. - Thật đáng tiếc là những điều thú vị luôn luôn chấm dứt một cách bất ngờ khi người ta không còn sợ chúng nữa mà lại muốn đùa giỡn cùng với chúng.

Khi cậu ta mở cửa, một làn không khí ẩm phả vào cơn bão và Mumi nhìn thấy lò mờ trong nhà tắm đông nghịt người.

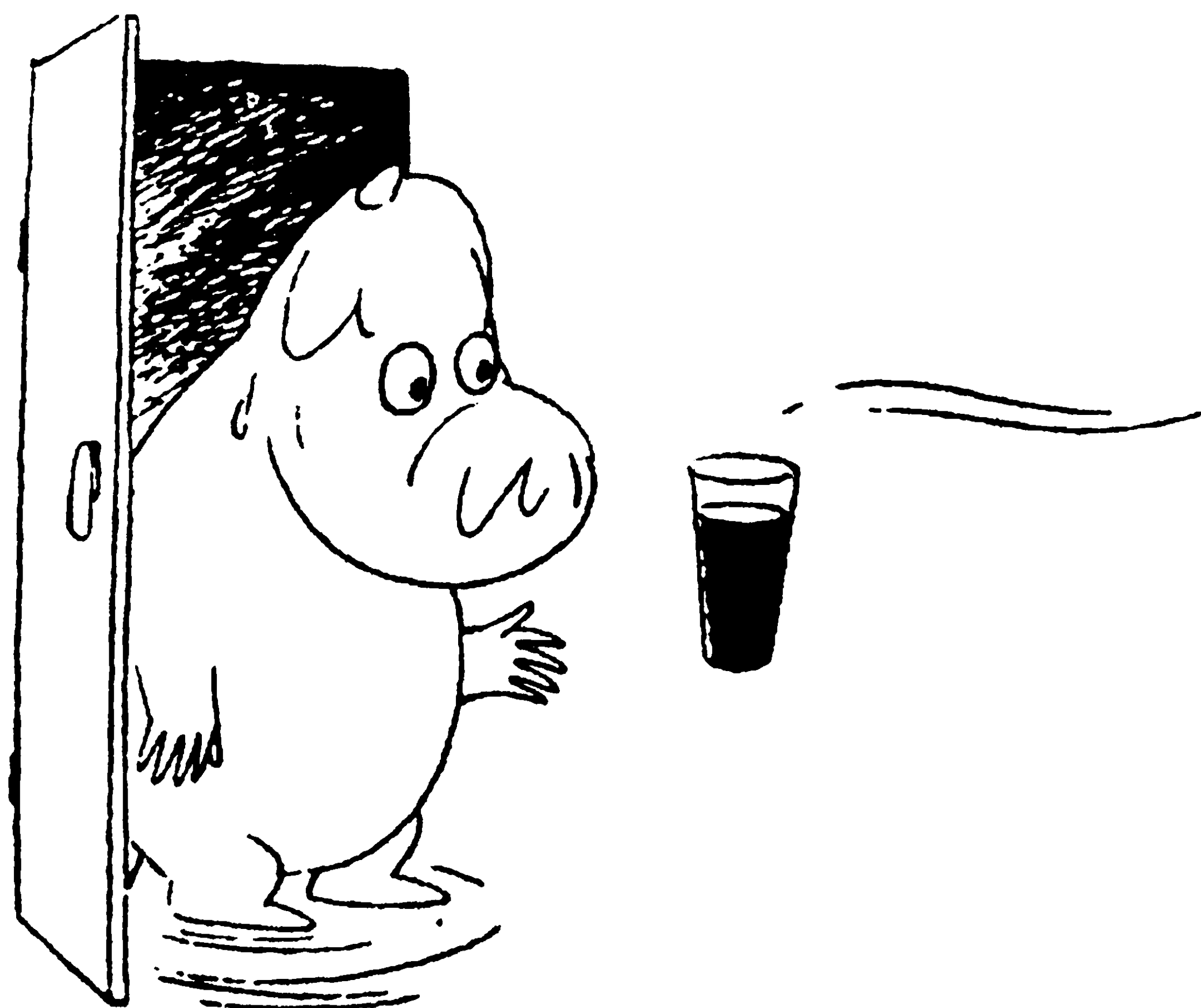
- Một người về rồi kìa! - Ai đó hét lên.

- Thế người kia là ai? - Mumi vừa hỏi vừa phỉu tuyết trên mắt.

- Salome bé tẹo bị lạc trong cơn bão tuyết, - Tutikki nghiêm nghị nói.

Một cốc nước quả nóng lướt đi giữa không gian.

- Cảm ơn, - Mumi nói với con chuột vô hình. Rồi cậu hỏi: - Nhưng có bao giờ Salome bé tẹo ra khỏi nhà đâu?

- Chúng tôi cũng không biết nữa, - Homsu già đáp. - Cũng không nên đi tìm nó khi cơn bão tuyết chưa tan. Có thể nó đang ở một nơi nào đó và đang bị tuyết che lấp.

- Nhưng bác Hemuli đâu? - Mumi hỏi.

- Dĩ nhiên là ông ta đi ra ngoài để tìm, - Tutikki đáp và nói thêm với vẻ giễu cợt: - Hình như cậu và ông ấy đã có cuộc trò chuyện về núi Cô Đơn.

- Thế thì sao nào, - Mumi đáp với vẻ bức tức.

Tutikki cười phá lên.

- Cậu có lời khuyên vô cùng tuyệt vời, - nó nói. - Hemuli bảo với chúng tớ rằng các chỗ trượt tuyết ở núi Cô Đơn rất tồi tệ. Ông ấy rất vui khi thấy chúng ta quý mến ông ta.

- Nhưng tớ chỉ nói với ông ta... - Mumi bắt đầu thanh minh.

- Không sao đâu, - Tutikki nói. - Không phải là bây giờ chúng ta đã bắt đầu thích Hemuli đấy à.

*

* *

Có lẽ Hemuli không hiểu hết những lời bóng gió tế nhị và cũng không để ý xem những người xung quanh nghĩ gì. Tuy nhiên, tài đánh hơi của ông ta cũng vẫn tốt

hơn của chú chó Surku. (Hơn nữa tài đánh hơi của Surku vào lúc này đã hỏng hẳn rồi chỉ vì những suy nghĩ đầy cảm xúc của nó).

Hemuli đã tìm thấy một đôi vợt tennis cũ ở phòng áp mái và dùng chúng để làm đôi giày đi trên tuyết. Ông ta nhẹ nhàng lê bước trong cơn bão tuyết, mồm cúi xuống gần sát đất và cố gắng chộp lấy mùi của con bọ nhỏ nhất trái đất.

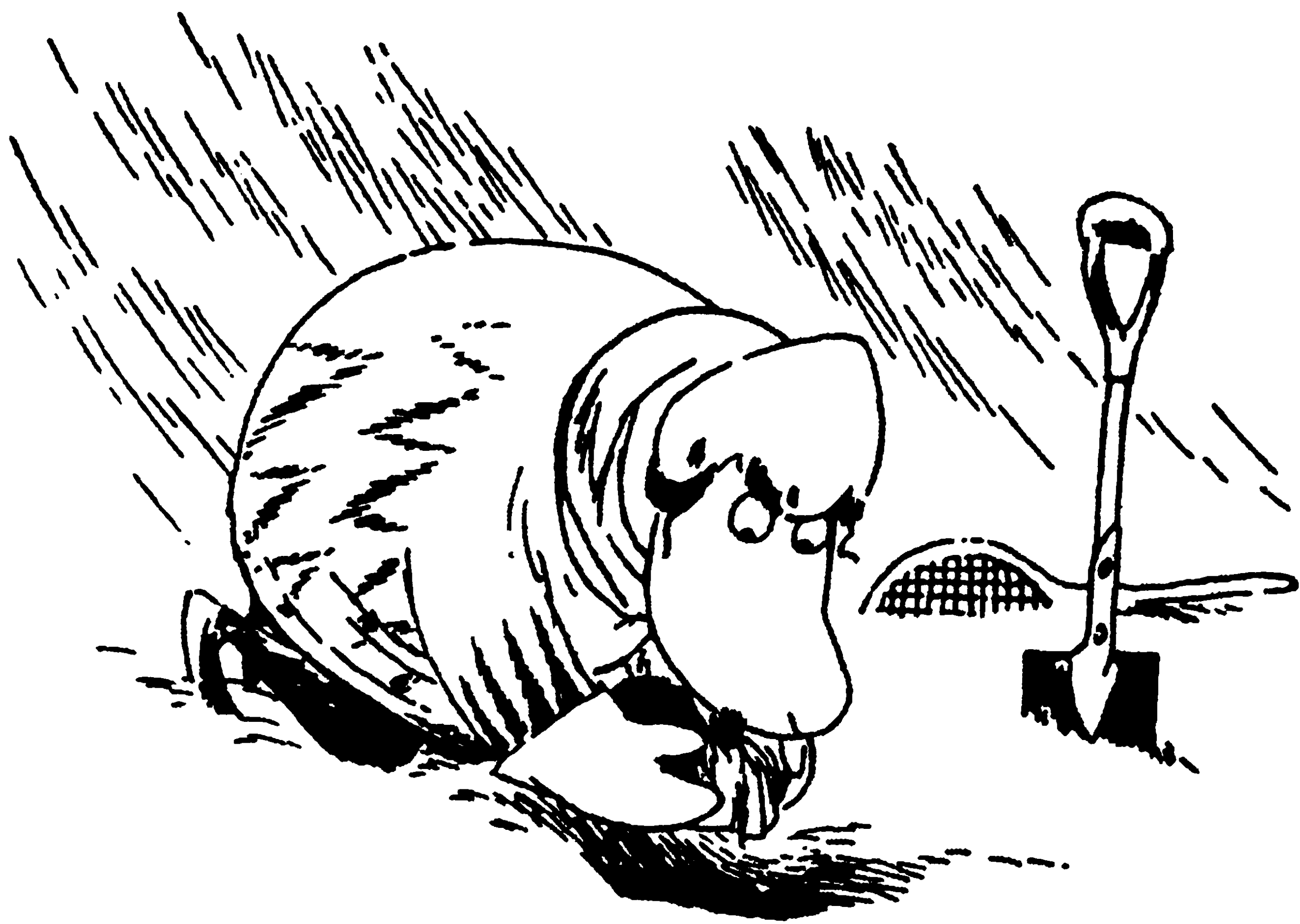
Hemuli trở về ngôi nhà tuyết của mình và nhận ra cái mùi của con bọ nhỏ ở đó.

“Con bọ nhỏ đã đến đây tìm mình.” Hemuli thân thiện nghĩ. “Vì sao nó lại...” Đột nhiên Hemuli nhớ ra một cách lờ mờ rằng Salome bé tẹo từng có lần muốn nói với ông ta điều gì đó nhưng rồi quá xấu hổ mà không nói được.

Trong khi lần bước đi trong tuyết, Hemuli thấy hết hình ảnh này đến hình ảnh khác: lúc đang chạy theo dấu chân của lão... lúc đang đội trên đôi trượt tuyết... lúc lại đang ngửi cái trompet bằng đồng... Rồi lão kinh ngạc nghĩ:

- Mình đã không thân thiện với nó sao! Hemuli không day dứt, bởi vì lão ít khi thấy như vậy. Nhưng lão trở nên thích thú hơn trong việc tìm kiếm Salome.

Lão quỳ xuống tuyết để chắc chắn khỏi mất dấu hơi. Salome đã lang thang đó đây như những con vật bé nhỏ thường làm khi chúng sợ hãi. Có lúc Salome đã ra tận cầu và đến gần mép một cách nguy hiểm. Sau đó dấu chân dẫn lên phía đồi rồi biến mất.

Hemuli ngẫm nghĩ một lúc - điều này thực sự rất khó với lão.

Thế rồi lão bắt đầu đào. Lão đào khắp quả đồi. Cuối cùng lão cầm lên trên tay một vật gì đó rất nhỏ và ấm.

- Đừng sợ, - Hemuli nói. - Chỉ là ta đây thôi.

Lão ủ con bọ nhỏ vào giữa cái áo sơ mi và cái áo khoác rồi đứng dậy và lại nặng nhọc lê đôi giày tuyết.

Thực ra lão gần như quên hẳn Salome bé nhỏ và chỉ nghĩ đến một cốc nước quả nóng ấm.

*

* *

Hôm sau là ngày chủ nhật, gió thổi nhẹ hơn. Trời ấm và nhiều mây, tuyết dày, nhấn sâu các con vật xuống gần đến mõm chúng.

Cả thung lũng giống như một công viên vui trên cung trăng. Những đồng tuyết to, tròn như bánh ngọt hay uốn lượn mềm như sườn núi với những chóp đỉnh sắc như dao. Mỗi cành cây đều mang một cái mũ tuyết to đùng. Cây cối trông như những chiếc bánh kem do một người thợ làm bánh giàu trí tưởng tượng nặn nên.

Rồi một lần tất cả khách khứa kéo ra ngoài và nắm tuyết ném nhau rất vui. Mứt hoa quả gần như đã hết sạch, nhưng nó đã tăng sức mạnh cho cả cánh tay và đôi chân.

Hemuli ngồi trên mái lều chứa củi và thổi tù và với Salome bé tẹo mãi nguyện ngồi bên cạnh.

Lão thổi bài “Hemuli trở về” yêu thích của lão và kết thúc nó bằng giai điệu đặc biệt tuyệt vời. Rồi lão quay về phía Mumi và nói:

- Cháu không được buồn, bởi vì bác vừa quyết định là sẽ đi đến dãy núi Cô Đơn. Nhưng bác hứa là mùa đông năm sau bác sẽ dạy cháu trượt tuyết.

- Nhưng chẳng phải là cháu đã nói với bác... - Mumi bắt đầu với vẻ lo lắng.

- Bác biết, bác biết. - Hemuli liền ngắt lời. - Lúc ấy là như thế. Nhưng sau cơn bão tuyết này những ngọn đồi ở đấy trở nên tuyệt đẹp. Và hãy hình dung, ở đấy không khí mới trong lành làm sao!

Mumi nhìn Tutikki.

Tutikki gật đầu. Cái gật đầu ám chỉ: “Hãy để ông ấy đi. Việc đó bây giờ đã được thu xếp và mọi chuyện sẽ ổn thôi”.

Mumi đi vào nhà và mở nắp lò sưởi bằng sứ. Cậu nhẹ nhàng gọi cụ tổ ra. Cậu hu hu êm ái những từ quen thuộc nghe tựa như: “Tiu-uu, tiu-uu”. Cụ tổ không đáp lại.

“Mình đã hờ hững với cụ tổ.” Mumi nghĩ. Nhưng những gì đang xảy ra lúc này quả thực là thú vị hơn những gì đã xảy ra cách đây một ngàn năm.

Cậu lấy cái bình to đựng mứt dâu vườn từ trong lò

ra ngoài. Sau đó cậu lấy than viết lên miếng giấy trên nắp:
“Tặng Hemuli, bạn cao niên của tôi”.

*

* *

Tối hôm đó Surku phải chống chọi với tuyết hơn một tiếng đồng hồ mới tới được tới cái chỗ nó hay ngồi phiên muộn. Cứ mỗi lần ngồi ở đó ngóng đợi trong tâm trạng buồn bã, nó làm chỗ đó rộng hơn một chút, nhưng bây giờ hố đã chìm sâu trong đồng tuyết.

Dãy núi Cô Đơn bây giờ cũng chìm trong tuyết và hiện lên trước nó là màu trắng tinh khiết. Đêm không có trăng, nhưng sao trời lấp lánh những tia sáng khác thường trong bầu không khí ẩm ướt. Tiếng tuyết lở đâu đó từ xa vọng đến. Surku ngồi đợi những con chó sói.

Đêm nay nó phải đợi rất lâu.

Nó hình dung những con chó sói lông xám, to lớn và dũng mãnh chạy trên các cánh đồng tuyết và bỗng nhiên đứng khựng lại khi nghe thấy tiếng nó hú gọi từ phía bìa rừng.

Có lẽ chúng sẽ nghĩ: Phía xa ấy có một người bạn, hay người em họ nào đó mà chúng ta cần phải làm quen.

Ý nghĩ đó khiến Surku cảm thấy thích thú và trí tưởng tượng của nó ngày càng mạnh bạo hơn. Nó thối phong giấc mơ của mình trong khi ngồi đợi. Nó để cho cả đàn sói xuất hiện ở sườn đồi xa xa. Chúng chạy về phía nó... Chúng vẫy đuôi... Nhưng rồi Surku nhớ ra rằng những con sói thật sự không bao giờ vẫy đuôi cả.

Nhưng có hề gì. Dù sao chúng vẫn đến, chúng đã biết

cậu ta... Cuối cùng chúng đã quyết định dẫn Surku đi theo chúng.

Con chó cô đơn đã để cho giấc mơ nguy hiểm cuốn đi. Nó ngược mõm lên bầu trời đầy sao và cất tiếng hú.

Lúc ấy đàn chó sói đã đáp lại.

Chúng ở rất gần khiến Surku cảm thấy sợ. Nó cố sức đào tuyết một cách vô ích. Những con mắt loé sáng ở bất cứ nơi nào nó nhìn đến.

Bây giờ những con sói hoàn toàn yên lặng. Chúng đứng thành một vòng quanh chú chó và cái vòng đó mỗi lúc một thu hẹp lại.

Surku vẫy đuôi và kêu, song lúc này không ai đáp lại nó. Nó liền cởi cái mũ len ra và ném lên không trung nhằm ám chỉ rằng nó chỉ muốn chơi cùng với chúng và rằng nó rất hiền lành.

Nhưng đàn chó sói không thèm nhìn cái mũ. Đột nhiên Surku nhận ra rằng nó đã nhầm. Những con sói đó không phải là anh em họ hàng của nó và nó không thể chơi đùa với chúng.

Chúng không làm gì khác ngoài việc xé nhỏ nó ra ăn thịt. May ra nó còn kịp hối tiếc vì tại sao mình lại ngu như lừa vậy. Surku ngừng vẫy đuôi, và nghĩ: “Thật đáng tiếc. Lẽ ra mỗi đêm mình đều được ngủ ngon lành chứ không phải ngồi ở đây, trên tuyết trắng giá lạnh và ngóng đợi đến nhói tim...”

Đàn sói tiến lại gần hơn.

Vừa lúc tiếng tù và lạnh lạnh vang động khu rừng. Đó là giai điệu hô vang của đồng khiến tuyết trên cây rơi rụng và những con mắt vàng khè hấp háy. Trong phút chốc cơn nguy hiểm qua đi và Surku còn lại một mình với chiếc mũ len bên cạnh. Hemuli, chân đi đôi giày tuyết to tướng, lê bước lên đồi.

Salome bé nhỏ nằm trong giỏ đeo lưng của ông ta, ấm áp và ngái ngủ nghe tiếng nhạc.

- Cậu ngồi ở đây à, chú chó bé nhỏ? - Hemuli hỏi. - Cậu đợi ta đã lâu chưa?

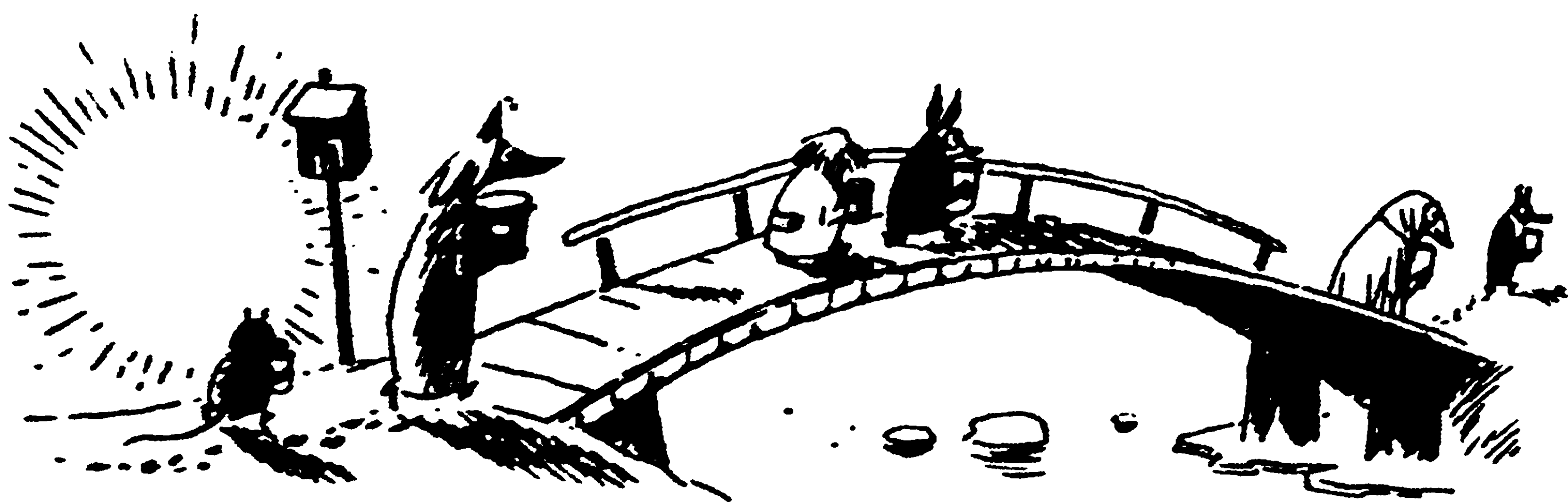
- Không ạ, - Surku thật thà đáp.

- Sắp có một lớp tuyết dày, - Hemuli vui vẻ nói. - Khi chúng ta đến được dãy núi Cô Đơn cậu sẽ được uống sữa nóng trong bình của ta.

Rồi Hemuli tiếp tục lê bước về phía trước, không thèm để ý gì đến xung quanh.

Surku dò dẫm theo sau lão. Nó cho rằng đây là việc tốt nhất mà nó có thể làm.

VI

Mùa xuân đầu tiên

Sau cơn bão đầu tiên của mùa xuân, thung lũng đã đổi thay và trở nên náo động. Khách khứa bắt đầu muốn về nhà nhiều hơn trước. Họ lần lượt nói nhau ra đi, thường là vào ban đêm khi tuyết sáng lên và việc đi lại dễ dàng. Một số thì làm cho mình cặp thanh trượt tuyết và ai cũng mang theo ít nhất một lọ mứt hoa quả. Những vị khách cuối cùng đành phải chia nhau lọ mứt việt quất màu đỏ sẫm.

Khi vị khách cuối cùng đi qua phía bên kia cầu, cái hăm mứt hoa quả trở nên trống trơn.

- Bây giờ không còn ai khác nữa ngoài chúng ta,
- Tutikki nói. - Cậu, tớ và Mui Tí Hon. Và những kẻ vô
hình, bí ẩn đã lại tránh đi chờ mùa đông tới...

- Tớ chưa bao giờ nhìn thấy những con vật có đôi
sừng bạc, - Mui nói. - Chưa hề thấy những con vật nhỏ
bé có đôi chân dài lướt nhanh trên băng. Tớ cũng không
thấy con vật màu đen có đôi mắt to kinh khủng và bay
qua đồng lửa.

- Chúng thuộc về mùa đông, - Tutikki nói. - Cậu
không thấy là mùa xuân đang đến à?

Mui lắc đầu.

- Nó đến quá sớm. Tớ vẫn chưa nhận thấy gì cả. - Mui
đáp.

Nhưng Tutikki lộn mặt trong cái mũ đỏ của nó ra. Bên
trong mũ có màu xanh nhạt.

- Tớ luôn luôn làm như thế này khi tớ cảm nhận thấy
mùa xuân nơi đầu mũi mình, - Tutikki nói. Rồi nó ngồi lên
trên cái thành giếng và hát:

Ta là Tutikki,

Ta lộn bề trong cái mũ ra!

Ta là Tutikki

Mũi ta cảm nhận được làn gió ấm.

Những cơn bão lớn đang về.

*Những trận bão tuyết đang đến.
Đất giờ đang chuyển mình
Mọi vật giờ đang thay đổi
Và quân tất len có thể cởi được rồi,
Ta cất chúng vào trong tủ áo.*

Một buổi tối khi đang đi từ nhà tắm về nhà, Mumi dừng lại giữa đường và lắng tai lên nghe.

Đó là một buổi tối ấm áp, trời đầy mây và mọi thứ đều chuyển động. Tuyết trên các cành cây đã rơi xuống từ lâu và Mumi có thể nghe được các cành cây đang rung rinh trong bóng đêm.

Một luồng gió mạnh từ phía nam thổi tới. Mumi có thể nghe thấy tiếng gió rì rào qua khu rừng và thổi qua cậu ta đến triền núi trước mặt.

Nước nhỏ giọt từ trên cây xuống những đám tuyết đang dần xám lại và Mumi ngước mũi lên ngửi.

Có lẽ đó là mùi của đất. Cậu tiếp tục đi về phía trước và nhận thấy rằng Tutikki đã nói đúng. Mùa xuân thực sự đang đến.

Lần đầu tiên sau một thời gian dài Mumi chăm chú nhìn Mumi Mẹ và Mumi Bố đang ngủ. Cậu giơ đèn lên cao và ngẫm nghĩ nhìn Niisku Em. Đám tóc trước trán của Niisku Em sáng lên dưới ánh đèn. Trông nàng thật

dễ thương. Ngay khi Niisku Em tỉnh dậy, cô nàng sẽ chạy thẳng đến tủ để lấy cái mũ mùa xuân màu xanh lá cây. Cô nàng luôn làm như thế.

Mumi để cái đèn lên thành lò sưởi và nhìn quanh phòng khách. Phòng khách nhìn thật kinh khủng. Hầu hết đồ đạc trong phòng đã bị cho đi hay bị mượn, hay một đôi cái đã bị một vị khách nào đó rất vô tình lấy trộm đi.

Những thứ còn lại ở trong một tình trạng hết sức bừa bãi. Phòng bếp đầy bát thìa nồi xoong chưa rửa. Lửa trong lò sưởi của nhà đã gần tắt và than bùn cũng không còn. Hầm mút hoa quả trống trơn. Một ô kính cửa sổ bị vỡ.

Mumi ngẫm nghĩ. Tuyết bắt đầu rơi từ trên mái nhà xuống. Nó phát ra tiếng động bịch bịch khi chạm đất ở ngoài sân. Từ trên cửa sổ phía nam, Mumi chột nhìn thấy bầu trời đêm đầy mây phía xa xa.

Mumi đi đến cửa chính và thử mở cửa. Cậu thấy cánh cửa đã hơi nhúc nhích. Cậu liền ấn mạnh chân xuống nền nhà và lấy hết sức đẩy.

Cánh cửa từ từ mở ra, đẩy một mảng tuyết lớn về phía trước.

Mumi tiếp tục đẩy cho đến khi cánh cửa mở bật tung vào đêm tối.

Một luồng gió mạnh ùa vào phòng khách. Gió cuốn theo bụi từ tấm ren quấn quanh chiếc đèn chùm và làm

tung tro từ trong lò sưởi. Rồi nó làm bong góc những bức tranh dán trên tường. Một bức bị giật tung và bay ra ngoài.

Phòng khách tràn ngập mùi cây linh sam và mùi êm. Mumi nghĩ: “Tốt ! Phải thông gió cho cả nhà chứ.” Rồi cậu đi ra bậc cầu thang và nhìn vào màn đêm đen ẩm ướt.

- Bây giờ mình có tất cả, - Mumi tự nhủ. - Giờ mình có cả năm dài. Cả mùa đông nữa. Mình là mumi đầu tiên chứng kiến thời gian của cả năm⁽¹⁾.

*

* *

Đúng ra câu chuyện về mùa đông huyền bí có thể chấm dứt được ở đây. Đêm mùa xuân đầu tiên và cơn gió

(1) Loài mumi thường ngủ suốt cả mùa đông và chỉ thức dậy khi mùa xuân bắt đầu (chú thích của người dịch).

thổi vào phòng khách đã đem đến một kết thúc tuyệt vời. Mỗi người đọc có thể tự do hình dung câu chuyện sẽ tiếp tục như thế nào. Song sợ như thế lại là phỉnh phờ chẳng.

Bởi lẽ không ai biết được một cách chắc chắn Mumi Mẹ sẽ nói gì khi bà tỉnh dậy. Và cũng không ai biết cụ tổ có được phép ở trong cái lò sưởi hay không. Rồi Muikunen có trở lại hay không trước khi câu chuyện kết thúc. Và Muymeli xoay xử như thế nào khi không có cái hộp các tông. Rồi Tutikki ở đâu khi cái nhà tắm lại trở lại thành cái nhà tắm. Và nhiều điều khác nữa.

Tốt hơn là nên tiếp tục.

Đặc biệt, băng tan là điều quan trọng và rất gay cấn, nên không thể không kể đến.

*

* *

Bây giờ là thời gian của tháng bí ẩn với những lần mặt trời rục rỏ lặn xuống, những mái chĩa nước nhỏ ròn ròn, với gió và những đám mây bay - và những đêm rét ngọt, nền rừng còn trắng tuyết và những đêm trắng vắng vạc. Mumi đi vòng quanh thung lũng, hết sức sung sướng và ngạc nhiên.

Bây giờ là mùa xuân đến, nhưng nó không hoàn toàn giống như những gì mà cậu hình dung. Nó không cần phải

giải thoát cậu ra khỏi một thế giới xa lạ và thù địch, mà chỉ dõi theo những trải nghiệm mới mẻ như một sự tiếp nối rất tự nhiên mà cậu đã được trải qua.

Mumi hi vọng một vào mùa xuân dài để cậu có thể chờ đợi nó càng lâu càng tốt. Mỗi buổi sáng cậu gần như lo sợ một điều gần như kì quặc nhất, đó là ai đó trong gia đình cậu thức dậy. Cậu đi lại nhẹ nhàng và cố gắng không chạm vào thứ gì có thể gây nên tiếng động trong phòng khách. Rồi cậu vội vã đi ra thung lũng để hít thở cái hương vị mới và khám phá xem có những gì thay đổi so với ngày hôm qua không.

Đất cạnh bìa rừng phía nam bắt đầu hiện rõ. Những cây bạch dương bắt đầu khoe một chút sắc đỏ dịu dàng, nhưng cái sắc màu này chỉ có thể nhìn thấy được ở một khoảng cách nhất định. Mặt trời chiếu thẳng xuống những đồng tuyết khiến chúng xộp lổ chỗ và dễ vỡ như thủy tinh. Còn băng thì đen xám khiến người ta có thể nhìn thấy biển xuyên qua nó.

Muy Tí Hon vẫn tiếp tục đi trượt băng. Cô bé đã thay hai cái nắp lọ bằng hai con dao ăn và buộc chúng dọc dưới đáy ủng của mình, lưỡi dao là phần chạm băng.

Thỉnh thoảng Mumi nhìn thấy những hình số tám mà Muy Tí Hon đã để lại trên băng, nhưng rất ít khi cậu ta nhìn thấy cô bé. Muy Tí Hon luôn luôn biết cách tự giải trí

và nó thấy không có nhu cầu nói cho người khác những gì mà nó có thể nghĩ hoặc thích về mùa xuân.

Tutikki đang lau chùi nhà tắm.

Nó kì cọ và rửa sạch tất cả các khung cửa sổ màu xanh lá cây và màu đỏ, tạo niềm vui cho con ruồi đầu tiên của mùa hè. Nó phơi những chiếc áo khoác tắm dưới ánh nắng mặt trời và cố gắng chữa hemuli cao su.

- Bây giờ nhà tắm sẽ trở lại là nhà tắm, - nó nói. - Khi cái nóng tràn đến và khắp nơi là một màu xanh, cậu sẽ được

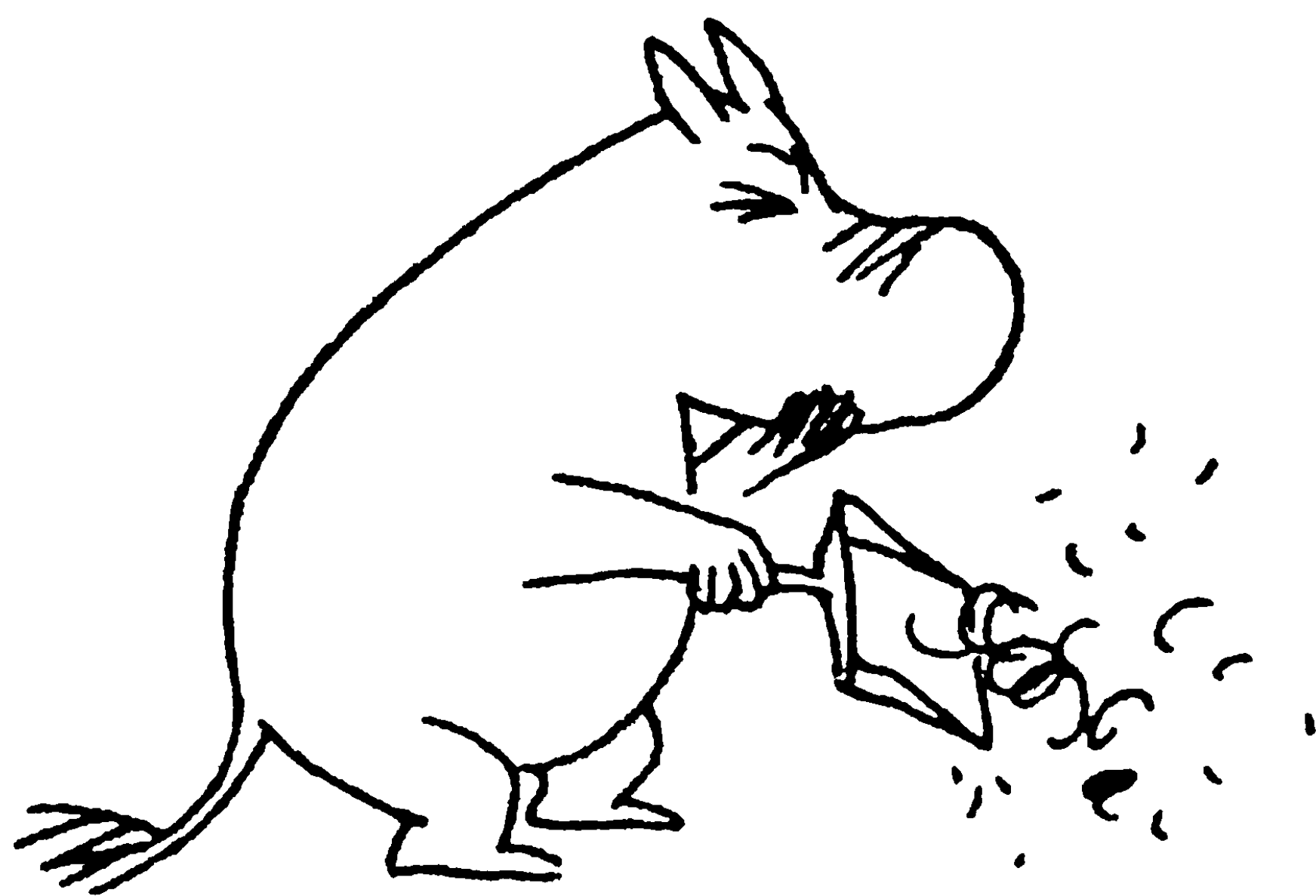
nằm ngả lưng trên những tấm ván của cái cầu tắm và lắng nghe tiếng sóng vỗ rì rào.

- Sao cậu không nói như thế vào mùa đông? - Mumi thở dài. - Điều đó có thể đã khích lệ tớ. Tớ đã từng nói: - Táo đã mọc ở đây. Và cậu chỉ đáp: - Nhưng bây giờ chỉ có tuyết. Cậu không hiểu rằng tớ đã rất buồn phải không?

Tutikki nhún vai và đáp:

- Mỗi người cần phải tự khám phá mọi điều và tự mình vượt qua chúng.

Mặt trời chiếu sáng và chiếu sáng.

Nó khoan những lỗ và rãnh nhỏ trong băng khiến phía dưới biến trở mình bất an và muốn thức dậy.

Đằng sau chân trời, những cơn gió lớn thang thang lướt qua lướt lại.

Ban đêm Mumi nghe thấy tiếng cọt kẹt, răng rắc từ ngôi nhà đang ngủ.

Cụ tổ yên lặng. Cụ đóng cửa lò lại và có lẽ đang hồi

ruồng về cuộc sống cách đây một ngàn năm. Cái nắp thông gió đã biến mất trong chỗ nứt giữa tường và lò sưởi, cái nệm tua đẹp cũng biến mất.

“Cụ thích nó,” Mumi nghĩ. Cậu ta không còn ngủ trong chiếc sọt len nữa mà đã trở lại ngủ trên giường của mình. Buổi sáng mặt trời chiếu vào phòng khách mỗi lúc một xa hơn, và kính ngạc soi vào mạng nhện và những hạt bụi. Mumi có thói quen mang những mảnh bụi lớn tướng, đã cuộn tròn lại và có vẻ đặc biệt ra ngoài hiên. Những đám nhỏ muốn làm gì kệ chúng.

Vào buổi chiều đất dưới cửa sổ phía nam ngôi nhà bắt đầu ấm lên. Có vẻ như những củ hành nâu đang nứt ra trong đất và những sợi rễ nhỏ xíu đang gắng sức hút tuyết tan.

Vào một ngày có gió, trước khi trời tối, một tiếng nổ lớn và rền vang lên từ phía biển.

- Đấy, - Tutikki nói và đặt cốc nước chè xuống bàn. - Tiếng âm vang báo hiệu mùa xuân đến.

Băng dâng lên chậm chậm và những tiếng âm ì mới lan về bờ biển.

Mumi chạy ra khỏi nhà tắm để nghe cho rõ trong làn gió xuân ấm áp.

- Nhìn kìa, biển đang đến từ đằng kia, - Tutikki nói phía sau Mumi.

Xa xa trên mặt biển những đợt sóng như sợi dây trắng

đang xô đến rầm rầm; chúng giận dữ và đói khát và ngoạm hết tảng băng này đến tảng băng khác của mùa đông.

Một vết nứt đen ngòm chạy dài dọc theo băng; nó lượn ngoằn ngoèo và đến khi thấm mệt thì mất hút. Biển lại thở phập phồng và những vết nứt mới xuất hiện. Những vết nứt dần dần trở nên rộng hơn.

- Tớ biết ai đó đang rất vội, - Tutikki nói.

Phải, tất nhiên Mui Tí Hon có nhìn thấy điều gì đang xảy ra. Nhưng nó không thể dừng lại được. Nó phải ra xem, ít nhất là đến nơi biển đã lộ ra. Vì thế nó trượt ra chỗ rìa băng xa nhất và ngạo mạn vẽ một hình số tám ngay phía dưới mũi biển.

Sau đó nó quay lại và trượt vù vù về trên những mảng băng đang nứt.

Ban đầu các vết nứt còn bé. “Nguy hiểm”, các vết rạn ghi rõ ra như thế thật dài đến chừng có thể thấy.

Băng sụt xuống, phập phồng rồi chìm đi. Thỉnh thoảng lại nghe tiếng ầm ì vang rền như tiếng đại bác của ngày hội hay của sự tàn phá, và sự thú vị đến gai người chạy dọc sống lưng Mui.

“Hi vọng những kẻ ngu ngốc không xuất hiện ở đây để cứu mình,” Mui Tí Hon nghĩ. “Điều đó sẽ làm hỏng tất cả”. Nó lại lao về phía trước nhanh vun vút khiến hai chiếc dao ăn cong hẳn lại, nhưng bờ không thấy gần hơn.

Bây giờ những vết nứt đã trở nên rộng hơn và tạo

thành dòng chảy. Một cơn sóng nhỏ giận dữ bắn tung bọt nước.

Rồi đột nhiên biển dâng đầy những đảo băng đung đưa. Mui Tí Hon đứng trên một trong những đảo đó nhìn nước biển đang dần rộng dần ra xung quanh. Nhưng nó vẫn nghĩ một cách hết sức vô tư, không hề cảm thấy nguy hiểm gì: “Điều này tuyệt vời quá.”

Mumi vội đi ra cứu nó. Tutikki đứng nhìn một lúc rồi trở lại nhà tắm và bắc một nồi nước lên trên lò. “Thật là, thật là,” nó thở dài nghĩ. “Trong những truyện phiêu lưu luôn là như thế này đây. Cứu và được cứu. Không hiểu sao không ai viết một câu chuyện về những kẻ gắng sức sưởi ấm những người anh hùng sau đó?”

Trong khi đang chạy trên các tảng băng, Mumi thấy một vết nứt nhỏ bám đuổi theo cậu ta. Nó tiến về phía trước với tốc độ gần như tốc độ của cậu. Cậu cảm thấy băng nhô lên trong các lớp sóng rồi vỡ ra thành mảnh và bắt đầu đung đưa.

Mui Tí Hon vẫn ung dung đứng trên tảng băng và nhìn Mumi nhảy. Trông cậu ta giống như một quả bóng cao su bật nảy, bật nảy, hai mắt tròn tròn vì gắng sức và căng thẳng. Khi Mumi đến được bên cạnh, Mui Tí Hon chìa tay ra và nói:

- Cậu để tớ ngồi lên đầu, để tớ có thể nhảy thoát trong trường hợp xấu nhất.

Rồi nó túm hai tai Mumi, giữ chặt lấy và hét:

- Cả trung đoàn hướng về phía bờ, *quay!*

Mumi đưa mắt nhìn rất nhanh về phía nhà tắm. Khói đang bay lên từ ống khói, nhưng không có ai nơi cầu tắm cuống quýt, hồi hộp. Mumi ngẩn ngừ và cảm thấy hai chân như chùng xuống vì thất vọng.

- Đi thôi chứ! - Mui Tí Hon hét lên.

Và Mumi nhảy. Cậu ta nghiêng rặng, chân run run nhảy và nhảy. Và mỗi lần nhảy lên một tầng băng mới cậu lại bị một làn nước lạnh cóng hất vào bụng.

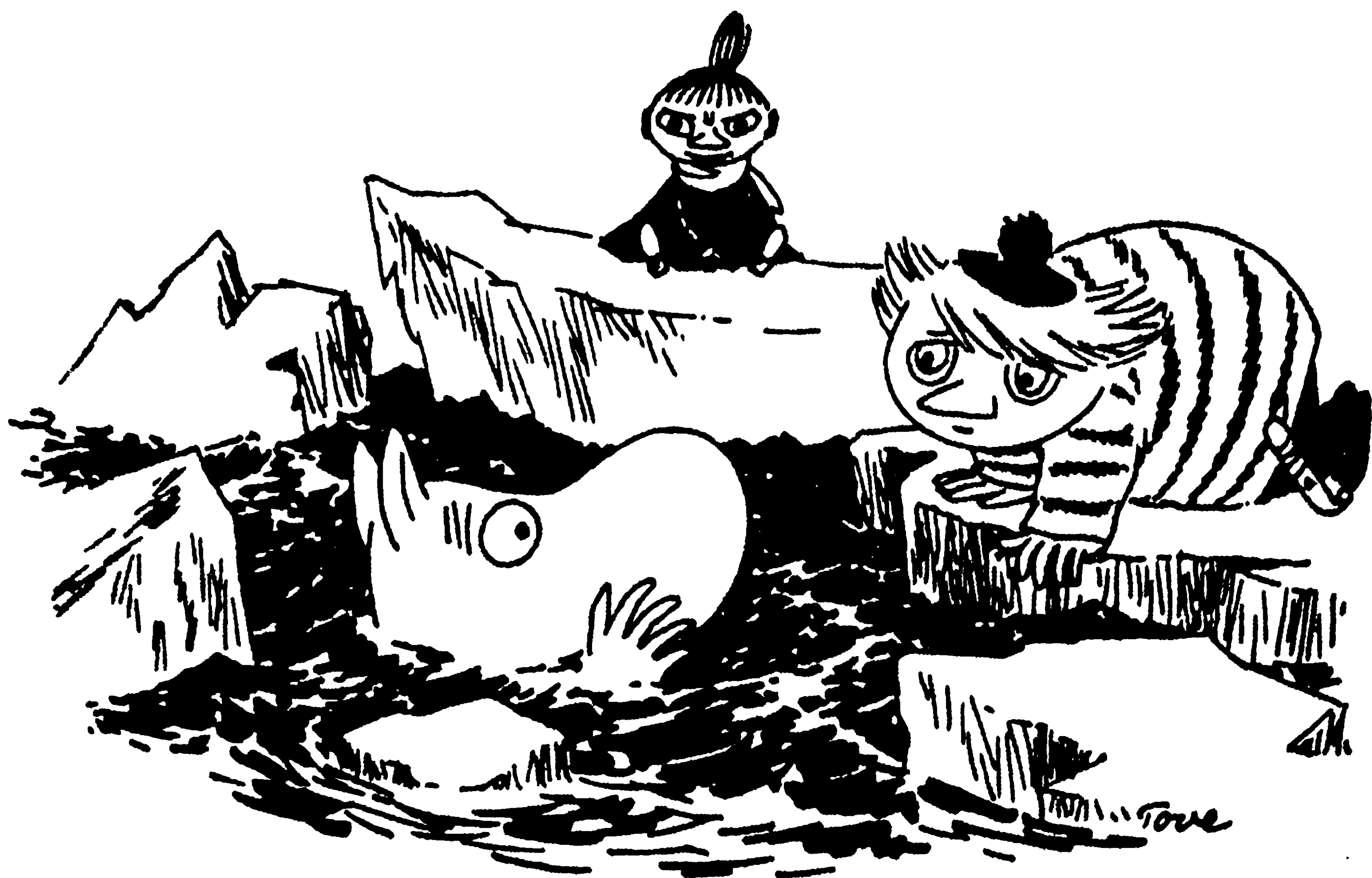
Cả mặt băng đã vỡ và sóng nhấp nhô nhảy những điệu valse.

- Hãy giữ nhịp! - Mui Tí Hon lại hét lên. - Lại một con sóng nữa đến... cậu sẽ cảm thấy nó ở dưới chân... *nhảy!*

Và Mumi nhảy vừa đúng lúc con sóng nhẹ nhàng đẩy một tảng băng dưới chân cậu ta. *Một*, hai, ba; *một* hai ba, Mui Tí Hon đếm theo đúng nhịp của điệu nhạc van xơ. - *Một*, hai, ba, đợi - *một*, hai ba, *nhảy!*

Hai chân Mumi run lấy bầy, bụng lạnh cóng vì băng. Bỗng nhiên bầu trời đầy mây bị mặt trời đỏ lựng đang lặn xé toang và đỉnh sóng lấp lánh toả sáng đau nhức mắt. Mumi cảm thấy lưng nóng ran, nhưng bụng thì vẫn lạnh và cả thế giới hung dữ đang nhảy điệu valse cùng với cậu.

Từ trong cửa sổ của nhà tắm, Tutikki lo lắng theo dõi cuộc cứu nạn và nhận thấy tình hình đang trở nên xấu hơn.

“Ôi, ôi,” nó nghĩ. “Chắc cậu ta không biết mình đã theo dõi cậu ta trong suốt thời gian vừa rồi...”

Rồi nó chạy ra ngoài cầu tắm và hét to:

- Cừ lắm!

Nhưng đã quá muộn.

Mumi không đủ sức để thực hiện cú nhảy đơn độc cuối cùng và rơi tòm xuống biển. Nước biển ngập đến tai cậu và một tảng băng nhỏ thúc vào phía sau cổ.

Muy Tí Hon đã thôi nắm tai Mumi và nhảy vọt một bước dài lên bờ. Thật lạ lùng, nếu đó là Muy thì bao giờ cũng thoát khỏi nguy hiểm rất ngoạn mục.

- Năm lấy đi, - Tutikki nói và chìa cánh tay rắn chắc ra. Nó nằm xoài trên mấy tấm ván mà Mumi Mẹ làm bàn giặt và nhìn thẳng vào đôi mắt sợ sệt của Mumi.

- Thế, thế, - nó nói.

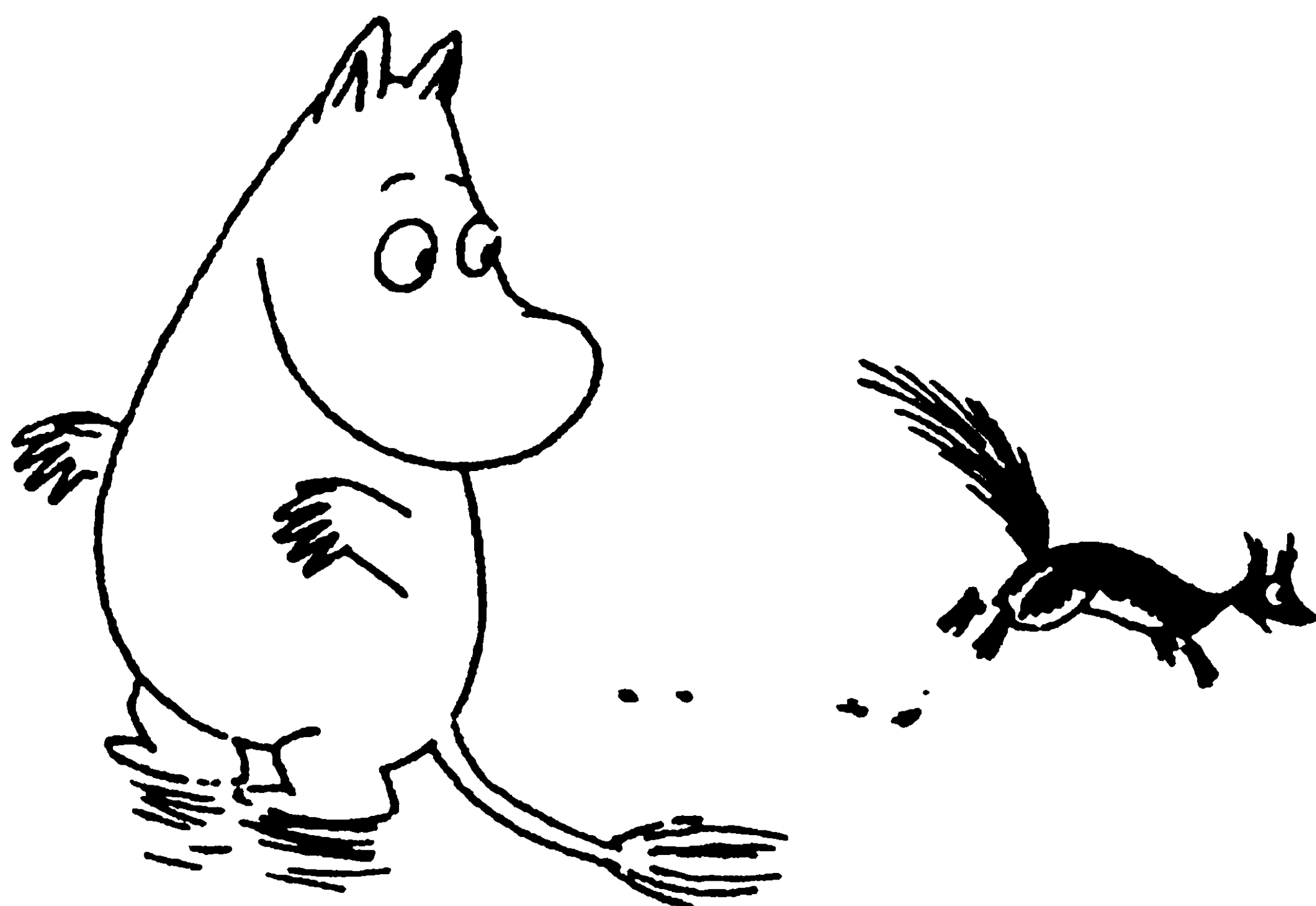
Mumi được kéo chậm chậm lên khỏi gờ băng và leo lên bờ.

Cậu ta nói với Tuutikki:

- Cậu không thềm ra ngoài để xem gì cả.
- Tớ theo dõi cậu qua cửa sổ, - Tutikki đáp với giọng lo lắng. - Bây giờ cậu cần vào nhà tắm và sưởi ấm.
- Không, tớ về nhà, - Mumi đáp. Rồi cậu gượng đứng dậy và loạng choạng bước đi.
- Nước hoa quả nóng nhé! - Tutikki hét lên sau lưng nó. - Đừng quên, là cậu phải uống nước gì đó ấm nóng!

Đường lép nhép vì tuyết tan và Mumi nhận thấy chùm rế và lá thông nhọn ở dưới chân. Cậu rùng mình vì lạnh và chân bước đi vẫn còn run run.

Cậu gần như không ngoái đầu lại khi một chú sóc nhỏ chạy ngang qua đường.

- Một mùa xuân thú vị nhé, - chú sóc nói một cách lơ đãng.

- Ủ, cảm ơn, - Mumi đáp và lê bước đi tiếp. Đột nhiên cậu dừng phắt lại và nhìn chăm chăm vào con sóc. Nó có một cái đuôi to và mượt, rực sáng lên dưới ánh hoàng hôn.

- Có phải người ta gọi cậu là con sóc có cái đuôi tuyệt đẹp không? - Mumi chậm rãi hỏi.

- Dĩ nhiên rồi, - con sóc đáp.

- Có phải cậu không? - Mumi thắc mắc. - Cậu đúng là cậu không? Con sóc đã gặp bà băng giá?

- Tớ không nhớ nữa, - con sóc trả lời. - Hẳn là cậu biết tớ thuộc loại dễ quên.

- Nhưng hãy thử nhớ lại xem, - Mumi nài nỉ. - Cậu có nhớ cái đệm xinh đẹp được kết bằng len không?

Con sóc gãi gãi sau tai và nghĩ ngợi.

- Tớ nhớ nhiều đệm lắm, - Nó nói. - Cái bằng len, cái nồi bằng các thứ khác. Nhưng loại bằng len là tốt nhất.

Rồi nó vô tư nhảy vào sâu trong rừng.

“Mình sẽ xác minh điều này sau,” Mumi nghĩ. “Giờ mình đang lạnh quá. Mình cần phải về nhà...”

Rồi cậu hắt hơi, vì đây là lần đầu tiên trong đời cậu bị cảm lạnh, rất lạnh.

Lửa trong lò sưởi giữa nhà đã tắt và phòng khách rất lạnh.

Chân tay run run, Mumi kéo mấy cái thảm đắp lên bụng, nhưng vẫn không thấy người ấm lên. Cậu cảm thấy chân bị đau và cổ hơi bị rát. Tự nhiên cuộc sống không biết đến từ đâu, cái mồm của cậu trở nên khác thường và sưng to lên. Cậu cố gắng co cái đuôi lạnh cóng vì băng lại và hắt hơi.

Vừa lúc đó Mumi Mẹ tỉnh dậy.

Bà không nghe thấy tiếng âm ì của băng vỡ cũng như tiếng rú rít của bão tuyết trong lò sưởi bằng sứ. Nhà của bà đông nghịt khách khứa huyên náo, đồng hồ báo thức điểm suốt cả mùa đông, nhưng không gì có thể đánh thức bà.

Bây giờ bà mở mắt và tỉnh táo nhìn chăm chăm lên trần nhà.

Rồi bà ngồi dậy ở trên giường và nói:

- Con bị cảm lạnh rồi.

- Mẹ ơi, giá mà con biết chắc được đó chính là con sóc bé nhỏ ấy chứ không phải là con sóc khác, - Mumi nói, hai hàm răng run lập cập.

Mumi Mẹ vội vàng đi ra bếp nấu nước quả.

- Ở đây toàn đĩa bát bẩn, - Mumi làu bàu.

- Ủ, - Mumi Mẹ bảo. - Nhưng mọi thứ sẽ đâu vào đấy thôi.

Mumi Mẹ tìm thấy một ít củi phía sau cái thùng đựng thức ăn thừa. Bà lấy một chai nước phúc bồn tử trong cái chạn bí mật, một ít bột và một cái khăn quàng cổ.

Khi nước đã sôi bà chế một bài thuốc giải độc mạnh. Bà cho vào nồi nước sôi đường, gừng và quả chanh khô để sau cái giỏ đựng ấm cà phê ở trên chỗ cao nhất của cái giá.

Cái giỏ đựng ấm cà phê không còn ở đó nữa. Cả ấm đun cà phê cũng không. Song Mumi Mẹ không để ý đến điều đó. Để cho hiệu nghiệm bà lẩm nhẩm đọc mấy câu thần chú cho bài thuốc của mình. Bà đã học bài đó từ bà của mình. Rồi bà trở lại phòng khách và nói:

- Con uống đi khi nó còn nóng.

Mumi uống và thấy cái ấm áp chảy dọc xuống dạ dày cậu.

- Mẹ ạ, - Mumi nói. - Con có rất nhiều điều cần giải thích

- Trước tiên con cần phải ngủ một giấc đã, - Mumi Mẹ vừa âu yếm nói vừa quàng cái khăn qua cổ cậu.

- Nhưng có một điều, - Mumi lẩm bầm ngái ngủ. - Mẹ hứa là không đốt lửa trong lò sưởi bởi vì cụ tổ nhà mình sống trong đó.

- Dĩ nhiên rồi, - mẹ cậu đáp.

Mumi chợt cảm thấy ấm áp, bình yên và quên hết mọi điều. Cậu ta khẽ thở dài và dúi mõm vào trong gối. Rồi cậu chìm vào giấc ngủ.

*

* *

Mumi Mẹ ngồi ngoài hiên và đốt một đoạn phim với cái kính lúp trong tay. Đoạn phim bén lửa, bốc khói và một mùi khen khét bốc lên phả vào mũi bà.

Mặt trời toả nắng ấm làm hiên nhà ẩm ướt bốc hơi, nhưng trong bóng râm đằng sau bậc cầu thang vẫn lạnh như băng.

- Chính ra cần thức dậy sớm hơn một chút vào mùa xuân, - Mumi Mẹ lưu ý.

- Bác nói rất đúng, - Tutikki nói. - Cậu ấy vẫn ngủ à?
Mumi Mẹ gật đầu.

- Giá mà bác được xem cậu ấy nhảy trên các tảng băng!

- Mui Tí Hon nói một cách đầy hãnh diện. - Và cậu ấy đã ngồi gần nửa thời gian mùa đông chỉ để than vãn và dán các bức tranh lên tường.

- Bác biết, bác vừa mới xem, - Mumi Mẹ nói. - Chắc nó cảm thấy rất cô đơn.

- Rồi cậu ấy tìm ra một cụ tổ nào đó của nhà bác, - Mui Tí Hon nói tiếp.

- Để nó tự kể chuyện đó sau khi thức dậy, - Mumi Mẹ nói. - Bác cũng thấy vô khối điều đã xảy ra ở đây trong khi ngủ.

Cả đoạn phim đã cháy hết, Mumi Mẹ còn đốt thêm một lỗ tròn đen trên sàn của hiên nhà.

- Mùa xuân tới nhất định bác phải thức dậy trước cả nhà, - Mumi Mẹ nói. - Lúc đó sẽ được thưởng thức sự yên bình và làm bất cứ điều gì mình muốn.

*

* *

Khi Mumi thức dậy, cậu không thấy cổ còn rất nữa.

Cậu nhận ra rằng Mumi Mẹ đã lấy mảnh đăng-ten quấn quanh chiếc đèn chùm, và treo rèm cửa sổ. Đồ đạc trong nhà đã được sắp xếp lại vào đúng vị trí ban đầu của chúng và ô kính vỡ của cửa sổ đã được che lại bằng một mẩu bìa cứng. Bụi bặm đã được chùi sạch.

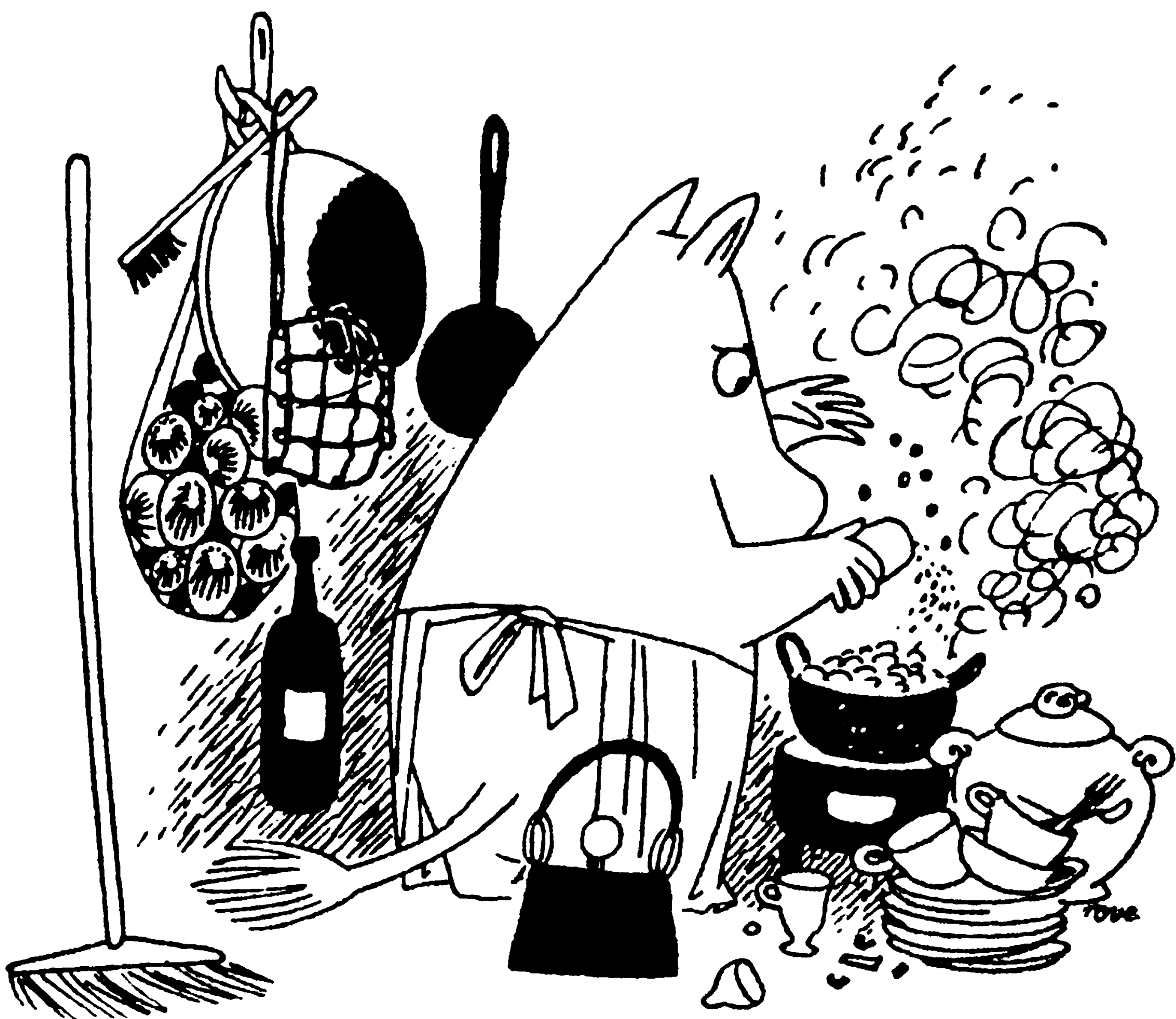
Chỉ có rác của cụ tổ ở phía trước lò sưởi là chưa hề được động chạm tới. Mumi Mẹ viết một dòng chữ rất đẹp: “KHÔNG ĐƯỢC ĐỘNG TỚI”.

Có tiếng rửa bát đĩa lạch cạch vang lên từ dưới bếp.

“Nên kể cho mẹ nghe về kẻ sống ở dưới bồn rửa bát không nhỉ?” Mumi nghĩ. “Có lẽ không nên...” Cậu băn khoăn không biết có nên ồm thêm tí nữa để được mẹ chăm sóc thêm tí chút không. Nhưng rồi cậu nghĩ quan tâm tới mẹ sẽ thú vị hơn nhiều. Nghĩ thế nên cậu đi xuống bếp và nói:

- Mẹ ra đây con cho xem tuyệt!

Mumi Mẹ ngừng rửa bát và đi cùng với con trai ra ngoài dưới ánh nắng mặt trời đang chiếu rọi.

- Bây giờ không còn lại nhiều tuyết lắm nữa, - Mumi phân trần. - Giá mà mẹ được nhìn nó vào mùa đông! Những đồng tuyết cao tới tận mái nhà! Có thể bị sạt và ngập tới tận cổ! Mẹ có biết không, khi tuyết rơi, nó rơi từ trên trời xuống giống như những ngôi sao mỏng mảnh và rất lạnh. Và mẹ có thể nhìn thấy trên bầu trời đen những tấm rèm xanh lá cây và xanh da trời rung rinh.

- Thế thì đẹp lắm nhỉ, - Mumi Mẹ nói.

- Vâng. Rồi sau đó có thể trượt trên tuyết, - Mumi tiếp tục kể. - Như thế gọi là trượt tuyết. Chúng ta lao nhanh về phía trước, giống như tia chớp trong đám mây tuyết, và nếu ta không cẩn thận, sẽ bị ngã lộn, có khi chết cơ đấy!

- Con đừng làm mẹ bất ngờ, - Mumi Mẹ nói. - Người ta dùng cái khay vào việc đó ư?

- Không, dùng chúng ở trên băng tốt hơn. - Mumi lẩm bẩm, hơi lúng túng vì câu hỏi của mẹ.

- Nghĩ mà xem, nghĩ mà xem - Mumi Mẹ nói và nheo mắt nhìn mặt trời. - Cuộc sống thật kì lạ. Người ta cứ đinh ninh rằng chiếc khay bạc chỉ dùng cho một việc, nhưng không ngờ nó lại được dùng tốt hơn vào việc khác. Và mỗi năm, người ta lại nói với mẹ rằng mẹ không cần làm quá nhiều mứt như thế, nhưng cuối cùng không ngờ lại hết sạch!

Mumi đỏ mặt.

- Có phải Mui đã nói với mẹ không? - Cậu hỏi mẹ.

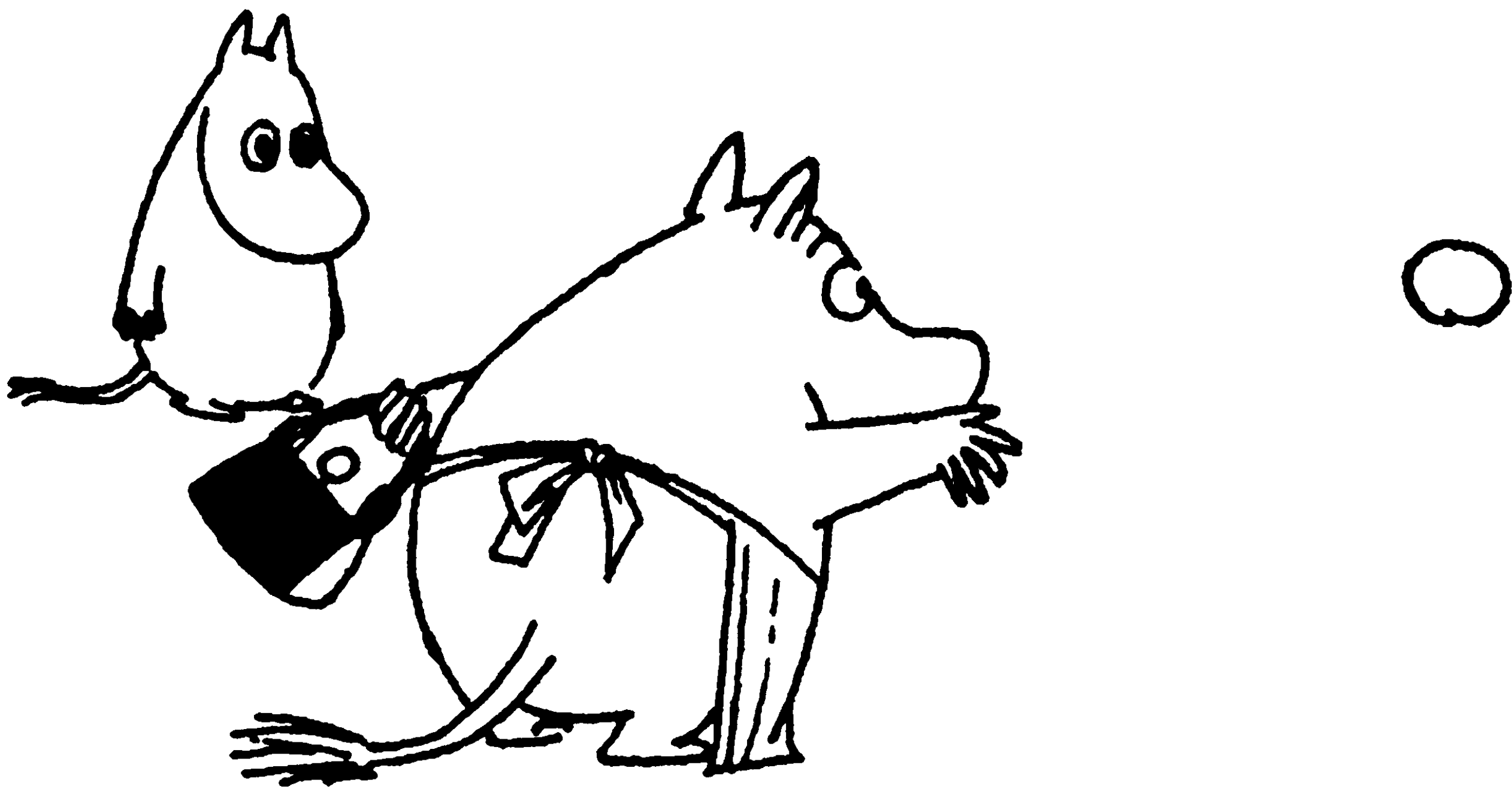
- Đúng, - mẹ cậu đáp. - Cảm ơn con đã tiếp đãi khách chu đáo để mẹ không lấy làm xấu hổ. Con biết không, mẹ thấy nhà ta thoáng hơn nhiều khi không có quá nhiều thảm và những đồ vụn vặt. Hơn nữa, bây giờ không cần lau chùi nhiều.

Mumi Mẹ vốc một nhúm tuyết và nắm lại thành cục. Bà vụng về ném nó giống như những bà mẹ hay làm và nó lăn đi không được xa lắm.

- Đúng là không xa hơn được, - Mumi Mẹ cười nói. - Ngay cả Surkku có khi cũng ném xa hơn mẹ.

- Mẹ ạ, con yêu mẹ lắm! - Mumi nói.

Hai mẹ con đi ra phía cầu, nơi có thùng thư nhưng

không có thư từ gì. Ánh hoàng hôn hắt những bóng dài cắt ngang thung lũng và khung cảnh bao trùm một bầu không khí hết sức yên bình.

Mumi Mẹ ngồi lên lan can cầu và nói:

- Bây giờ mẹ muốn nghe con kể về cụ tổ nhà ta.

Sáng hôm sau cả nhà thức dậy cùng một lúc. Họ được đánh thức bằng cách thường lệ khi mùa xuân đến với tiếng đàn tay quay leng keng vui nhộn.

Tutikki đứng dưới góc mái nhà và quay cái đàn quay tay. Nước từ mái nhà đang chảy nhỏ giọt xuống cái mũ xanh da trời lộn ngược của nó. Bầu trời xanh biếc như chiếc mũ của nó. Và mặt trời chiếu vào những thanh bạc lấp lánh của đàn.

Muy Tí Hon ngồi bên cạnh nó, nửa hãnh diện nửa ngượng ngùng, vì con bé đã cố gắng sửa chiếc giỏ đựng bình cà phê và dùng cát cọ rửa chiếc khay bạc. Cả hai thứ, không cái nào tốt hơn lên chút gì, nhưng điều chắc chắn là ý định còn quan trọng hơn kết quả.

Xa xa phía trên đồi Muymeli ngái ngủ đang đi lại, kéo theo chiếc thảm phòng ngủ mà nó đã quấn quanh người để ngủ trong suốt mùa đông.

Hôm nay mùa xuân đã quyết định không dịu dàng nên thơ nữa mà sẽ thật náo nhiệt. Nó rải những đám mây lông bông nhảnh nhít lên bầu trời, nó quét những đám tuyết cuối cùng còn sót lại trên các mái nhà, nó tạo nên những dòng suối nhỏ mới chạy khắp nơi và chơi đùa vui vẻ như cá tháng tư.

- Tôi dậy rồi đây! - Niisku Em reo lên một cách đầy háo hức.

Mumi thân mật chạm nhẹ mồm của cậu ta vào cô nàng và nói: “Chúc mùa xuân thú vị!” Cùng lúc đó cậu băn khoăn có nên kể cho Niisku Em nghe về mùa đông để cô nàng được biết không.

Cậu nhìn cô nàng chạy thẳng đến tủ để lấy chiếc mũ xanh mùa xuân của nàng ra.

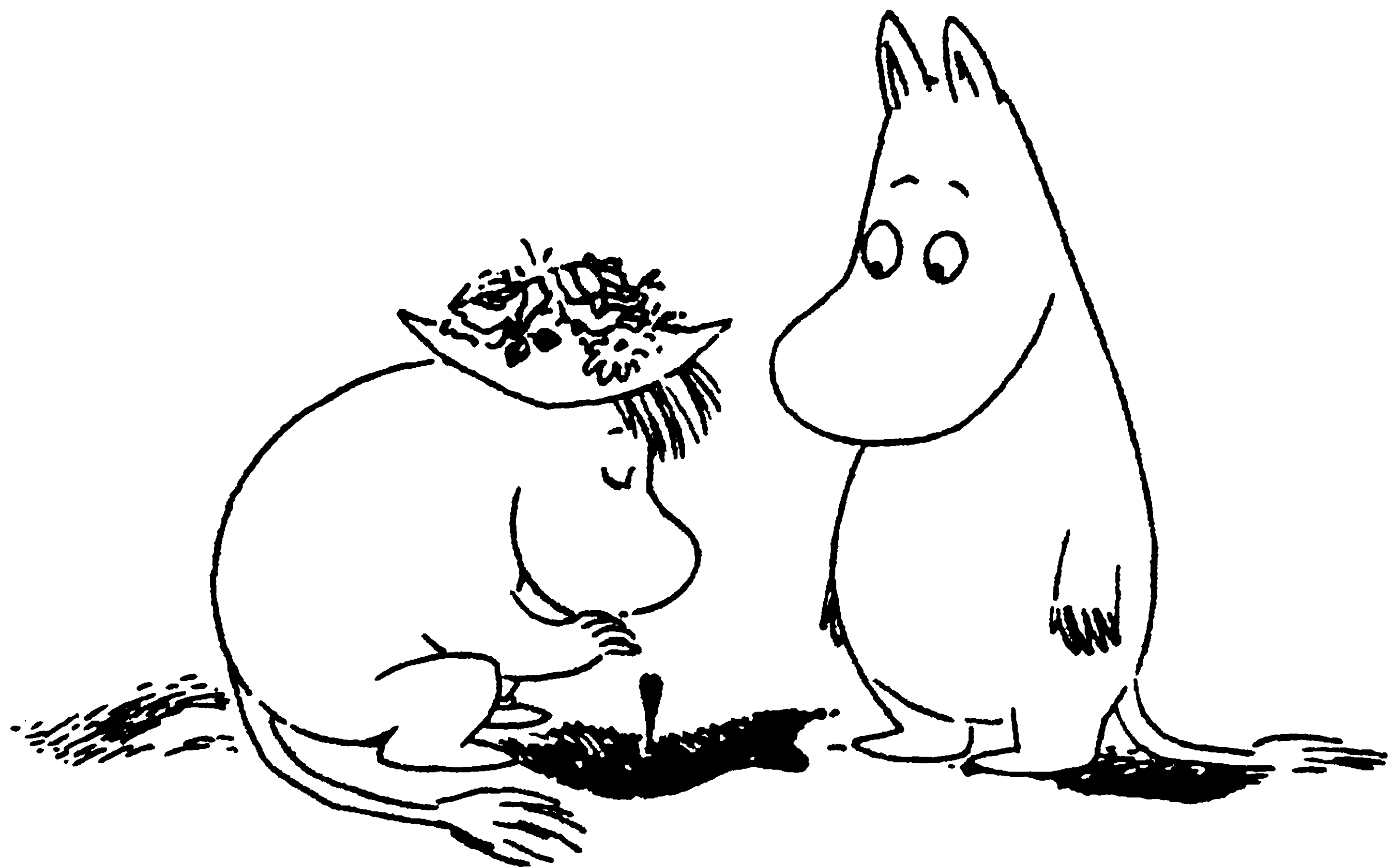
Cậu nhìn Mumi Bố đang hăng hái lấy cái đo gió và cái xẻng rồi sải bước ra hiên nhà.

Tutikki chơi cái đàn tay quay không nghỉ và mặt trời tuôn nắng xuống thung lũng cứ như là ông trời có ý chuộc lỗi vì quá hà khắc với những con bọ nhỏ của mình.

“Hôm nay Muikunen sẽ trở về đây,” Mumi nghĩ. “Hôm nay là ngày phù hợp để cậu ta trở lại.”

Cậu đứng yên trên hiên nhà và nhìn những người khác đang đi đi lại lại xung quanh vườn, dù còn ngái ngủ nhưng đang rất vui như mỗi khi mùa xuân đến.

Mumi bắt gặp cái nhìn của Tutikki. Nó quay đàn đến hết điệu valse rồi cười và nói:

- Bây giờ nhà tắm đang không có người sử dụng.

- Bác nghĩ rằng chỉ có Tutikki là người duy nhất có thể sống trong nhà thay đồ tắm, - Mumi Mẹ nói. - Quả thật cần phải có một cái nhà thay đồ tắm là hơi trưởng giả. Quần áo bơi có thể mặc ngay trên bờ biển được.

- Cảm ơn bác rất nhiều. Cháu sẽ nghĩ về điều đó, - Tutikki nói.

Rồi nó đi xuống thung lũng để đánh thức những con vật khác đang ngủ với cái đàn tay quay của nó.

Còn Niisku Em vừa tìm được một cái nụ dững cảm đầu tiên của cây nghệ tây. Nó vươn lên qua đám đất ẩm dưới cửa sổ phía nam, nhưng chưa thật sự đủ xanh.

- Ta hãy úp một cái cốc trên nó, - Niisku Em nói. - Như thế sẽ tốt hơn cho nó nếu đêm có sương muối.

- Đừng làm thế, - Mumi khuyên. - Cứ để nó chống

chơi với sự khắc nghiệt. Tớ tin là nó sẽ sống tốt hơn nếu mọi cái không quá dễ dàng.

Bỗng cậu cảm thấy quá sung sướng và chỉ muốn được một mình. Thế là cậu ta đi ra phía kho củi.

Và vì không ai có thể nhìn thấy cậu ta, cậu bắt đầu chạy. Cậu chạy qua đám tuyết đang tan, ánh nắng mặt trời đang chiếu trên lưng. Cậu chạy, đơn giản vì cậu thấy thật hạnh phúc và không hề lo nghĩ về bất cứ điều gì nữa.

Cậu chạy xuống bờ biển rồi chạy lên cái cầu tắm và chạy thẳng vào nhà thay đồ tắm vắng vẻ, thoáng đãng.

Sau đó cậu ngồi xuống cái bậc cầu tắm và dưới chân cậu sóng biển mùa xuân vỗ rì rào.

Bây giờ cậu chỉ có thể nghe được tiếng đàn quay tay đang vang lên ở nơi xa nhất của thung lũng, nếu thật đấy.

Mumi nhìn xuống mặt nước biển và cố gắng nhớ lại băng đã hoà lẫn vào bóng tối của chân trời nơi bờ biển ra sao.

